Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 480

Poznań, czwartek dnia 20 października 1932

Rok XXVII

Poznań, 19 października.

Żydzi a „naturalny tydzień pracy"

Jak Czytelnikom naszym wiadomo już z działu gospodarczego, projektowane rozporządzenie, które ma znowelizować rozporządzenie Prezydenta z 22 marca r. 1928 w sprawie godzin handlu i godzin otwarcia zakładów handlowych, obejmuje zmiany głównie takie:

Będą mogły być otwierane w niedziele i dni świąteczne w godzinach od 1 do 10 rano sklepy spożywcze, wykupujące świadectwa 4 kategorji, t. zn. „nie zatrudniające żadnego dorosłego najemnego subjekta handlowego", dalej mleczarnie, zajmujące się wyłącznie sprzedażą mleka i nabiału, kwiaciarnie oraz jatki z mięsem, chociażby w nich sprzedawano ubocznie wędliny. Zakłady fotograficzne będą mogły być otwarte w niedzielę i święta od godz. 13 do 17. Biura podróży, sprzedające bilety kolejowe, tramwajowe, lotnicze i teatralne będą mogły być otwarte w niedziele i święta od 7 do 10 oraz od 13 do 17 godziny.

Za zgodą władz administracyjnych będą mogły być otwarte w niedziele i święta zakłady pogrzebowe. W ogrodach i parkach ulicznych oraz w miejscach widowisk i zabaw publicznych będzie mogła być dozwolona w niedziele i święta detaliczna sprzedaż owoców, słodyczy, napojów chłodzących, wyrobów tytoniowych, kwiatów i zabawek. Przy cmentarzach będzie można sprzedawać kwiaty, świece oraz inne przedmioty, służące do ozdoby grobów.

W czasie od 1 maja do 10 września będzie mogła być dozwolona w niedzielę i święta hurtowna sprzedaż owoców od godz. 6 do 9. W sezonie w miejscowościach kuracyjnych sklepy będą mogły być otwarte w dni świąteczne od 7 do 10 i od 13 do 17 godziny.

Sklepy tytoniowe w miejscowościach, liczących poniżej 50 tysięcy mieszkańców, będą mogły być otwarte w niedziele i święta od godz. 8 do 10, a w miejscowościach, liczących powyżej 50 tysięcy mieszkańców od 8 do 10 oraz 13 do 19 godziny.

Przeciwko projektowanej tej noweli wypowiedziało się stanowczo nasze kupiectwo chrześcijańskie, widząc w niej niebezpieczny dla siebie, a korzystny dla kupiectwa żydowskiego wyłom w zasadzie spoczynku niedzielnego, wyłom pierwszy, po którym mogłyby łatwiej przyjść dalsze. Projektowanej noweli przeciwne są oczywiście bezwzględnie oficjalne czynniki katolickie, czemu dało wyraz oświadczenie Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej, ogłoszone przez nas wczoraj.

Co mówią Żydzi w tej sprawie, ich przedewszystkiem dotyczącej? Stosują starą, wypróbowaną przez siebie taktykę: krzyczą, że projektowana nowela nic im prawie nie daje, chociaż poza ziemiami zachodniemi jatki mięsne są przeważnie w ręku żydowskim, a małe sklepy spożywcze itp. — w znacznej mierze. W praktyce życiowej proporcja w tych branżach wypadnie w handlu niedzielnym jeszcze bardziej na korzyść Żydów, ponieważ znaczna część zainteresowanych kupców chrześcijan ze względów religijnych nie będzie chciała korzystać z wyłomu w spoczynku niedzielnym.

Żydzi powiedzieli sobie: trzeba z jednej strony pomóc projektowanej noweli, ażeby stała się prawem, a równocześnie trzeba iść dalej, naprzód w ataku, by w przyszłości zdobyć więcej.

Jeżeli Żydzi chcą projektowanej noweli pomóc w opinji polskiej, muszą wrzeszczeć, że oni, Żydzi, są z niej niezadowoleni. Więc wrzeszczą na temat „krzywdy", zarzucają, że chodzi w danym wypadku „na serjo" tylko o niedzielną sprzedaż wyrobów monopolowych, że wszystko inne w projekcie, to tylko „dekoracja", że jedynie „krwiożerczość" antysemitów „z przekonania", przedewszystkiem „endeków", oraz „egoizm" antysemitów „z zawodu", t. zn. kupców - chrześcijan, uznać nie chce tej „oczywistej" prawdy. Tak pisze — jak nas informuje nasz współpracownik specjalny w Warszawie — tamtejsza prasa żargonowa; w tę samą tubę dmie krakowski „Nowy Dziennik", lwowska „Chwila" itp. dzienniki żydowskie.

Równocześnie zaś Żydzi ustawiają już szyki bojowe do nowej ofensywy na odpoczynek niedzielny, na „sztuczne (kosztem Żydów) ograniczenia obrotów handlowych drogą przymusowego skracania naturalnego tygodnia pracy" — jak to formułuje pięknie „Nowy Dziennik", a co językiem dr. Rotenstreicha w „Chwili" powiada: „Koło Żydowskie (w parlamencie), a z niem społeczeństwo żydowskie nie powinno ustać w dalszej walce o równe prawo do pracy. Walka o faktyczne i pełne równouprawnienie musi się toczyć dalej ze zdwojoną energją".

Prawda, że brzmi to nieomal „wzruszająco" i jak „demokratycznie"! Żydowski handel w niedzielę w katolickiej Polsce — to „równe prawo do pracy".

Rzecz — mimo określeń obłudnych — przynajmniej jasno w treści postawiona.

Niszczycielski posiew gwałtownego huraganu

Wichura o niezwykłej sile nawiedziła całe północne Niemcy i część środkowych. Ogromne szkody wyrządził huragan zwłaszcza w miastach portowych

Hamburg, 19. 10. (Tel wł.) Szalejący tutaj w ciągu dnia wczorajszego a zwłaszcza w nocy huragan powoli uspokoił się.

Wiele łodzi rybackich uległo zniszczeniu. Znajdujące się przy ujściu Łaby rzeczne statki, wyrzucone wichurą na ląd są przeważnie niezdatne do użytku. Większe parowce musiały wrócić do portu i dopiero po naprawieniu szkód mogły ruszyć w dalszą drogę. M. i. motorowiec holenderski „Monica" musiał zawinąć z powrotem do portu z powodu popsucia motorów.

Wiele statków rybackich na wybrzeżu zaginęło w odmętach fal wzgl. dotąd błąkają się po morzu gdyż nie powróciły do swych portów.

Również w pozostałych portach Bałtyku (zwłaszcza w Szczecinie) oraz na Morzu Północnem wichura wyrządziła szkody, które narazie nie dadzą się bliżej określić, bowiem orkan czynił spustoszenia nietylko w porcie, ale również nie oszczędził samych miast. Poszczególne ulice rano wyglądały niczem pobojowisko, lub miejsce po wybuchu, były bowiem zasypane formalnie tynkiem, szkłem i różnemi przedmiotami, które naniosła wichura.

Berlin, 19. 10 (PAT). Nad wybrzeżem niemieckiem przeszła wczoraj silna burza, wyrządzając znaczne szkody.

O sile wiatru świadczyć może fakt, że w jednej z miejscowości wichura zerwała dach stodoły i zniosła go o 600 mtr.

Pod Szczecinem jeden z parowców wziął na pokład rybaka, który przez 12 godzin walczył z falami na przewróconej łodzi, przyczem był świadkiem śmierci swego syna z wyczerpania.

Berlin, 19. 10. (Tel. wł.) Wichura, która nawiedziła wczoraj środkową i północną część Europy dała się we znaki również i w środkowych Niemczech.

W Lipsku m. i. wicher przewrócił w dzielnicy Roetha wieżę kościelną. W innych miejscowościach huragan powyrywał szereg drzew z krzewami i poznosił dachy z domów.

Dopiero nad ranem nastąpiło pewne uspokojenie. Szkody wszędzie są bardzo znaczne.

Berlin, 19. 10. (Tel. wł.). Również w górach Harcu orkan poczynił ogromne spustoszenie, zwłaszcza w okolicznych lasach, wyrywając tysiące drzew. Ponadto wskutek oberwania się chmury stoi pod wodą wiele wiosek a maleńkie strumyczki górskie przybrały gwałtownie do tego stopnia, że przeistoczyły się w spore, rwące rzeki.

Niektóre miejscowości są pozbawione światła wskutek pozrywania przewodów elektrycznych przez wichurę i przewracające się drzewa. Nagłe zgaśnięcie elektryczności wywoływało panikę, której groza potęgowała się z powodu rozszalałych żywiołów.

Przesilenia rządowe w Belgji i w Czechosłowacji

Bruksela, 19. 10. (Tel. wł.) Zarysowujące się nieporozumienia w gabinecie Renkina doprowadziły ostatecznie do dymisji rządu. Pierwotnie sądzono, że ustąpią jedynie ministrowie należący do stronnictwa liberalnego, wszakże sytuacja tak skomplikowała się, że premjer Renkin musiał zrezygnować ze swego stanowiska.

Praga, 19. 10 (PAT) Prezes rady min. Udržal przerwawszy kurację w Karlowych Varach, powrócił do Pragi i objął urzędowanie. Na zebraniu prezydjum partji republikańsko-agrarnej złożył on wyjaśnienie, w którem zaznaczył, że stan jego zdrowia nie pozwala na sprawowanie funkcji prezesa rady min. Prezydjum partji, uznając słuszność motywów Udržala wyraziło mu podziękowanie za dotychczasową pracę i powierzyło Janowi Malypetrowi, przewodniczącemu Izby, nawiązanie rokowań z innemi partjami celem rozwiązania sytuacji.

Wspaniały sukces polskiego lotnictwa

Rekord wysokości, ustanowiony przez inż. Drzewieckiego na aparacie RWD 7 został zatwierdzony

Warszawa, 19 10 (Tel wł.) — Aeroklub Rzeczypospolitej otrzymał oficjalne zawiadomienie, że wyczyn inż. Drzewieckiego został uznany za międzynarodowy rekord wysokości kategorji drugiej samolotów turystycznych, przyczem wysokość wynosi 6023 metrów.

Pierwszy tego rodzaju rekord ustalił w r. 1929 por. Żwirko, a następnie w r. 1931 osięgnął on wysokość blisko 6000 mtr. Jednak ostatni ten wyczyn wskutek drobnych usterek formalnych nie został uznany.

Samolot RWD 7, na którym Żwirko atakował rekord wysokości, a Drzewiecki go ustalił, został wystawiony na wystawie pamiątek po śp. Żwirce i Wigurze. (w)

Klęska głodu w Sowietach

Na Ukrainie zanotowano wypadki ludożerstwa

Warszawa, 19 10 (Tel wł.) — Do Rygi zaczęły napływać wiadomości o klęsce głodu w Sowietach.

Na Ukrainie zaszły wypadki ludożerstwa. Oto pośród włościan poczęły ginąć dzieci. Jak się okazuje, rodzice-potwory zarzynają swoje dzieci aby zaspokoić głód.

Na cmentarze w Kijowie, Charkowie i Żytomierzu codziennie przywozi się po kilkadziesiąt trupów zazwyczaj nocą, zbierane po drogach, wiodących do miast, przeważnie padłych z głodu. (w)

Ważna sesja parlamentu irlandzkiego

Dublin, 19. 10. (PAT). Dziś zbiera się po raz pierwszy po wakacjach sejm wolnego państwa. Sesja zapowiada się, jako jedna z najczynniejszych i najbardziej interesujących.

Obejmuje ona swemi agendami szereg pierwszorzędnego znaczenia kwestyj. Rokowania z Anglją wysuną się niewątpliwie na ich czoło. Ożywiona dyskusja jest poza tem przewidywana na temat szeregu spraw wewnętrznych, wśród których szczególne zainteresowanie budzą ostatnie zajścia z bezrobotnymi, projekt prawa o regulacji cen, sprawa bezrobocia, oraz sytuacja na kolejach żelaznych.

Na tle tej ostatniej po raz pierwszy zaznaczył się rozdźwięk pomiędzy partją rządzącą Fianna Fail, a jej wiernym dotąd sprzymierzeńcem Labour Party. Na ostatniem zebraniu tej ostatniej padły oskarżenia pod adresem rządu, a oficjalny organ partji zaznacza, iż cierpliwość labourzystów jest na wyczerpaniu.

Tymczasem min. przemysłu i handlu Lemass, pod którego zarządem pozostają koleje, odrzucił przedłożoną mu przez związek kolejarzy propozycję całkowitej nacjonalizacji kolei i ma wystąpić na najbliższej sesji sejmowej z własnym projektem zaradzenia krytycznej sytuacji na kolejach.

Uroczystości inowrocławskie w roku 1884 a świty Ligi Polskiej

Znaną dobrze jest rola roku 1863 w dziejach naszej prężności narodowej. Jeżeli po trzecim rozbiorze mieliśmy wnet epopeę napoleońską, po niej zaś samodzielne Królestwo Kongresowe, zakończone tragicznym akordem z roku 1830-31, jeżeli później duch narodowy polski dawał potężny znak życia o sobie na emigracji, a w kraju punkt ciężkości przeniósł się do zaboru pruskiego, to po roku 1863 zdawało się, że życie polskie zamarło.

Jasne jest, że stać się to musiało w b. zaborze rosyjskim; ale i zabór pruski wchodzi podówczas w ciemną noc ery Bismarcka, który z ministra króla pruskiego przeradza się w męża stanu cesarstwa niemieckiego i na poparcie dążeń pruskich na ziemiach polskich ma do rozporządzenia przepotężną — zdało się — siłę zjednoczonych Niemiec. Galicja wchodzi coprawda podówczas w okres samorządu, ale u władzy pozostają w tych latach bezapelacyjnie stańczycy, których stosunek do wszelkich ruchów narodowych był bezwzględnie wrogi. Może, jeśli chodzi o reakcję przeciwpowstańczą, było to trafne; nie należy jednak zapominać o wyraźnie reakcyjnem stanowisku stańczyków w sprawie społecznej. Było to połączenie oświecenia ze staropolską tradycją rządów magnackich w Małopolsce.

Wśród ciemnej nocy pierwsze blaski świtu poczynają pojawiać się w latach osiemdziesiątych. Czytelnicy „Kurjera Poznańskiego" przypominają sobie z szeregu artykułów, drukowanych w roku bieżącym, że świty te zjawiają się we Lwowie, z którego wychodzi inicjatywa do zawiązania ogólnonarodowej tajnej organizacji pod mianem Ligi Polskiej. Pogląd ten na początki odrodzenia narodowego w 9-tym dziesiątku XIX wieku należy obecnie nieco rozszerzyć.

Trzeba będzie stwierdzić, że prawie równocześnie plany takie pojawiły się na terenie zaboru pruskiego. Wiążą się one tam z osobą Zbigniewa Chądzyńskiego, który po powstaniu z roku 1863 przebywał w Pakości, zajęty prawdopodobnie pracą rolną w jednym ze dworów. Ten to Chądzyński w porozumieniu z innym b. powstańcem, Arturem Wołyńskm, przebywającym podówczas w Rzymie w charakterze kustosza Muzeum Kopernika, doprowadził w roku 1887 do powstania we Lwowie Centralizacji Ligi Polskiej. Centralizacja ta, utworzona w kwietniu, miała żywot krótkotrwały, w sierpniu już bowiem ustąpiła miejsca Lidze Polskiej, utworzonej w Szwajcarji pod patronatem Z. Miłkowskiego. Niemniej jednak Centralizację z kwietnia uważać można za prototyp Ligi Polskiej z sierpnia 1887, z uwagi tak na idee przewodnie, jak i ze względu na ciągłość osób działających.

Otóż jest rzeczą ciekawą, że pomysły te urodziły się mianowicie w głowie Chądzyńskiego w dużej mierze pod wpływem wrażenia, które wywarła na nim manifestacja urządzona z racji IV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników w Inowrocławiu i Kruszwicy. Niezmiernie interesującym jest list, który wysłał Chądzyński bezpośrednio po tej manifestacji do Wołyńskiego. Pozwalamy go sobie przytoczyć.*)

„Kochany i Zacny Panie!

„Na list Wasz wczoraj odebrany, spieszę natychmiast odpowiedzieć dla tego, ażeby się z Wami także podzielić wrażeniami chwili wzniosłej, porywającej, bo pierwszego w Wielkopolsce objawu ducha narodowego polskiego w głębokim od r. 63 pogrążonego letargu.

„Chcę mówić o przyjęciu członków IV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników w Inowrocławiu i Kruszwicy. Była to prawdziwa manifestacja polityczna, lubo niektóre pisma, jak „Goniec", starają jej odjąć tę cechę — zamiarem redaktora tego dziennika jest chęć okazania subtelnego sprytu dyplomatycznego — daremne usiłowanie. Manifestacja była publiczna przy udziale siły zbrojnej, chociaż zachowującej się biernie. Rządu pruskiego nie okpi. Wszelkie manifestacje są dla nas konieczne, podnoszą ducha, dają światu wiadomość o naszem życiu, o naszych pragnieniach i usiłowaniach.

„Na kilkanaście dni przed datą zjazdu, nie wiem z czyjego natchnienia utworzył się w Inowrocławiu komitet pod prezydencją Dra Medycyny Rakowskiego, w skład którego weszli zamożni obywatele wiejscy, jak Moszczeński z Rzeczycy, Dr. Mieczkowski z Kołudy, Brzescy z Krotoszyna i Cieślina, Dembiński z Węgierc i inni. Oni to ,dostarczywszy pieniędzy, koni, wozów etc. urządzili owo przyjęcie, które być może mimo ich woli zamieniło się w manifestację.

„Dnia 5 bm. mimo złego stanu powietrza przybyło do Inowrocławia przeszło sto zaprzęgów cztero-lub paro-konnych, strojnych w kwiaty, dywany, gerlandy z napisami na niektórych „Witamy". W mieście zapanował ruch niezwykły. Niemcy zdziwieni zapełniali okna, balkony, — nasi przybrani świątecznie snuli się z rozpromienionemi radością twarzami. O godz. 10 udaliśmy się wszystkiemi powózkami na dworzec drogi żelaznej, z muzyką na drabiniastym wozie ozdobionym polskim sztandarem no i z jedną pruską chorągwią. Lud wyrzucając czapkami wydawał okrzyki: „Niech żyje Polska". Muzyka więc z Niemców złożona zagrała „Jeszcze Polska nie zginęła", to podwoiło entuzjazm. Po powitaniu gości przez Rakowskiego, zwiedzono zakład kąpielowy, następnie udano się na zwiedzania, gdzie mogliśmy bliżej się poznajomić, uścisnąć sobie wzajemnie dłonie, usłyszeć mowy Dr. Majera i Szokalskiego, z aluzjami do obecnego naszego położenia i nadziei na przyszłość. Następnie głównemi ulicami miasta przy odgłosie muzyki z melodją „Jeszcze Polska nie zginęła" udaliśmy się do kopalni soli — po półgodzinnem zabawieniu ruszyliśmy do grodu Piasta w Kruszwicy.

„Na ulicach, a zwłaszcza zpowrotem, tłumy ludu, wyrzucające czapkami, powiewające chustkami, witały każdą powózkę wykrzykiem: Niech żyje Polska! Jeszcze nie zginęła! hurra! — ten patrjotyzm ludu, o którym wątpiłem, wywarł na mnie silne wrażenie, — przypomniał mi Warszawę i Kongresówkę przed 1863 r.

„W Kruszwicy, bramą tryumfalną z napisem „Witamy Was, Bracia, na ziemi Kujawskiej", udaliśmy się do tak zwanej „Myszej wieży", pod którą pan Moszczeński z Rzeczycy, starzec ale dziarski, przemawiając do zebranych wzywał do zgody i braterstwa celem prac dla ojczyzny, a wskazując na wieżę porównał zebranych uczonych do fundamentów tejże, które łączą się z wyższemi piętrami już słabszemi cementem i przez wieki niedozwoliły mimo burz i huraganów zniszczeć budowie. Tym cementem ma być zgoda i jedność między stanami narodu. Po tej mowie, ktoś podszepnął muzyce zagrać „Boże coś Polskę", którą to pieśń wszyscy przytomni pod odkryciu głów odśpiewali. Następnie udaliśmy się już to statkiem parowym, już to w bród wozami, na wyspę pod olbrzymi namiot do wspólnej biesiady, rozpoczętej kieliszkiem piastowego miodu.

„Mów było wiele, bardzo wiele, każda po sobie następując śmielsza. Znaleźli się reprezentanci Litwy, Rusi, Czech, stanu włościańskiego. Wynoszono niektórych mówców w górę. Jeden z mówców porównał cierpienia obecnego Dybowskiego Benedykta do cierpień Polski, wyciągając z tego wniosek, że jak on jest wolny, tak i Polska nią być musi, byleśmy się trzymali za ręce razem w zgodzie i braterstwie. Dr. Kusztelan zakończył swą przemowę zwykłem „kochajmy się", ktoś... zawołał „nie dajmy się" wyraz ten wiele piersi po razy kilka powtórzyło, mimo, że Kusztelan za hasłem „nie dajmy się" powtarzał donośnie „kochajmy się".

„Na zakończenie powstał tutejszy poeta Józef Kościelski (żonatv z Blochówną, bankiera córką z Warszawy i członek Izby Panów w Berlinie) i rekapitulując wszystkie mowy, między innemi wyrzekł „Od zjazdu dzisiejszego w Kruszwicy, tej kolebce zawiązku naszej narodowości, poczyna się najważniejsza epoka w przyszłych dziejach Polski. Zebrani ze wszystkich dzielnic ziemi naszej stwierdziliśmy nasz gorący patrjotyzm, przywiązanie do ziemi praojców. Tu powstała Polska, która mimo wielkich i szczytnych czynów w czasie swego istnienia — dla błędów także wielkich upadła. Dziś zakładamy fundamenta Polski nowej, lepszej, szczęśliwszej. Ona powstać musi — i istnieć już po wieki wieków. Niech żyje Polska „Ojczyzna nasza!" Liczne oklaski po razy wiele powtarzane były uznaniem dla słów Kościelskiego.

„W innych okolicznościach, mowy te miane po większej części przez szlachtę, wzbudziłyby we mnie podejrzenia, czy nie mają zamiaru ukołysania i uśpienia narodu, ażeby go utrzymać w bezczynności, — dziś jednakże jestem z nich szczęśliwy, duch budzić się zaczyna „ca ira!"

„Między gośćmi znajdowali się Majer i Rostafiński z Krakowa, Benedykt Dybowski, Dr. Żuliński ze Lwowa, Dr. Szukalski z Warszawy. Z Pragi był profesor Dr. Czerda. Inni wyjechali wprost z Poznania do domów. Dobrowolski, redaktor „Dziennika", X. dr. Kantecki, redaktor „Kurjera" z Poznania. W imieniu Rusi przemawiał kniaź Puzyna i..."

Tu list urywa się.

O planach organizacyjnych, które powstały pod wrażeniem tej manifestacji — razem następnym.

Z. WOJCIECHOWSKI.

*) Ze zbiorów Rapperswilskich, 571/1863 (papiery Artura Wołyńskiego).

Polowanie na zające

rozpoczyna się z dniem 21 b. m i trwa aż do 14 stycznia włącznie. Zwracamy zatem PP. Myśliwym uwagę na to, że w obecnych czasach, gdzie wszystko stopniowo przeobrażać się musi do czasów przedwojennych, trzeba kupować niedrogo i dobrze. Znana w Poznaniu firma J. Specht Nast., ul Fr. Ratajczaka 3, kroczy konsekwentnie po linji zniżkowej i tamże Myśliwi nabyć mogą broń, przybory, a obecnie na szaraka naboje myśliwskie korzystnie i dobrze. Pg 6187-4242

Antykatolickie wystąpienia „sanacji" akademickiej

Pisaliśmy już o antykatolickich wystąpieniach Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej, skupiającego lewy odłam „sanacji" na wyższych uczelniach. Najjaskrawszem z tych wystąpień był artykuł Cz. Przymusińskiego, prezesa Związku Młodzieży Demokratycznej w Poznaniu, zamieszczony na łamach organu tej organizacji „Życia Uniwersyteckiego", a pełen brutalnych ataków na ks. Prymasa Hlonda i na ks. biskupa Łukomskiego.

Po ukazaniu się tego artykułu pojawiło się znane oświadczenie wszystkich niemal organizacyj akademickich uniwersytetu poznańskiego i wyższej szkoły handlowej, piętnujące jak najostrzej antykatolicką kampanję „sanatorów" ze Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej i stwierdzające że Związek ten przez swe wystąpienia znalazł się poza obrębem społeczności akademickiej.

Było to przed ferjami letniemi. Obecnie Cz. Przymusiński podjął znów swą robotę, czego przejawem jest zwołanie na dzień dzisiejszy do sali Domu Rzemieślniczego przez Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej „zebrania dyskusyjnego", na którym ma być wygłoszony referat p. t. „Rola kleru we współczesnej Polsce".

W jakim kierunku ma iść ten referat, o tem świadczy rozrzucana od paru dni na wyższych uczelniach ulotka, zawiadamiająca o zebraniu. Jedną jej stronę wypełnia przedruk wspomnianego wyżej artykułu Przymusińskiego z „Życia Uniwersyteckiego", na drugiej obok doniesienia o zebraniu znajdujemy dalsze ataki na władze kościelne.

Jak widać z tego w młodej „sanacji" szerzą się nietylko prądy komunistyczne w dziedzinie społecznej, ale zarazem z kół ych zaczynają wychodzić coraz ostrzejsze ataki na Kościół.

Prezes oddziału „Strzelca" skazany za bluźnierstwo

Jak donosi „Słowo Pomorskie", w sądzie okręgowym w Grudziądzu zapadł wyrok, skazujący prezesa świerkocińskiego oddziału „Strzelca" i znanego działacza „sanacyjnego", Józefa Zdrojewskiego — na trzy i pół miesiąca więzienia za bluźnierstwo i drwiny z Kościoła i religji katolickiej. Czynu tego dopuścił się prezes „Strzelca" publicznie, w jednej z restauracyj grudziądzkich. Zdrojewski zajmuje w Świerkocinie stanowisko sołtysa.

Społeczeństwo Lwowa i wschodniej Małopolski

darzy zaufaniem zg 16 175/6

Kurjer Lwowski

Zakaz zebrania „Młodzieży Wszechpolskiej"

Wczoraj miało się odbyć zebranie informacyjne Młodzieży Wszechpolskiej i grupy akademickiej Obozu Wielkiej Polski w sali Królowej Jadwigi. Jednak o godzinie 19,30 policja w sile 5 osób obsadziła wejścia na salę i oświadczyła przychodzącym na zebranie, że starostwo grodzkie zabroniło odbycia zebrania.

Wobec uniemożliwienia odbycia zebrania w sali im. Król. Jadwigi, zostało urządzone zebranie o charakterze wewnętrznym w lokalu własnym Młodzieży Wszechpolskiej przy św. Marcinie 65. Napływ był tak liczny, że wielu przybyłych musiało odejść z powodu braku miejsca.

Stronnictwo Ludowe na Pomorzu rozbite

W Poznańskiem także

„Słowo Pomorskie" donosi o zupełnem rozbiciu Stronnictwa Ludowego (dawn. „Piasta") na Pomorzu, co następuje:

Rozpadł się zarząd wojewódzki „Piasta"; rozbiła się solidarność parlamentarnych przedstawicieli; pokłóciły się też zespoły redakcyjne „Gazety Grudziądzkiej" i „Gońca Nadwiślańskiego". Przeciwko p. Kulerskiemu opowiedzieli się posłowie: Januszewski i Rząsa; grupę zbuntowanych członków zarządu wojewódzkiego stanowią: red. Wasilewski (wiceprezes), Praśniewski (skarbnik) i Jan Zieliński (sekretarz wojewódzki). Przy p. Kulerskim pozostał p. Grobelny; na miejsce ustępujących redaktorów weszli: ks. Panaś (jako redaktor naczelny wydawnictw), p. Stanisław Kunz (młodszy) oraz kilku innych pracowników.

Między obydwoma stronami wybuchła ostra walka. Grupa p. Kulerskiego posługuje się łamami „Gazety Grudziądzkiej" i „Gońca Nadwiślańskiego". Grupa p. Wasilewskiego i jego zwolenników założyła w Chełmży własne wydawnictwo („Głos Ludowy") i z niego miota pociski na grudziądzkie okopy hetmana. Oba odłamy uważają się za prawowiernych „ludowców". Oba zespoły wydawnicze żądają od władz naczelnych P. S. L., aby je uznano za „organ" stronnictwa. Ma tę sprawę rozstrzygnąć naczelny komitet wykonawczy w Warszawie, do którego wysłano odpowiednie wnioski.

P. red.. Wasilewski, odpowiadając p. Kulerskiemu, pisze tak („Głos Ludowy", nr. 2):

„A znamy przecież Wasze „piękne" poczynania, znamy Wasze „grzechy" stare, świeże i... najświeższe. Są tam wyczyny różne, do cudzołóstwa i fałszywego zeznawania pod przysięgą włącznie".

Nato współpracownicy p. Kulerskiego (z ks. Panasiem i p. Grobelnym na czele) ogłosili oświadczenie, w którem pod adresem p. Wasilewskiego wołają („Goniec Nadwiśl.", nr. 232):

„Za ten podły paszkwil, zasługuje p. Wasilewski jedynie tylko na siarczysty policzek, który mu przesyłamy wszyscy razem i każdy z osobna".

Nie przemilczał tej sprawy p. Wasilewski, lecz „odciął się" powtórnie. W jaki sposób? W swojem piśmie ogłosił znowu odpowiedź, w której — między innemi — czytamy („Głos Ludowy", nr. 5):

„Inicjatorowi tego oryginalnego wymierzania mi „policzka" na odległość — ks. pułk. Panasiowi — również z odległości, pluję z pogardą w twarz".

Stronnictwo Ludowe na Pomorzu przedstawia dziś widok smutny i przykry. Rozpada się pod naciskiem wewnętrznych rozterek, intryg, walk i oskarżeń. Kto wpuścił ten niszczący kwas fermentu do wnętrza szeregów stronnictwa? Kto go podsycał? Według jakiej „recepty" działali ci, co chcieli wysadzić w powietrze całą tę organizację?

Tyle „Słowo Pomorskie". Jak wiadomo, w Poznańskiem Stronnictwo Ludowe jest też całkiem rozbite. Jego doniedawna wódz intelektualny poseł Michałkiewicz wysługuje się dziś „sanacji".

Rewizja w organizacjach narodowych w Poznaniu

Dzisiaj w godzinach południowych przybyła do domu Stronnictwa Narodowego przy św. Marcinie 65 większa liczba funkcjonarjuszy policyjnych, którzy przeprowadzili dokładną rewizję kolejno w biurach Komitetu Dzielnicy Zachodniej O. W. P., Grodzkiego i Powiatowego Wydziału O. W. P. oraz Stronnictwa Narodowego. Osoby, obecne w tych biurach, poddano rewizji osobistej. Rewizje trwają do chwili, w której to piszemy (godz. 15).

Równocześnie przeprowadzono rewizje w mieszkaniach prywatnych członków O. W. P., pp. Romana Kończala, Nentwiga i innych.

Wielkie sprzeniewierzenie w kopalni „Wujek"

Katowice, 19. 10 (Tel. wł.). Onegdaj inspektor kop. „Wujek" w Brynowie wystosował do władz doniesienie na Reinholda Pierscha, kasjera kop. „Wujek" o sprzeniewierzenie 254 tys. zł na szkodę zakładów ks. Hohenlohego.

Przeprowadzona z polecenia prokuratora, dr. Nowotnego, rewizja dała wynik pozytywny. Okazało się mianowicie, że Pietsch, który od 1920 r. do 30 ub. miesiąca pełnił obowiązki kasjera na kopalni, wypłacając pensje, zarobki robotnicze i tantjemy, w czasie swego urzędowania popełniał wielkie nadużycia. Stwierdzono, że działo się to dlatego, iż kontrola nie była dostateczna.

Pietscha aresztowano i odstawiono do więzienia w Katowicach. Przełożeni jego na kopalni już od pewnego czasu zwrócili uwagę na sute libacje Pietscha ale rewizje kasowe, dokonywane przez rachmistrza Budla, nie wykazywały nigdy braków. W końcu zarząd kopalni w porozumieniu z gen dyrekcją ustanowił specjalną komisję rewizyjną, która wykryła niedokładności i nadużycia, wobec czego zawieszono Pietscha w urzędowaniu. W toku dalszej rewizji stwierdzono całą masę fikcyjnych wypłat za rzekomo, przepracowane dniówki robotnicze i diety, wypłacane rzekomo urzędnikom.

Pozatem przytrzymano również rachmistrza Budla Hermana, pod zarzutem współwiny. Obaj przytrzymani przyznali się do winy.

W toku dalszych dochodzeń stwierdzono m. in., że Pietsch swego czasu pożyczył Budlowi przeprowadzającemu rewizję kasową 35.000 zł.

Niezależnie od powyższych aresztowań zostało zawieszonych w czynnościach trzech rewizorów kasowych, którzy przeprowadzali rewizję kasy. Są to Niemcy-ewangelicy, którzy oddawna już pracowali na kopalni.

Wykrycie afery tej wywołało w Brynowie oraz w mieście olbrzymie poruszenie w kołach robotniczych i urzędniczych tembardziej, że Pietsch oraz Budel są ruchliwymi członkami „Volksbundu" i podczas ostatnich wyborów byli mężami zaufania listy niemieckiej. Pozatem Pietsch — jak stwierdzono — był członkiem loży „Deutsche Treue" w Wrocławiu. Pietsch, prowadząc hulaszczy tryb życia, urządzał u siebie w domu wystawne przyjęcia, na które spraszał „śmietankę" z pośród urzędników niemieckich.

Krwawa bójka w Wieluniu

Kępno, 19. 100. (PAT). Plac Targowy w Wieluniu był ostatnio widownią krwawej bójki.

Mianowicie Ignacy Mikoś ze wsi Widoradz i Michał Ignasiak z Niedzielska, swego czasu przytrzymani zostali na świętokradztwie w kaplicy jasnogórskiej w Częstochowie, będąc w stanie nietrzeźwym, spotkali się ze swym rówieśnikiem Misiakiem z Widoradza.

Usiłowali go oni wciągnąć do pijatyki, jednak Misiak odmówił. Wówczas poczęli go bić i napastowany schronił się w pobliskiej ślusarni. Syn jej właściciela, 17-letni Jan Pawłowski, stanął w obronie Misiaka, za co złoczyńcy zadali mu szereg ran nożami, m. i. cięcie w krtań i głowę, poczem zbiegli.

Rannego Pawłowskiego przewieziono do szpitala w Wieluniu, gdzie wkrótce zmarł. Sprawców aresztowano.

Morderca staje przed sądem apelacyjnym

W pierwszej instancji skazano zbrodniarza na karę śmierci

Izba karna sądu apelacyjnego rozpatruje dziś sprawę stolarza Władysława Ratajczaka z Bydgoszczy

Odpowiada on za to, że 13 września ub. r. napadł p. Milbrandtową, uderzeniem szczotki w głowę ogłuszył ją a potem udusił ręcznikiem. Po dokonaniu zbrodni splondrował mieszkanie, szukając zapewne gotówki.

Milbrandtowa miała Ratajczaka poprzednio, jak zeznał oskarżony w śledztwie pierwiastkowem — sprowokować, używając obelżywych wyrazów. Dochodzenia wykazały jednak, że popełniono zbrodnię celem dokonania grabieży.

Wyrokiem sądu okręgowego w Bydgoszczy z dnia 26 października ub. r., Ratajczaka zasądzono na karę śmierci przez powieszenie. Oskarżony założył apelację, gdyż twierdził, że zbrodniczy czyn popełnił w afekcji, oraz że jego stan umysłowy nie był badany przez rzeczoznawców. Wskutek tego sąd powołał na dzisiejszą rozprawę trzech biegłych lekarzy, prof. dr Horoszkiewicza, prof. dr. Borowieckiego i dr. Łagunę.

Ratajczak był już kilkakrotnie karany, za różne przestępstwa, również za dezercję. (z)

Zaniepokojenie w kołach profesorskich

Warszawa, 19. 10. (Tel. wł.) — Projektowana przez min. oświaty ustawa o szkołach akademickich wywołała duże zaniepokojenie w kołach profesorskich, czemu dali wyraz podobno profesorowie podczas audjencji u p. Prezydenta Rzplitej.

Rozeszły się teraz pogłoski, że główne postanowienia będą ponownie rozpatrywane, wobec czego projekt wpłynie do Sejmu z pewnem opóźnieniem. (w.)

Przesłuchiwanie red. Ciesielskiego

Warszawa, 19. 10. (Tel. wł.) Sędzia śledczy Grabowski przesłuchał osadzonego w więzieniu przy ul. Zielnej red. „Gońca Pomorskiego" Ciesielskiego, aresztowanego przez władze pod zarzutem współudziału w przemycie

Po przesłuchaniu interwenjował obrońca Ciesielskiego, mec. Stypułkowski. Sędzia śledczy p. Grabowski oświadczył, że uczyni wszystko, aby jak najprędzej zakończyć dochodzenie i powziąć decyzję co do utrzymania lub uchylenia środka zapobiegawczego. Przyjaciele red. Ciesielskiego w Warszawie zorganizowali komitet opiekuńczy, który niesie pomoc działaczowi w ciężkich dla niego chwilach. (w.)

Złoty Krzyż Zasługi

Warszawa, 19. 10. (Tel wł.) — W salonach hotelu Angielskiego wręczono Stanisławie Walasiewiczównie Złoty Krzyż Zasługi jako mistrzyni olimpijskiej i 5-krotnej rekordzistce świata. (w)

Wichura w stolicy

Warszawa, 19. 10. (Tel .wł.) — W ciągu dzisiejszej nocy i rana szalała w Warszawie olbrzymia wichura, która przewracała parkany, wyrwała szyldy, gzymsy itd. Przy ul. Żelaznej na terenie fabryki metalowej Norblin i Buch Werner wichura przechyliła drewnianą chłodnię wysokości 5 pięter, która grozi zawaleniem. (w.)

Śmierć dzielnego lotnika

Nowy Jork, 19. 10. (PAT). Ryszard Allan, inspektor lotnictwa w federalnym departamencie handlu, b. członek eskadry lotniczej im. Tadeusza Kościuszki, odznaczony za odwagę w bojach z bolszewikami w r. 1920, zginął w katastrofie lotniczej, lecąc do Johnsville na obchód swych urodzin.

Allan wyskoczył ze spadochronem na niewielkiej wysokości, lecz spadochron nie otworzył się. Allan liczył lat 41. Osierocił on żonę i 5-letniego syna.

Zagadkowa epidemja

Królewiec, 10. 10 (PAT.) Nieznana epidemja, panująca w wioskach nad Zalewem Wiślanym, zwana przez ludność „Haffkrankheit", szerzy się w dalszym ciągu. W ciągu ostatnich kilku tygodni zapadło na tę epidemję 49 osób.

Liczba zgonów w bieżącym roku jest stosunkowo bardzo mała. Specjalna komisja lekarska nie ustaliła dotąd rodzaju choroby.

Niezwykła wpłata

Helsingfors, 19. 10. (PAT.) — Niezwykłej wpłaty dokonano w tych dniach w jednym z tutejszych urzędów celnych. Mianowicie pewna firma adwokacka dokonała wpłaty 200.000 mk z ramienia pewnej firmy, której urzędnik popełnił w jej służbie defraudację celną.

Władze celne przyjęły wpłatę, nie mają jednak najmniejszych danych co do firmy lub urzędnika, który defraudacji dokonał.

Stan zdrowia Ojca św.

Citta del Vaticano, 19. 10. — (KAP). Koła watykańskie zaprzeczają z całą stanowczością pogłoskom, rozpuszczonym przez niektóre pisma francuskie o złym stanie zdrowia Papieża.

Ojciec św. jest pełen energji i niezmiernie czynny, czego najlepszym dowodem, że przez całe lato tak jak zawsze przyjmował pielgrzymki oraz liczne osobistości, przybyłe do Wiecznego Miasta. W ciągu jednego miesiąca września przyjął przeszło 10 000 pielgrzymów oraz 165 par nowożeńców. Energja i wytrzymałość Papieża wzbudza podziw całego świata katolickiego.

Zabójcze wyziewy

Oslo, 19. 10. (PAT.) Pięcioletnia córka pastora zmarła w samochodzie, którym kierował jej ojciec, zatruta wyziewami benzyny, dobywającemi się ze szpary w podłodze.

Przepowiednia pogody na czwartek: Po mroźnej nocy w ciągu dnia naogół pogodnie z lekkiem zachmurzeniem, temperatura jednak w dalszym ciągu bez zmian.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 19. 10 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70,6 kg (120 1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft w hol.), 3) pszenicy pozn i pomorskiej 72.95 kg (124 ft w. hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74.1 ft. w. hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 30 tonn par. Poznań	15,90
Żyto 75 tonn par. Poznań	15.75
Żyto 30 tonn par Poznań	15.70
Żyto 30 tonn par Poznań	15,60
Owies 135 tonn par. Poznań	15,50
Owies 45 tonn par. Poznań	15,75

Ceny orjentacyjne

Żyto	15,25— 13,45
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	23,75— 24,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	17,50— 19,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg	15.00— 15,75
Jęczmień 64—66 kg.	14,50— 15,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	15,00— 15,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	23,50— 24,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	37,25— 39,25
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75— 9,00
Otręby pszenne	9,00— 10,00
Otręby pszenne (grube)	10.00— 11,00
Rzepak	37,00— 38,00
Rzepik	35,00— 40,00
Gorczyca	39,00— 45,00
Groch Victoria	21,00— 24,00
Groch Folgera	33,00— 36.00
Koniczyna biała	120,00—160,00
Ziemniaki jadalne	2,20— 2,50
Ziemniaki fabr za kilo %	0,00—0,12½
Słoma psz. i żytnia luzem	2,75— 3,00
Słoma p. i ż. prasowana	3,25— 3,50
Słoma ows i jęczm luzem	2,75— 3,00
Słoma ows. i jęczm. pras.	3,25— 3,50
Siano zwykłe luzem	5,00— 5,25
Siano zwykłe prasowane	5,50— 6,00
Siano nadnoteckie luzem	5,25— 6,00
Siano nadnoteckie pras.	6,25— 6,75
Mak niebieski	90.00—100,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 380 tonn, pszenicy 205 tonn jęczmienia 250 tonn, owsa 340 tonn. mąki żytniej 52.5 tonn, mąki pszennej 19 tonn, otrąb żytnich 70 tonn, otrąb pszennych 45 tonn, ziemniaków jadaln 105 tonn. ziemniaków fabr. 300 tonn, makuchu słoneczn. 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19. 10 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany, obroty zmniejszone.

Z pożyczek państwowych poszukiwano nadal 5% poż. konwers po 40%. 4% poż. inwest po 95—96%. 3% poż. bud po 38½, w końcu 4% premj. dol. po 50.— w. transakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K handlowano 8% listy dol. stare po 59% w oddaniu, natomiast 4% listy zast. konwert. poszukiwano po 30½—31% oraz 6% listy żytnie po 12

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 88.— bez obrotów.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 40% P
8% dol. listy Pozn Ziem. Kredyt 59% O.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. stempl. 30½—31% P.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premj. dol., serja III 50.— +
6% listy żytnie Pozn Ziem. Kredyt. 12.— P.
4% Prem Pożyczka Inwestycyjna 95—96 P.
3% pożyczka budowlana, serja I. 38½ P.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 19. 10. 1932.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173.60	174,03	173,17
Holandja	358,55	359.45	357,65
Londyn	30.00	30,16	29,86
Nowy Jork czeki	8,914	8,934	8,894
Nowy Jork kabel	8,919	8,939	8,899
Paryż	34,99	35,08	34,90
Praga	26,41	26,47	26,35
Sztokholm	157,00	157,30	156,20
Szwajcarja	172,15	172,58	171,72
Włochy	45,62	45,84	45,40
Berlin	211.85		

Tendencja dla walut europ słabsza

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	38.50
4% poż. inw.	96 25
4% poż inw. szt ser.	103.50
4% poż. dolarowa	50 00
7% poż. stabil.	54,75— 53,63
10% poż. kolejowa	100,00

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	88 00
Haberbusch	44,00
Lilpop	13,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 19. 10. 1932.

Pszenica marchijska	197.00—199.00
Tendencja słaba.	
Żyto march.	154,00—156,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	175,00—185,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—174,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	134,00—138,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	24,75— 28,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	20,25— 22,75
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	9,40— 9.75
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,40— 8.80
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	22,00— 26.00
Groch drobny jadalny	20,00— 23,00
Groch pastewny	14,00— 17,00
Wyka	17,00— 20,00
Kuchy lniane	10,30— 10,50
Kuchy z orzecha ziemnego	11,30
Kuchy mielone (mączka)	11,40
Wytłoki suche	9,20— 9,50
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,40
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,10

Ogólna tendencja słaba.

Jeszcze kilka uwag o nowym ustroju adwokatury

Nowe prawo o ustroju adwokatury (nr. 86 „Dziennika Ustaw" z 12. 10 br.) różni się w kilku punktach znacznie od dotychczasowych przepisów, obowiązujących w poszczególnych dzielnicach; przedewszystkiem ustala zasadę wolnoprzesiedlności adwokatów z jednej dzielnicy do drugiej, a dalej pozostawia wprawdzie w zasadzie samorząd adwokatów (dotyczący mianowicie nadzoru nad wykonywaniem praktyki adwokackiej), ale samorząd ten znacznie ogranicza, dopuszczając ingerencję ministra sprawiedliwości, który może rozwiązać, czy to radę adwokacką (dotychczasowy wydział izby adwokackiej na obwód poszczególnego sądu apelacyjnego), czy też Naczelną Radę Adwokacką, urzędować mającą w Warszawie na całą Rzeczypospolitą jako organ nadzorczy nad poszczególnemi izbami adwokackiemi.

Ze względu, że zarządzenia ministra są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu, dalej, że nie jest nigdzie powiedziane, ażeby minister sprawiedliwości musiał być skończonym prawnikiem, wynika z powyższego, że do samorządu adwokatury został wprowadzony moment ingerencji administracyjnej.

Ponadto w skład pierwszej Naczelnej Rady Adwokackiej wchodzić będzie 20 członków, jednakże nie z wyboru, lecz z nominacji przez Prezydenta Rzeczypospolitej; mandaty członków tych mają trwać trzy lata.

Zmianę w stosunku do dotychczasowego stanu rzeczy oznaczają również przepisy w rozdziale 8 co do aplikantów adwokackich. W b. dzielnicy pruskiej do czasu powstania Rzeczypospolitej aplikanci t. zw. referendarjusze, pracowali przez 6 miesięcy w adwokaturze celem zaznajomienia się z praktyką adwokacką, pozatem odbywali dalszą praktykę w sądzie i prokuraturze. Obecnie przewidziana jest osobna aplikacja adwokacka na lat 5 dla aplikantów adwokackich, którzy nawet należeć mają do izby adwokackiej, jednak bez prawa podawania wniosków i głosowania. Aplikantów mogą przyjmować w charakterze patrona adwokaci, wpisani na listę adwokatów conajmniej od lat pięciu.

W kwestji wyborów do organów samorządowych adwokatury obowiązuje dotychczasowa zasada przymusowego przyjęcia mandatu, natomiast nową jest zasada przymusowej obecności na walnem zgromadzeniu pod rygorem kary porządkowej do 100 zł.

Nowością jest dalej, że minister sprawiedliwości władny jest po wysłuchaniu opinji Naczelnej Rady Adwokackiej zarządzić w drodze rozporządzenia zamknięcie listy adwokatów na czas, określony w poszczególnych miejscowościach, jednak na obszar nie większy jak 10 sądów okręgowych (art. 14).

Przepisy o wyborach zawierają ograniczenie o tyle, że prawo wybieralności do rady adwokackiej mają adwokaci, wpisani conajmniej od pięciu lat na listę, a do Rady Naczelnej adwokaci wpisani niemniej niż lat 10 na listę.

Walne zgromadzenie izby adwokackiej wybiera członków rady adwokackiej, jak i Naczelnej Rady Adwokackiej (poza okresem pierwszych 3 lat); walne zgromadzenie uchwala dla siebie regulamin na podstawie wniosków rady adwokackiej; wybory są tajne (art. 38, 49, 67); uchwały rady adwokackiej podlegają zaskarżeniu do Naczelnej Rady Adwokackiej ze strony osoby zainteresowanej.

Najbliższe wybory odbyć się mają na podstawie nowego rozporządzenia w ciągu dwóch tygodni od chwili wejścia w życie nowego prawa, to jest do 15 listopada r. b.

Niezależnie od rady adwokackiej i Naczelnej Rady Adwokackiej urzęduje sąd dyscyplinarny izby adwokackiej, którego członkowie są wybierani w tajnem głosowaniu z pośród adwokatów, praktykujących conajmniej od lat pięciu. Odwołanie od wyroku sądu dyscyplinarnego rozstrzyga senat dyscyplinarny przy Sądzie Najwyższym, lub przy Naczelnej Radzie Adwokackiej. Na wybór senatu dyscyplinarnego w sprawach odwoławczych członkowie izby adwokackiej nie mają bezpośrednio wpływu (art. 87, 88). W izbie adwokackiej na okręg sądu apelacyjnego w Poznaniu wybierać się będzie 15 członków do rady adwokackiej oraz 11 członków do sądu dyscyplinarnego; członek rady adwokackiej nie może być członkiem sądu dyscyplinarnego (art. 68).

Streszczając nowe przepisy i zmiany w rozporządzeniu o ustroju adwokatury, zaznaczyć należy, że sprawa ustroju adwokatury nie jest tylko rzeczą adwokatów, lecz w niemniejszej mierze obchodzi ogół społeczeństwa.

Obok dodatnich zmian w rozporządzeniu Prez. Rzeczplt. o ustroju adwokatury, są również przepisy, na które trzeba zapatrywać się krytycznie.

Dotychczasowa odrębność adwokatury w poszczególnych trzech dzielnicach była utrzymana ze względu na różne ustawy i przepisy, obowiązujące w poszczególnych dzielnicach, na których podstawie kształcili się i praktykowali adwokaci.

Obecna zasada wolnoprzesiedlności przychodzi zawcześnie, zważywszy, że dotąd główna dziedzina pracy adwokackiej, to jest dziedzina prawa cywilnego nie została dotąd ujednolicona w Polsce; conajmniej rozporządzenie o ustroju adwokatury winno było ograniczyć wolnoprzesiedlność do kandydatów, mogących się wykazać studjum prawa cywilnego i praktyką na terenie obowiązującego prawa. Kwestji wolno - przesiedlności adwokackiej nie można bowiem rozstrzygać na płaszczyźnie mechanicznego ujednolicenia przepisów o ustroju adwokatury, a raczej z punktu widzenia sprawności doradców i interesu ogółu społeczeństwa.

Powtóre zwrócić należy uwagę na ingerencję ministra sprawiedliwości w samorządzie adwokatury. Samorząd ten jest nietylko w interesie adwokatury, ale niemniej w interesie społeczeństwa. Czem w sądownictwie jest nieprzenoszalność sędziów jako gwarancja niezależnego orzecznictwa, tem jest w adwokaturze samorząd, jako gwarancja niezależności adwokatów w obronie powierzonych im spraw majątkowych i osobistych obywateli.

Instytucja samorządu adwokatury musi być wyrazem dążności do praworządnego wypełniania obowiązku adwokatury w interesie ogółu z pominięciem jakichkolwiek wpływów ubocznych.

PRAWNIK.

Sfałszowana rozmowa

W ostatnich dniach przytoczyła prasa „sanacyjna" z wielkim hałasem rzekomą treść rozmowy, jaka toczyć się miała z okazji bierzmowania w Żukowie (na Kaszubach) między biskupem chełmińskim ks. dr. Okoniewskim i ks. dziekanem Laffontem, a delegacją miejscowego „Strzelca". W rozmowie tej ks. biskup Okoniewski miał się wyrazić w duchu przychylnym o „Strzelcu".

Okazało się zaraz, że treść rozmowy została przez prasę „sanacyjną" sfałszowana. Mianowicie ks. dziekan Laffont ogłasza w „Gazecie Katolickiej" oświadczenie treści następującej:

„W odpowiedzi na rzekome „Słowa ks. biskupa Okoniewskiego o „Strzelcu", ogłoszone w „Echu Kaszubskiem" z dnia 11 października 1932 r.:

„Na wywody w „Echu Kaszubskiem" z dnia 11 października 1932 r., które rzekomo stanowiły „oświadczenie" ks. biskupa-ordynarjusza wobec delegacji „Strzelca" w czasie wizytacji biskupiej w Żukowie, z polecenia Jego Ekscelencji ks biskupa dr. Okoniewskiego odpowiadam, że rozmowa Jego Ekscelencji z ową delegacją została ogłoszona w „Echu Kaszubskiem" „zupełnie dowolnie i nieściśle".

„Ze swej strony zaś dodaję, by w przyszłości do delegacji brano ludzi o wyraźniejszej pamięci.

„(—) Ks. F. Laffont".

O wycieczkę do Czechosłowacji

Komitet porozumiewawczy między Polską i Czechosłowacją ogłasza komunikat, do wiadomości wszystkich członków towarzystw polsko-czechosłowackich, w sprawie odwołanej wycieczki do Czechosłowacji, która była już przygotowana, z okazji wszechsłowiańskiego zlotu sokołów.

Komitet wyjaśnia, z jakich powodów ta zbiorowa wycieczka nie doszła do skutku, — oraz załącza treść swojej skargi z dnia 4 lipca 1932 r., wystosowanej do ministra skarbu. Na skargę tę komitet nie otrzymał dotąd żadnej odpowiedzi, natomiast odmówiono zwrotu złożonych à conto ulgowego paszportu zbiorowego stu kilkudziesięciu złotych.

Nowe dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej

W poniedziałek, dnia 17 odbyło się pod przewodnictwem premjera Prystora posiedzenie Rady Ministrów. Na posiedzeniu tem Rada Ministrów poza załatwieniem szeregu spraw bieżących, uchwaliła m. in. następujące projekty rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej: o dochodzeniu i egzekucji należności pieniężnych, przypadających od związków komunalnych, o gospodarstwie hipotecznem i konwersji zaległości od pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego, o uprawnieniach niektórych towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich oraz banków hipotecznych przy przeprowadzaniu egzekucji z nieruchomości o uzupełnieniu ustawy z dnia 12 marca 1932 roku w sprawie spłat uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwo rolne, nowelizację rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o izbach rolniczych, nowelizację rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o uregulowaniu obrotu cukrem, oraz projekty rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o sądowem postępowaniu egzekucyjnem i przepisy, wprowadzające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem.

Przymusowa konwersja pożyczek?

Jak dalece zaszła bezradność w sferach decydujących o polityce gospodarczej, świadczą omawiane w „Kurjerze Polskim" pogłoski, że ma być przeprowadzona w Polsce konwersja pożyczek państwowych, która tak znakomite dała wyniki w Anglji i we Francji. Ta tylko będzie różnica, że u nas ma to być konwersja przymusowa, sprowadzająca oprocentowanie pożyczek publicznych, znajdujących się w rękach krajowców, do 4 proc. rocznie. Są jednak i przeciwnicy tego zarządzenia, którzy słusznie podnoszą, że nieznaczne odciążenie budżetu z tytułu płaconych przez skarb procentów wywoła spadek wartości papierów publicznych i nie zrównoważy strat bezpośrednich i pośrednich, jakieby poniosły instytucje oszczędnościowe i ubezpieczeń społecznych, lokujące swoje kapitały w pożyczkach publicznych.

nr 5 815

Pertraktacje z Austrją

W prasie zjawiają się co chwila pogłoski o zamierzonych w najbliższym czasie rokowaniach z Austrją o nowy traktat handlowy. Wiadomo, że Polska w związku z ogłoszeniem nowej taryfy celnej będzie musiała przeprowadzić rokowania z wielu, a może ze wszystkiemi państwami, z któremi ma traktaty. I oto ma się zacząć od Austrij.

Trudno naprawdę zrozumieć, co skłoniłoby nasze sfery rządowe do rozpoczynania od Austrji, biedaka wśród bogaczy, kiedy nie wiemy jeszcze, co powiedzą mocniejsi kontrahenci, na których nam więcej zależeć musi i którzy automatycznie skorzystaliby z ustępstw, jakich udzielimy Austrji i to podobno w dużych rozmiarach.

Nadto ma być rozstrzygnięta w ramach ogólnych pertraktacyj sprawa podziału austrjackiego kontyngentu przywozowego na trzodę. Austrja dąży do zapewnienia sobie całkowitej gestji podziału kontyngentów na trzodę. Jest to poważnem niebezpieczeństwem dla polityki eksportowej polskiej, stanowiąc ingerencję w nasze sprawy wewnętrzne komisjonerów wiedeńskich, którzy i obecnie już decydują o rozdziale połowy naszego wywozu trzody. Sprawy te przejął rząd do wyłącznej swojej decyzji i na nim też wyłącznie ciąży odpowiedzialność.

Z Stronnictwa Narodowego

Wielkie zebranie w Starołęce

W niedzielę odbyło się w Starołęce w hotelu „Polonia" wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego. Obszerna sala wypełniona była po brzegi.

Zgromadzonych powitał prezes miejscowego koła Str. Nar. p. Maciejewski poczem na sekretarza powołano p. Pieczkę. Ciekawy referat o położeniu gospodarczem i politycznem wygłosił p. pos. Witkowski. Drugi programowy referat o stanowisku obozu narodowego miał p. Władysław Bocian. Referatów wysłuchano w skupieniu, nagradzając mówców burzliwemi oklaskami — poczem po rzeczowej dyskusji zebrani jednogłośnie przyjęli przedłożone rezolucje. (z)

Łódką przez Atlantyk

Lizbona, 19. 10. (PAT). Żeglarz norweski Hansen, który podejmuje próbę przebycia Atlantyku łódką, odpłynął dziś w kierunku wysp Kanaryjskich.

Śp. Aniela Potulicka

Zmarła dnia 17 bm. w majątku swym Potulice hr. Aniela Potulicka z dwóch względów zasłużyła sobie na szczególną wdzięczność społeczeństwa i całego kraju:

Za czasów zaborczych nieustraszenie broniła polskości w zniemczonym prawie doszczętnie powiecie bydgoskim, będąc opiekunką instytucyj dobroczynnych i narodowych w powiecie i w samem mieście Bydgoszczy. To stanowisko jej doprowadzało do wściekłości władze pruskie, to też lantraci bydgoscy, gdzie mogli, to szykanowali zmarłą, np. narzucali jej Niemców jako przełożonych obszarów dworskich w jej dobrach.

Doczekawszy się niepodległości Polski, Zmarła po długim namyśle i wieloletniem, starannem przygotowaniu stworzyła Fundację Potulicką imienia Anieli hr. Potulickiej, przeznaczoną na udotowanie uniwersytetu katolickiego w Lublinie. Fundacja ta składa się z dóbr potulickich, położonych w powiecie bydgoskim, tuż koło Nakła, a obejmujących około 22 000 mórg magdeburskich, z czego około 1/3 wspaniałych lasów, a reszta ziemia orna.

Fundacja ta została zatwierdzona przez miarodajne władze w roku 1928. Na czele Fundacji stoi kuratorjum, złożone z ks. kardynała-Prymasa, ks. kardynała arcybiskupa warszawskiego, ks. biskupa lubelskiego i ks rektora uniwersytetu lubelskiego, oraz trzech przez fundatorkę powołanych osób, między niemi jest członkiem kuratorjum tajny szambelan papieski p. Edward Potworowski z Goli. Dzięki tej wielko-dusznej fundacji katolicki uniwersytet w Lublinie ma zapewniony byt.

Śp. Aniela Potulicka była najmłodszą z trzech sióstr; najstarszą jej siostrą była zmarła przed laty ks. Bogdanowa Ogińska z Retowa na Litwie Kowieńskiej; druga siostra zmarłej, to ks. Władysławowa Sapieżyna z Krasiczyna w Małopolsce.

Społeczeństwo wielkopolskie ocenia należycie i szczerze zasługi zmarłej Obywatelki. X.

Stronnictwo Narodowe

Koło Łazarz

Walne zebranie odbędzie się w środę, 19 b m. o godz. 19 30 w sali p. Przybylskiego przy Rynku Łazarskim. Na porządku obrad referat p. red. Jerzego Herniczka.

O liczny udział prosi ZARZĄD.

Koło Dębiec

W czwartek, 20 b. m. odbędzie się zebranie plenarne o godz. 20 w lokalu p. Buksińskiego, z referatem p. posła Teodora Witkowskiego.

O liczne i punktualne przybycie prosi ZA.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Kwiatki z niwy biurokratycznej

W ostatnim numerze „Dziennika Urzędowego Min. Komunikacji" (nr 21 z dn. 10. 10. 32, str. 210) znajduje się regulamin działu portowego dyrekcji kolejowej w Gdańsku. W regulaminie m. i. została unormowaną sprawa wywozu węgla.

W szczególności czytamy, że o każdym transporcie węgla wywozowego tudzież bunkrowego, wysyłający powinien zawiadomić Dział Portowy D. O. K. P. w Gdańsku, wypełniając przepisowe formularze. Zawiadomienia należy składać z reguły na 12 dni przed przewidywanym terminem gotowości statku do załadowania.

Jak dotychczas, wszystko w porządku. Tutaj dopiero natykamy się na rzecz zgoła nieprzewidzianą, dowiadujemy się bowiem, że:

„w wypadkach złożenia zawiadomienia w powyżej podanym terminie Dział Portowy zamieści na zawiadomieniu adnotację o możliwości opóźnienia dostawy transportu z powodu opóźnienia złożenia zawiadomienia" (podkr. nasze. — Red.).

A więc regulamin ustala termin, który z góry zostaje uznany za zbyt późny! Innemi słowy: kto w przepisanym terminie składa zawiadomienie, ten się eo ipso spóźnia!

Jak taki lapsus może być popełniony? Wszak projekt, nim dostał się na łamy „Dziennika Urzędowego" musiał przejść przez szereg rąk, wpierw w dyrekcji kolejowej (od referenta przez kierownika oddziału i naczelnika wydziału do prezesa dyrekcji) oraz w ministerstwie?

* * *

W r. 1929 pewien włościanin otrzymał nakaz karny za to, że nie złożył zeznania o dochodzie. Trudno było od niego wymagać, aby tej formalności dokonał, jako że zmarł 3 marca 1921 roku. Brat „winowajcy" zwrócił urzędowi skarbowemu uwagę na tę zasadniczą trudność. I wszystko wróciło do normy, na pewien czas.

Aliści, w tych dniach, przyszło upomnienie, kosztujące półtora złotego, wzywające spadkobierców zmarłego, by zapłacili pięć złotych grzywny za to, że nieboszczyk nie złożył deklaracji o podatku dochodowym!

Nieboszczyk od 11 lat „trawę gryzie", a urząd podatkowy zachowuje o nim wierną, żywą pamięć...

* * *

Wolimy powyżej opisany objaw biurokratyczny (wzrusza nas bowiem przywiązanie urzędu skarbowego do swej klienteli) od makabrycznej przygody, jaka niedawno temu wydarzyła się pewnemu obywatelowi łódzkiemu, który został urzędowo uznany za zmarłego. Osobista interwencja niedoszłego nieboszczyka w urzędzie nie odniosła rezultatu! Dopiero przysięga dwóch świadków przywróciła obywatela w „poczet żyjących"...

Z ZAGRANICY

(z) **Produkcja nafty pod jednolitą kontrolą.** Rumunja dokonała onegdaj ratyfikacji międzynarodowego porozumienia naftowego, regulującego przydział rynków na podstawie kontyngentów. W ten sposób produkcja naftowa świata z wyjątkiem jedynie Związku sowieckiego znajduje się pod centralną jednolitą kontrolą. Bezpośrednim skutkiem ratyfikacji było podniesienie cen benzyny w Anglji o 3 pensy na galonie.

(z) **Plan uregulowania długów austrjackiego „Creditanstalt".** „Neues Wiener Tagblatt" donosi, że generalny dyrektor Austrjackiego Zakładu Kredytowego van Hengel opracował nowy plan uregulowania długów zagranicznych tej instytucji. Żądania wierzycieli zagranicznych będą zaspokojone w trojaki sposób: 1) otrzymają oni obligacje Towarzystwa Holdingowego, które obejmie aktywa zagraniczne Zakładu Kredytowego i to w sumie 120 milj. szyl.; 2) otrzymają oni nowe akcje Zakładu Kredytowego wartości nominalnej 70 milj. szyl.; 3) resztę długów spłaci państwo w 40 ratach rocznych, które początkowo wyniosą 6 milj. szyl. rocznie i wzrastać będą stopniowo do 9 milj. szyl. W sprawie kapitału akcyjnego Zakładu Kredytowego planowana jest komasacja z 177½ milj. szyl na 1 milj. szyl, przyczem, jak słychać, nie będą czynione różnice między dawnemi akcjami a akcjami uprzywilejowanemi. Następnie ma być kapitał akcyjny podwyższony o 141 milj. szyl., z czego wierzyciele zagraniczni otrzymają 70 milj. szyl., zaś państwa austrjackie 71 milj. szyl.

Dzieje zasłużonej organizacji pracowników handlowych

W dniu 19 bm. Związek Pracowników Kupieckich obchodzi jubileusz 25-letniej działalności

Dzieje walk o polskość handlu Poznańskiego, Górnego Śląska i Pomorza zakończyły się z chwilą odrodzenia państwowości polskiej. Pozostała jednak organizacja, która wraz z innemi walkę tę przez dziesiątki lat zwycięsko prowadziła. Początek dziejów walk o polskość handlu w dzielnicy pruskiej przypadł na r. 1821, kiedy w Poznaniu powołano do życia „Verein zur Unterstützung verarmter Handlungsdiener" (Towarzystwo ku wspieraniu zubożałych sług handlowych). Członkami Towarzystwa byli Polacy i Niemcy; celem działalności było udzielanie wsparć znajdującym się w potrzebie handlowcom. Stopniowo dopiero wywalczył sobie „sługa handlowy", do którego czynności należało wszystko — od ekspedycji klienta do zamiatania lokalu i roznoszenia towarów włącznie — godność pomocnika handlowego. Od r. 1840 datują się początki pracy kulturalno-oświatowej, specjalnie w kierunku dokształcenia zawodowego.

Działalność Karola Marcinkowskiego i Libelta, rozbudzających ducha narodowego i ambicje gospodarcze żywiołu polskiego, dodały niewątpliwie bodźca do szerszych poczynań. W r. 1846 założono szkołę handlową dla uczniów z wcale obfitym programem nauczania, obejmującym języki: polski, niemiecki i francuski, dalej rachunki, księgowość, historję gospodarczą, prawo handlowe i wekslowe, towaroznawstwo itd. Z czasem program szkoły rozrósł się do 4-letniego kursu.

Dzięki podniesieniu poziomu kulturalnego oraz dużej liczebności członków, wpływy polskie zaczęły górować. W r. 1860 zmieniono nazwę na „Towarzystwo chrześcijańskich pomocników handlowych w Poznaniu". Tarcia narodowościowe przybierają na sile w następnych latach. Do walnej rozprawy doszło w marcu 1872 r., kiedy to Niemców wykluczono z towarzystwa, nadając mu tem samem charakter czysto polski. W dwa lata później następuję ponowna zmiana firmy organizacyjnej na „Towarzystwo młodzieży kupieckiej w Poznaniu".

Przeważająca dotąd działalność kulturalno-oświatowa i samopomocowa doznaje rozszerzenia przez wprowadzenie momentów socjalnych. Kwestja spoczynku niedzielnego, prowadzenie zasiłkowej kasy chorych itp. były problemami zajmującemi wonczas umysły światłych kierowników towarzystwa. — Po okresie pewnego zastoju zaczyna się od r. 1905 nowy okres ruchliwości organizacyjnej. Powstaje organ własny, „Przegląd Kupiecki", który niebawem odgrywa rolę łącznika i trybuny publicznej dla wszystkich zorganizowanych. Towarzystwo rozrasta się potężnie, posiada kilkanaście filij. Zarządzanie niemi staje się coraz trudniejsze. W r 1907 liczy towarzystwo 22 filij pozamiejscowych. Powstaje plan decentralizacji towarzystwa i założenia związku, obejmującego samodzielne jednostki organizacyjne. Stało się to jeszcze w tym samym roku, przez stworzenie „Zjednoczenia Młodzieży Kupieckiej w Poznaniu", na którego czele stanął dr. K. Hącia.

Działalność organizacji była w pierwszym rzędzie nastawiona na usamodzielnienie gospodarcze Polaków poprzez ogólne dźwignięcie oświaty, a specjalnie zawodowe, oraz przez jak najbardziej rozbudowaną pomoc organizacyjną. Od r. 1912 narastają coraz wyraźniej tendencje socjalne. Realizacja ubezpieczenia urzędników prywatnych, utworzenie „Kasy wsparcia", zagadnienie poprawy płac, sprawa święcenia niedziel i świąt — wszystko to rozszerzyło dotychczasowy program. Wybuch wojny światowej zahamował rozwój Zjednoczenia, liczącego 72 jednostki organizacyjne, rozsiane po całej Polsce zachodniej i w Niemczech. Majątek przekraczał sumę 50 tys. marek.

Prace nad odbudową dawnej świetności rozpoczynają się natychmiast po zakończeniu wojny i ustaleniu granic państwa polskiego. Siłą faktu wysunęły się na plan pierwszy problemy socjalne. Ale również i organizacyjnie otwarły się całkiem nowe horyzonty. Zajmowano się scaleniem ruchu zawodowego pracowników handlowych i objęciem w sieć organizacji terenu całej Rzeczypospolitej. Hasła te zostały częściowo zrealizowane. Szereg postulatów socjalnych doznał rozwiązania po linji życzeń pracowników kupieckich. Dotychczasowa organizacja zmienia nazwę na „Związek Handlowców", do którego przyłącza się niebawem „Stowarzyszenie personelu żeńskiego w handlu i przemyśle". Wreszcie w r. 1925 organizacja przyjmuje nazwę pod którą dotąd występuje, „Związek Zawodowy Pracowników Kupieckich, Przemysłowych, Bankowych i Biurowych w Polsce". Obecnie w 25 lat od chwili wyjścia z macierzy — z Towarzystwa Młodzieży Kupieckiej — organizacja wywalczyła dla pracowników swoich to, co sobie zakładała w programie. Czynnnie współdziałano przy ukształtowaniu się ustawodawstwa specjalnego i ubezpieczeń społecznych, taryfy płac oraz nad szeroko zakrojoną akcją kulturalno-oświatową, którą prowadzi się w dalszym ciągu. Obecnie, w okresie ciężkiego kryzysu, otworzono ponownie „fundusz zapomogowy na wypadek braku pracy", istnieje fundusz kasy pośmiertnej, społeczne biuro pośrednictwa pracy, porady prawnej, wreszcie fundusz budowy Domu Pracownika, którego zasoby wynoszą około 40 tys. zł. Z tym dorobkiem wkracza Związek Pracowników Kupieckich w nowe ćwierćwiecze. Z okazji dzisiejszego jubileuszu składamy Związkowi życzenia dalszej owocnej pracy.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Przymusowa organizacja obrotu zagranicznego olejem skalnym i produktami naftowemi.** W Dzienniku Ustaw nr 89 z 18 bm. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra przemysłu i handlu z 12 bm w sprawie przymusowej organizacji obrotu zagranicznego olejem skalnym i produktami naftowemi. Na podstawie powyższego rozporządzenia została powołana do życia przymusowa organizacja zagranicznego obrotu handlowego (przywóz i wywóz) olejem skalnym i produktami naftowemi pod nazwą „Polski Eksport Naftowy", z siedzibą we Lwowie. Organizacja ta posiada osobowość prawną. Uczestnikami jej są wszystkie znajdujące się na terytorjum Rzeczypospolitej przedsiębiorstwa naftowo-rafineryjne i gazolinowe z wyjątkiem przedsiębiorstw naftowych, których łączny przerób ropny nie przekracza 1 tys. tonn, lub łączna wytwórczość gazoliny 300 tonn rocznie dla każdego z tych przedsiębiorstw. Należące do organizacji przedsiębiorstwa naftowo-rafineryjne oraz gazolinowe obowiązane są wydzielać dla eksportu ze wszystkich wytwarzanych przez siebie produktów określony procent wytwórczości i te wydzielone ilości nie mogą być zbywane na rynku krajowym. Procent ten będzie oznaczany co pół roku zgóry dla każdego produktu oddzielnie, na podstawie danych statystycznych wytwórczości, zbytu krajowego i eksportu z tego samego półrocza poprzedniego roku, z uwzględnieniem zaszłych w międzyczasie zmian.

(k) **Zamknięcie wystawy „Tani dom własny".** W poniedziałek rano zamknięto wystawę „Tani dom własny" na Bielanach. Wystawa trwała dni 30; prace przygotowawcze przy urządzeniu wystawy 'ni 70, wystawę zwiedziło przez cały czas trwania około 30 000 osób. Z pośród gości zagranicznych zasługuje na wzmiankę wycieczka grupy francuskiej, zorganizowana przez paryskie pismo „L.architekture d'aujourdhui", złożona z 50 osób, które przybyły do Warszawy w drodze powrotnej z Rosji

(k) **Obrot towarowy w porcie gdańskim we wrześniu.** Ogólny obrót towarowy w porcie gdańskim w ciągu września r b. wyniósł 518 724 tonn W sumie tej import osiągnął 49 908 tonn, eksport zaś — 468 816 tonn W stosunku do r 1931 obrót towarowy portu gdańskiego uległ zniżce, w szczególności w dziale importu: żelazo i wyroby ze stali, tłuszcze roślinne, masa papierowa, herbata i kawa. W eksporcie uległy zmniejszeniu: superfosfaty, sole potasowe, cement, węgiel i drzewo. Natomiast zwiększono import węgla, śledzi solonych, świeżych owoców i wełny; po stronie eksportu zwiększyły się pozycje zboża, bekonów, skór i saletry.

(k) **Podział kontyngentów na ziemniaki do Francji.** W ramach przyznanego Polsce przez rząd francuski kontyngentu na ziemniaki na IV kwartał rb wywozowa komisja rozdzielcza przy Państw Instytucie Eksportowym dokonała 14. bm. prowizorycznego rozdziału kontyngentu na październik rb. w ilości 15 wagonów 15-tonnowych między Izby Przemysłowe-Handlowe: Poznania, Gdyni i w Warszawie. Wymienione Izby będą przydzielały w dalszym ciągu eksporterom zaświadczenia wywozowe.

)k) **Znaczne zmniejszenie cyfry upadłości.** W sierpniu r b. ogłoszono w Polsce ogółem 28 upadłości wobec 46 w lipcu r. b., a 38 w sierpniu ub. r. W pierwszych ośmiu miesiącach r b. ogłoszono ogółem 414 upadłości, gdy w odpowiednim okresie 1931 r — 505, z czego w województwach centralnych 254 (w pierwszych 8 miesiącach 1931 r. — 265), wschodnich 9 (8), zachodnich 89 (40) i południowych 62 (92). Jeśli chodzi o rodzaj przedsiębiorstw to ogłoszono upadłości w 28 spółkach akcyjnych (w pierwszych 8 miesiącach 1931 r. w 31 spółkach akc.) 48 w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (76), 43 w spółdzielniach (24), 51 w spółkach firmowych i komandytowych (72) i 244 w przedsiębiorstwach jednoosobowych (302).

(k) **Warszawska Izba Przemysłowo-Handlowa przeciw ograniczeniom wolności przemysłowej.** Ostatnie plenarne zebranie Izby P.-H. w Warszawie uchwaliło następujący wniosek w sprawie ograniczenia wolności przemysłowej: „Biorąc pod uwagę: a) że tylko zachowanie zasady wolności przemysłowej zapewnić może normalny i pomyślny rozwój stosunków gospodarczych; b) że zasada ta stanowi kardynalną podstawę polskiego prawa przemysłowego; c) że koncesjonowanie poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych powinno być stosowane jedynie w wypadkach uzasadnionych względami na interes publiczny, zebranie plenarne Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie wyraża opinję, że dającą się odczuć w ostatnich czasach tendencja do wyłączenia niektórych gałęzi przemysłu i handlu z pod działania prawa przemysłowego, względnie do rozszerzenia listy przedsiębiorstw, objętych przymusem koncesyjnym — jest objawem niepożądanym i szkodliwym z punktu widzenia interesów gospodarczych państwa". (l)

Objazd przedwyborczy Roosevelta po Stanach Zjednoczonych. Wielotysięczne rzesze witają kandydata w Rock Island w chwili, gdy wysiada z pociągu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Poznaniowi przybyła nowa świątynia na Winiarach

Konsekracji dokona 1 listopada J. E. ks. Kardynał-Prymas Hlond

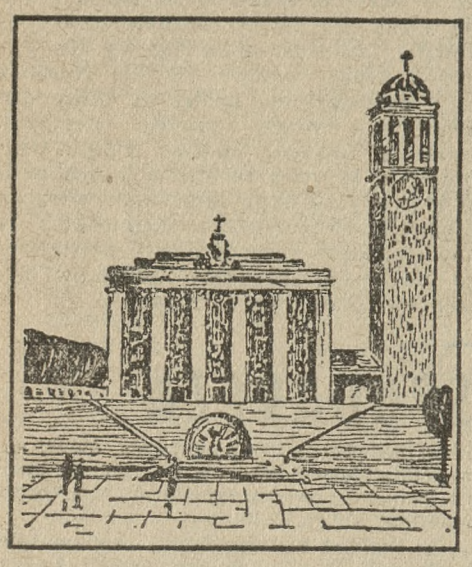

W dniu 1 listopada br. dokona J. Em. ks. Prymas osobiście konsekracji nowego parafjalnego kościoła pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w Poznaniu-Winiarach. W związku z tem doniosłem wydarzeniem zwróciliśmy się do miejscowego proboszcza ks. Kaczorowskiego, który udzielił nam szereg informacyj, dotyczących powstania i budowy nowej świątyni.

Katolicka ludność Winiar — mówił ks. prob. — od wielu już lat odczuwała potrzebę posiadania własnego domu Bożego. To też po wielu zabiegach przystąpił 11 września 1930 r. ówczesny proboszcz ks. Zuchowski do budowy zrębu. Dnia 1 listopada tego samego roku dokonał już ks. Prymas poświęcenia kamienia węgielnego. Na przeszkodzie dalszej budowie świątyni stanął brak gotówki i dlatego przez cały rok 1931 robót żadnych nie kontynuowano. Dopiero z wiosną r. b. przystąpiono do dalszej budowy kościoła, a stało się to dzięki podatkowi kościelnemu, który zaprowadzony został świeżo w całym Poznaniu. Podatek ten był właśnie podstawą dalszego podjęcia rozpoczętego dzieła. Bez tego podatku, informuje ks. proboszcz, nie bylibyśmy mogli w obecnych warunkach ruszyć z miejsca.

Budowa nowego kościoła w stylu neoklasycznym, rzecz można, dokonuje się w tempie amerykańskiem, gdyż w kilku miesiącach doprowadzono tak daleko, że świątynia może już być oddana na użytek parafjan.

Powstanie kościoła na Winiarach, wyjaśnia ks. Kaczorowski, jest dla tej dzielnicy niesłychanie wielkiem dobrodziejstwem. Parafja bowiem liczy 6 tys. dusz, a istniejąca prowizorycznie na miejscu kapliczka nie zdoła pomieścić więcej, niż 200 osób. Dlatego w czasie mrozów i słoty uczestnicy w nabożeństwach stać musieli na dworze albo chodzić do kościołów w mieście. Prace końcowe raźno postępują naprzód; nad stroną architektoniczną czuwa architekt p. Szambelan St. Cybichowski. Zaznaczyć też wypada, że i przedsiębiorcy budowlani okazują dużo zrozumienia dla trudnej sytuacji finansowej parafji winiarskiej, szczególnie zaś p. budowniczy Rychlicki.

— Jakie ostatnie wykonuje się obecnie prace?

— W tej chwili kończy się wewnętrzne otynkowanie i rozpoczyna zewnętrzne wygładzanie murów kościoła. Imponująco przedstawia się główne, beczkowe sklepienie kośc. z kasetonami. Poza tem magistrat przystąpił do zrównania całego terenu przed kościołem.

— A jakie roboty zostaną wykonane w najbliższej przyszłości?

— Oświetlenie przed i wokoło kościoła, które ze względu na długie wieczory będzie konieczne. Najważniejszem wszakże jest to, że na dalsze kontynuowanie prac znowu brak gotówki. Potrzeba przedewszystkiem ofiarodawców na dziewięć okien, a każde z nich ma kosztować około 800 złotych. To też wszelkie gotówkowe ofiary jak najspieszniej przesyłać można do P. K. O. na „konto kasy kościelnej parafji św. Stanisława Kostki Poznań-Winiary nr. 211.290" z dopiskiem na wykończenie kościoła. Przy tej okazji wyjaśnia ks. proboszcz, że nie upoważnił nikogo do zbierania składek na rzecz budowy kościoła. (z)

Trzy młode lamparty w poznańskim zwierzyńcu

Popierajmy Ogród Zoologiczny

Największą osobliwością miasta Poznania jest jego Ogród Zoologiczny, cieszący się ogromną popularnością u wszystkich warstw społeczeństwa polskiego. Jako placówka społeczno-naukowa, której wartość etyczna i dydaktyczna jest poza nawiasem wszelkich wątpliwości, przyciąga ona rok rocznie setki tysięcy zwiedzających ze wszystkich stanów. Zamiłowanie do przyrody i jej przedstawicieli ze świata zwierzęcego, zebranych z wszystkich części świata, wabi tak młodzież jak i starszych do zapoznania tych ciekawych okazów, o których się uczono w szkole i oglądano na często bardzo nieudatnych rycinach. Znękanym i stroskanym dziennemi zabiegami około swego zawodu daje Ogród Zoologiczny chwile prawdziwego wypoczynku i pouczającej rozrywki. Z tego założenia wychodząc, dokłada kierownictwo ogrodu wszelkich starań, aby w tym kierunku zadowolić publiczność. Wykazuje to niezwykły rozwój zwierzyńca tak pod względem zabudowań jak i w gromadzeniu okazów.

Aby każdemu dać możność oglądania swych zbiorów obniżył Ogród Zoologiczny wstępne w niedzielę i święta na 50 gr. od osoby, a dla dzieci na 25 gr. Wielką atrakcją zwierzyńca są obecnie 3 młode lamparty, 3 tygodniowe, których dotąd nie widziano jeszcze w naszym Zoologu. Zalecamy dlatego pospieszyć do Ogrodu Zoologicznego i zapoznać się z jego ciekawymi mieszkańcami. (z)

Niezwykle tragiczny wypadek

Bardzo tragicznemu wypadkowi uległa wczoraj wieczorem 70-letnia Marja Sroczyńska na Tamie Garbarskiej nr. 4. Wieczorem zajęta była p. Sroczyńska w kuchni rozrąbywaniem drzewa, przyczem odłamek wpadł jej w oko, uderzając w nie z taką siłą, że wypłynęło. Nieszczęśliwą niewiastę opatrzyło Pogotowie Lekarskie (55-55) i przewiozło ją do Uniwersyteckiej Kliniki Ocznej. (kl.)

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

KALENDARZYK

Środa, 19 października 1932.

Słońce: wschód 6,25; — zachód 16,50; — długość dnia 10 godz. 25 min.

Księżyc: wschód 18,31; — zachód 12,10; — przed ost. kwadrą.

Stan pogody według spostrzeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 6 st. C., pogodnie, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 743 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 12 st. C., najniższa + 6 st. C. Ilość opadu 3 mm.

Kal. rzk.: Piotr z Alk.; jutro Jan Kanty

Kal. słow.: Ziemowit Bł.; jutro Budzisława.

Pogotowie Lekarskie Zw. Lekarzy Zach. Polski (tel. 55-55), ul Pocztowa 30, udziela pomocy lekarskiej we wszelkich wypadkach we dnie i w nocy.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi 20 bm. mistrz instalatorski p. Ludwik Antoniewicz, zamieszkały w Poznaniu przy ul. Pocztowej 23, z małżonką swą Teodorą z Warszaków. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się 20 bm. o godz. 9 w kościele św. Wojciecha.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Posiedzenie rady miejskiej**, zapowiedziane na dziś, 19 bm., zostało odwołane.

— * **Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary przy parafji św. Marcina** urządza w niedzielę misyjna 23 bm. o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1, uroczyste zebranie misyjne. Na program złożą się wykład ks. prof Finke'go, śpiewy i deklamacje.

— * **Koło Senjorów w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się w dzisiejszą środę o godz. 20 w lokalach klubowych przy Alejach Marcinkowskiego 26, drugie podwórze, II ptr. Pogadankę na temat pielgrzymki do Częstochowy zainauguruje prezes.

WYKŁADY

— * **Sekcja apologetyczno-pedagogiczna przy Sodalicji Pań w Poznaniu.** Wykłady pedagogiczne odbędą się w piątek, 21 bm. o godz. 17 na sali św Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. Wykłady wygłoszą pp.: dr Dziegiecka — „Różnorodność środków wychowawczych i wpływ ich na życie moralne i religijne dziecka". Jadwiga Włodarkiewiczowa — „Cel i forma wychowania".

WIECZORY, KONCERTY

— * **Wieczór muzyki i malarstwa.** Na tle wystawy obrazów Czyżewskiego, Dołżyckiego, Elstera, Krzyżańskiego, Lama, Potworowskiego i Taranczewskiego, w nadchodzący piątek, o godz .8 wieczorem w sali Mąkowskiego, plac Wolności 14 a, prof. Lisocki odegra utwory francuskich i hiszpańskich modernistów, oraz p. Nowakowski swoje kompozycje. Zjawią się napewno wszyscy zwolennicy nowoczesnej sztuki.

— * **Wielka rewja dziecięca!** Dzieci! Zarząd Przytuliska dla Niemowląt i Żłóbka Jeżyckiego donosi nam, że w sobotę, 22 bm., i w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 5 popoł. urządza dla was na sali Domu Amarantowego, ul. Słowackiego 19, wielką rewję. Które z was pamięta naszych małych aktorów z przeszłego roku, przyjdzie napewno. Ręczymy, że tym razem będzie jeszcze ładniej. Dzieci! Zbliża się zima, a naszym maleństwom potrzeba ciepłych sweterków, pończoszek i węgla na opał. — Przyjdźcie więc na naszą rewję, bardzo prosimy! Bilety od 50 gr do 2 zł nabyć można w firmie St. Dyczkowski, drogerja, św. Marcin 20 oraz przy kasie.

WYSTAWY

— * **Wystawa obrazów** Czyżewskiego, Dołżyckiego, Elstera, Krzyżańskiego, Lama, Potworowskiego i Taranczewskiego otwarta będzie jeszcze przez kilka dni w sali Mąkowskiego, plac Wolności 14 a od godz. 10 do 16.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Jubileuszowa pielgrzymka do Częstochowy kobiet z całej Polski** — połączona ze zjazdem, wyrusza w piątek, 4 listopada o godz. 10 rano. W sobotę i niedzielę uczestniczki wezmą udział w nabożeństwach i obradach. — W niedzielę wieczorem powrót. Zgłoszenia przyjmuje Kat. Związek Polek w Poznaniu, św. Marcin 68 II p. w godz. 11—13. Telefon 25-42. Koszta podróży wynoszą III kl. 14,50 zł, II kl. 20,50 zł.

— * **Polski Czerwony Krzyż** na życzenie przyjaciół organizacji wznawia tradycyjne podwieczorki, jakie zawsze cieszyły się wielkiem powodzeniem w Poznaniu. — Podwieczorki będą co dwa tygodnie urządzane w Bazarze. Doskonała orkiestra zapewniona. Bridge dla miłośników — w zacisznych pokojach przygotowany. Nie ulega wątpliwości, że podwieczorki P. C. K., urozmaicone niespodziankami, będą okazją do spędzenia kilku godzin w najmilszym nastroju. Pierwszy podwieczorek odbędzie się w sali malinowej Bazaru o g. 17 d. 23 bm. Zaproszenia wydaje biuro P. C. K. przy ul. Wały Zygmunta Augusta 2 m. 5 codziennie od godz. 11—13.

— * **Korporacja „Filomatia Posnaniensis"** dokonała wyboru nowych władz w następującym składzie: Przewodn. — com. Karolczak Zygmunt, magister — com. Sobolewski Alfons, bakałarz — com. Brencz Józef, sekretarz — com Schröder Juljan.

— * **Do wszystkich Chórów Kościelnych Okręgu Poznańskiego.** Pierwsza wspólna lekcja chórów, biorących udział w śpiewie podczas odsłonięcia i poświęcenia Pomnika Najsł. Serca Pana Jezusa odbędzie się w czwartek, 20 bm. o godz. 20 w Hali Reprezentacyjnej P. W. K. przy ulicy Bukowskiej. Materjał nutowy wszystkich czterech pieśni zabierają poszczególne chóry z sobą.

— * **Licytacja psów.** W piątek, 21 bm. o godz. 10 odbędzie się na dziedzińcu Taboru Miejskiego przy ul. Wolnica 1, publiczna licytacja psów niżej podanych: 3 szpice, 2 polowczyki, 3 foksterjery, 2 niemieckie owczarki, 1 chart, 1 młody wilk dzikiego pochodzenia, 5 mieszańców, 2 jamniki.

U dorastającej młodzieży stosuje się rano szklaneczkę naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** i przy użyciu takowej jej czyszczące działanie na krew i naprawa funkcji żołądka i kiszek u dziewcząt i chłopców daje zbawienny skutek. Żądać w aptekach i drogerjach. ng 5895

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** Dnia 19. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,40—3.60 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 4.00—4.20 zł; 1 kg. twarogu 0.70—1.00 zł; za litr śmietany 1,40—2.00 zł; mleka pełnego 22—26 gr; mendel jaj 1.65—1,90 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,80—2.00 zł; słoniny wędzonej 2.20—2.40 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.40 do 2.00 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; skopowiny 1.40—2.20 zł; koziny 1.00—1,20 zł; smalcu 2.40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 2.50—4.00 zł; para kurcząt 2.00—3.50 zł; kaczka 1.80—4.00 zł; gęś 4.00—6.50 zł; para gołębi 1.00—1.10 zł; para kuropatew 3.00 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2.00—2.40 zł; okonia 1.20—1.40 zł; lina 2.20—2.40 zł; karasia 1.80—2.00 zł; sandacza 3.00—3.60 zł; suma 2.60—3.20 zł; miętusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.80 zł; 1 kilogram białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg. karpia 2.40—2.60 zł. Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0.50—1.50 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pęczek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg. szpinaku 30 gr; szczawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; selery 30 gr; 1 pęczek pietruszki 10 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 gr; 1 kg. cebuli 15 gr; za kalafior 5—50 gr; główkę sałaty 20—30 gr; 1 kg. bobu 30—50 gr; pęczek rzodkiewek 10 groszy; 1 kg. fasoli żółtej 0,80—1.00 zł; zielonej 40—60 gr; pomidorów 40—50 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0.80 do 2,00 złotych; za 1 kilogram jabłek 0,40—1,20 zł; gruszek 0.60 do 1.20 złotych; 1 kg. borówek 1.60—2.00 zł; 1 kg. śliwek węgierek 0,80—1,20 zł; 1 kg. winogron 1.20—2,00 zł.

Za grzyby 1 kg. grzybów suszonych 4.00—8.00 zł; kurków (lisiczek) 60—80 gr; borowików 1.40—2.40 zł; maślaków 30 gr; pieczarek 60 do 70 gr; rydzów 2.40—3.00 zł; podpiecek 60—80 gr; pieczarek hodowanych 1.60 zł; zielonek 40 groszy; innych grzybów 50—80 gr.

Targ niezbyt ożywiony. Dowozy dość duże. Ceny naogół bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Samochód zderzył się z nieoświetloną platformą.** Na Głównej pewien samochód prywatny zderzył się wczoraj wieczorem z nieoświetloną dostatecznie platformą ciężarową. Wskutek zderzenia u samochodu rozbita szyba zraniła pewną mieszkankę Murowanej Gośliny na głowie i twarzy. Poranioną po opatrunku doraźnym przewiozło pogotowie ratunkowe do domu. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Niewyjaśnione zaginięcie dziewczyny.** W dniu 15 bm. oddaliła się z domu rodzicielskiego przy ul. Ogrodowej 15 dwudziestoletnia Joanna Mrugalska i dotychczas nie wróciła. Na wniosek rodziny policja wszczęła poszukiwania zaginionej. (kl.)

— * **Krwawy zatarg o tygodniówkę.** — P. Wacław Brzeziński (ul. Szewska 9) doniósł policji, iż został pobity tępem narzędziem w głowę przez p. Jana Piątkowskiego (ul. św. Marcin 31), do którego udał się po tygodniówkę. Poranionego opatrzyło pogotowie ratunkowe (kl.)

— * **Aresztowanie świadka podczas rozprawy.** Handlarz butelek, Józef Wojcieszak, zam. przy ulicy Kolejowej 44, był posądzony o samowolne usunięcie zajętej platformy zpod węzła zajęcia. Na tem tle namówił swego robotnika Szczepana Wieczorka do złożenia pod przysięgą fałszywych zeznań na dowód, że zajęta platforma była jego (Wieczorka) własnością. W tym celu wręczył Wieczorkowi na korytarzu sądowym gotowe już zaręczenie w miejsce przysięgi jak również interwencję na jego nazwisko. Podczas badań przez sąd zaczął się Wieczorek wikłać w zeznaniach i w rezultacie sprawa wyszła na jaw. Wobec tego Wieczorek został z miejsca aresztowany i akta przekazano prokuraturze. Podczas badań stwierdzono, że tak zaręczenie w miejsce przysięgi jak i interwencja były sfałszowane, gdyż nie nosiły prawdziwego podpisu świadka (we.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Ukarani wydrwigrosze.** Organa policyjne zlikwidowały szajkę wydrwigroszy, tak zw. blaszkarzy, którzy nabierali naiwnych zapomocą gry hazardowej w blaszki. Dwaj kompani tejże szajki Stanisław Grześkowiak, ul. Poznańska 54 i Maksymiljan Silski, ul. Kościelna 29, stawali obecnie przed sądem karnym, który dotkliwą wymierzył im karę, zasądzając mianowicie pierwszego na 3 miesiące więzienia i 500 zł grzywny, drugiego na 1 miesiąc i 100 zł grzywny. (we.)

Szybownictwo - piękny, zdrowy i tani sport

Otrzymujemy następujący komunikat:

Jednym z koniecznych warunków zapewnienia skutecznej obrony całości i niepodległości państwa jest silne lotnictwo.

Niezawodną drogą, zapewniającą osiągnięcie tego celu jest jak największa popularyzacja idei lotniczej i jak najszersze rozpowszechnienie lotnictwa jako sportu. Gałęzią lotnictwa sportowego, mającą wszelkie dane do spełnienia tych celów jest szybownictwo.

Szybownictwo jest powołane do poruszenia już nietylko pewnych grup i ośrodków — lecz mas. I dlatego ruch szybowcowy wymaga troskliwej opieki i poparcia wszystkich obywateli, a ma prawo domagać się tej opieki w imię dotychczas osiągniętych wyników, znanych już wszystkim, którzy interesują się naszem lotnictwem.

Jesteśmy w szybownictwie drugiem państwem w centralnej i zachodniej Europie. Ustępujemy tylko Niemcom. Nasze rezultaty w dziedzinie konstrukcji szybowcowych, w wyszkoleniu i wyczynach, zasługują tembardziej na podkreślenie, że są osiągnięte dużym wysiłkiem pracy przedewszystkiem młodzieży, przy bardzo małem zużyciu środków finansowych i bez uciekania się do obcych wzorów, instruktorów i maszyn. Dziś szybownictwo polskie może służyć jako wzór innym narodom. Stan szybownictwa w Polsce jest już dziś w tem stadjum rozwoju, że może rozpocząć pracę w ośrodkach najbardziej odległych od centr lotniczych, czyli spełniać swą właściwą rolę, a jego organizacja zapewnia utrzymanie racjonalnego kierunku dla celów obrony państwa i sportowego wychowania narodu.

Ramy organizacyjne szybownictwa są wynikiem prac, dokonanych wspólnie przez przedstawicieli władz, L. O. P. P., A. R. P. i klubów.

Myślą przewodnią organizacji szybownictwa w Polsce jest oparcie jej na podstawach istniejącego stanu rzeczy w sporcie lotniczym oraz ustalenie ram, które zapewnią właściwe drogi dalszego rozwoju przez odpowiedni podział organizacyjny poszczególnych gałęzi pracy i nadzoru nad jej wykonaniem. Organizacja wprowadza obowiązek samowystarczalności Kół szybowcowych w dwojakim kierunku: organizacyjnym i materjalnym, bo koła te muszą opierać swą działalność na własnych środkach finansowych, zdobytych i zebranych na miejscu. Koła szybowcowe mogą powstawać w każdem mieście, czy gminie wiejskiej, a oddziały ich tworzyć się mogą przy poszczególnych stowarzyszeniach, szkołach, wytwórniach i t. p. Można również tworzyć grupy złożone z członków, złączonych wiekiem lub zawodem, np. grupy uczniów, studentów, oficerów, czeladzi rzemieślniczej i t. p. Szybownictwo jest pięknym, zdrowym i tanim sportem.

Sekcja Szybowcowa przy Aeroklubie Poznańskim, Koło Szybowcowe, Poznań, Al. Marcinkowskiego 18, udziela wszelkich informacyj, przesyła wzory regulaminów, praktyczne rady i wskazówki, programy pracy, rysunki warsztatowe, instruktorów i t. p.

Każdy zdrowy młodzieniec od 16 lat może stać się lotnikiem szybowcowym.

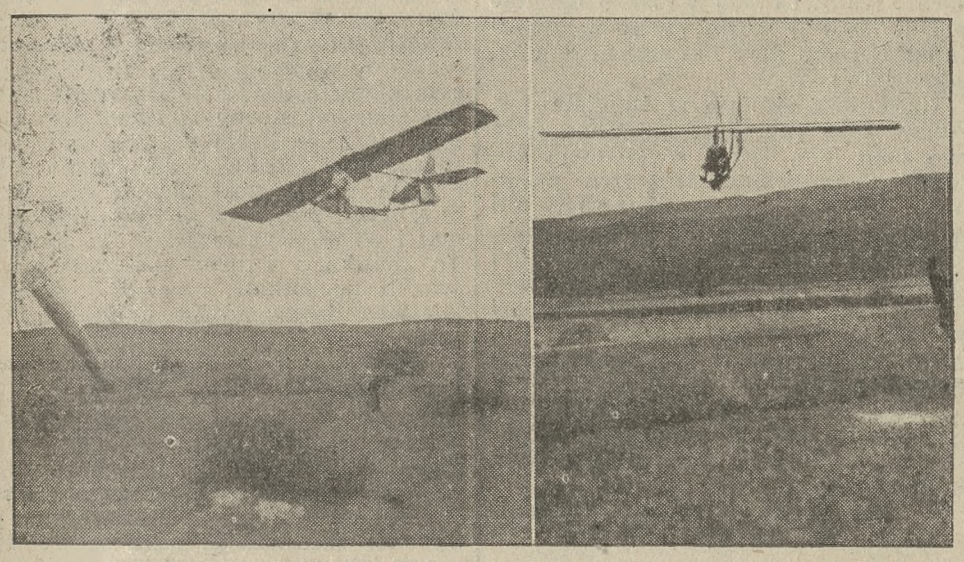

Kierownik sekcji szybowcowej przy Aeroklubie Poznańskim p. por.-pilot rez. Baranowski, podczas lotu szybowcowego w Bezmiechowej w Karpatach Wschodnich. — Po lewej krótko po starcie, po prawej lądowanie.

Pojawienie się na wsi samochodu propagandowego Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych jest wielką atrakcją. Zdjęcie przedstawia chwilę po przyjeździe samochodu do Golęczewa, z okazji 10-lecia tamtejszego kółka rolniczego. (kl)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **Gniezno.** (Śmiertelny wypadek.) Dnia 17 bm. popołudniu przy ulicy Kcyńskiej wydarzył się tragiczny wypadek, który pociągnął za sobą śmierć robotnika Kazimierza Górskiego z Pyszczyna. Górski spadł z wozu, naładowanego cegłą pod koła, które mu zmiażdżyły głowę.

— (Koło Rodzicielskie.) W Państw. Gimn. im. Bolesława Chrobrego odbyło się walne zebranie członków Koła Rodzicielskiego, które zagaił ks. dziekan Zabłocki. Sprawozdania z działalności Koła wygłosili ks. dziekan Zabłocki oraz prof. Sosna. Po omówieniu bieżących spraw wybrano nowy zarząd. Prezesem jest nadal ks. dziekan Zabłocki, członkami są pp. Kuna, Holka, Żórawska, Wengierek, Juraszek i Badylak. Komisję rewizyjną stanowią pp. Henkel, Wierzchaczewski i Borys. (br.)

— * **Grodzisk.** (Samobójstwo.) Oknem z wysokości pierwszego piętra skoczył 56-letni mieszkaniec Grodziska Henryk Chmara i poniósł śmierć na miejscu. Powodem rozpaczliwego kroku był rozstrój nerwowy. (kl.)

— * **Inowrocław.** (Zajście na strzelnicy.) Na strzelnicy 59 p. p. w koszarach odbywało się strzelanie podoficerów rezerwy. Jeden z nich, mając nabity karabin, nie bardzo zważał na niego. W pewnej chwili jedno z dzieci, wałęsających się zupełnie niepostrzeżenie w tak nieodpowiedniem miejscu, pociągnęło za cyngiel naładowanego karabinu. Spowodowany wystrzał na szczęście nie spowodował wypadku. Kula bowiem przebiła jedynie kapelusz podoficera rezerwy Stachowiaka, parząc mu równocześnie twarz. Zalecałoby się, aby kierownictwo strzelań wogóle nie dopuszczało dzieci na teren strzelnicy.

— (Cukrownie rozpoczęły kampanję.) Cukrownie w Mątwach, Tucznie i Janikowie rozpoczęły pracę i zatrudniły dużą ilość bezrobotnych z miasta Inowrocławia i okolicy. Ruszą również cukrownie w Kruszwicy i Wierzchosławicach. Jedynie cukrownia w Pakości w bieżącym roku nie będzie uruchomiona. (jot.)

— * **Kępno.** (Siódmy syn.) P. Idziemu Piaseckiemu, sołtysowi w Skarydzewie, urodził się 7 zrzędu syn, wobec czego poproszono p. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na ojca chrzestnego. Pan Prezydent przesłał swemu chrześniakowi książeczkę P. K. O. na 50 zł.

— (Słodka ścieżka.) Służący kupca p. Kucza w Mieleszynie okradał od dłuższego czasu swego pracodawcę. Przed kilku dniami zauważył p. K. na ścieżce ślady rozsypanego cukru i udając się za temi śladami, odnalazł cały magazyn różnych towarów, jemu skradzionych. Nieuczciwy stróż został natychmiast zwolniony z posady i oddany w ręce policji. (ck.)

— * **Mogilno.** (Dla ścisłości.) Komornik sądowy p. Popek donosi nam, że wypadek opisany w numerze naszego pisma z dnia 2 bm. w notatce pt. „Zajście z komornikiem" był o tyle mylnie przedstawiony, że chodziło nie o komornika, lecz o urzędnika Komunalnej Kasy Oszczędności w Mogilnie, p. Feliksa Łuczaka.

— * **Nowy Tomyśl.** (Potrzeba tu autobusu.) Na linji Nowy Tomyśl — Lwówek — Pniewy przestał od kilku tygodni chodzić autobus, choć frekwencja pasażerów była duża. Regularna komunikacja autobusowa jest tutaj bardzo pożądana i ma powodzenie zapewnione pod warunkiem, że będzie punktualna i sprawna.

— * **Ostrów.** (Z Bractwa Kurkowego.) Z okazji zakończenia sezonu urządziło tutejsze Bractwo Kurkowe na własnej strzelnicy wielkie strzelanie konkursowe z udziałem pozamiejscowych Bractw. Pierwsze miejsce zdobył p. Franciszek Orlicki z Ostrowa, otrzymując tarczę na własność, II miejsce p. K. Leśniczak, III — p. W. Żórawski obaj z Ostrowa. W strzelaniu brało udział 90 braci. Na zakończenie wręczył prezes p. Kołodziejczak tarczę oraz nagrody.

— * **Śrem.** (Śmiertelny skok starca). Z okna wojewódzkiego zakładu dla ubogich w Śremie, z wysokości pierwszego piętra wyskoczył 90-letni mieszkaniec zakładu Marcin Matuszczak. Obrażenia były tak ciężkie, że spowodowały zgon na miejscu. Przyczyną rozpaczliwego kroku, który pchnął starca do samobójczego zamachu, nie została narazie ustalona. (kl)

— * **Swarzędz.** (Maliny, maliny!) W ogrodzie p. Jezierskiej przy ulicy Kórnickiej 39 krzaki malinowe wydały drugi zbiór owocu. Maliny te są duże i smaczne.

— * **Szamotuły.** (Gościnny występ Teatru Narodowego z Poznania.) Stały Teatr Narodowy z Poznania zapowiedział występ gościnny i grać będzie cieszącą się na scenie poznańskiej dużem powodzeniem świetną sztukę historyczną p. t. „Obrona Częstochowy" z pp. Bronisławą Broniczową, Zofją Krynicką, Janem Niwińskim, Franciszkiem Palańskim, Leonem Frankowskim, Zbigniewiem Szczerbowskim w rolach głównych. Teatr przywozi wszystkie dekoracje przez co publiczność nasza będzie miała sposobność oglądać teatr z prawdziwego zdarzenia. Nie wątpimy, że zgrany zespół Teatru Narodowego częściej nas odwiedzi, bo zapowiedź przyjazdu tego zespołu zbudziła w naszem mieście zrozumiałe zainteresowanie.

— * **Wągrówiec.** (Z rady miejskiej.) — Na ostatniem zebraniu zatwierdzono sprawozdanie z rewizji kasy miejskiej i kasy elektrowni. Uchwalono pobierać 10 proc. dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości na rok 1933-34. Następnie uchwalono dodatki komunalne do państwowego podatku przemysłowego od obrotu 25 proc. oraz od ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych 25 proc. na rok kalendarzowy 1933. Obniżono cenę prądu elektrycznego dla silników z 60 na 50 groszy za kwg.

— (Zakup koni dla wojska.) Komisja wojskowa zakupiła dla wojska 4 konie. Przyprowadzono 37. (m.)

— * **Żerków.** (Fałszywe stuzłotówki.) Policja ujęła 17-letniego chłopca, który kupując w składzie bławatów p. Kowalskiej nici, płacił podrobioną stuzłotówką. Wdrożono śledztwo. (zl.)

Z Pomorza

— * **Więcbork.** (Uruchomienie fabryki.) Odbyła się komisyjna rozprawa nad projektem odbudowy spalonej fabryki listew p. Dobrowolskiego. Z powodu ukończenia prac nad projektem niebawem fabryka listew zostanie uruchomiona. W związku z powyższem miasto Więcbork pozbędzie się znacznej ilości bezrobotnych. Przed pożarem w owej fabryce pracowało około 100 osób. Ponieważ fabryka została teraz powiększona, to i więcej osób znajdzie pracę.

Z Kaliskiego

— * **Kalisz.** (Samobójstwo.) W lesie maj. Dębe, gm. Kamień, popełnił samobójstwo przez powieszenie się 78-letni robotnik Józef Pilarski. Powód samobójstwa — brak środków do życia. — Mieszkanka Kalisza, 21-letnia Aleksandra P. usiłowała otruć się esencją octową. Desperatkę umieszczono w szpitalu św. Trójcy. (mk.)

— * **Wieluń.** (Otwarcie żeńskiej szkoły rolniczej.) W najbliższych dniach nastąpi w Chróścinie otwarcie trzeciego kursu w żeńskiej szkole rolniczej. Kandydatki uczą się w szkole wszelkich prac, związanych z gospodarstwem. Nauka teoretyczna objaśniana będzie praktycznie na fermie szkolnej. Uczennice mieszkają w szkole i są stale pod opieką nauczycielek. Utrzymanie w szkole wynosi miesięcznie 30 złotych. Zapisy przyjmuje żeńska szkoła rolnicza w Chróścinie, pow. Wieluń. (ck.)

Śmierć czyha nawet przy pracy

Kronika ostatnich dni notuje kilka śmiertelnych wypadków przy pracy. W majętności Łagiewniki w powiecie krotoszyńskim spłoszyły się konie z beczkowozem. W chwili, gdy rozszalałe rumaki poniosły, spadło tylne koło wozu. Woźnica, robotnik Franciszek Antoniewicz, spadł pod wlokącą się po ziemi oś, przyczem odniósł tak ciężkie obrażenia klatki piersiowej i głowy, że zmarł w drodze do szpitala.

W Siekówku w powiecie kościańskim utracił życie przy pracy 74-letni Jan Żanny z Moch w powiecie wolsztyńskim. Jechał on wyboistą drogą na wozie z sianem. Wóz przewrócił się, przygniatając woźnicę. Po podniesieniu wozu, przygnieciony staruszek wyzionął już ducha.

W Ponicie w powiecie koźmińskim pasący bydło 15-letni Edward Przybylski wsiadł na pozostawiony w pobliżu wóz fornalski, zaprzężony w czwórkę koni. Chłopiec wziął lejce i zaciął konie, które ruszyły kłusem z miejsca. Wkrótce słaby chłopiec stracił panowanie nad rozpędzonemi końmi i spadł na dyszel, dostając się pod koła, pod któremi znalazł śmierć na miejscu.

W tragicznych okolicznościach utracił życie robotnik Stanisław Balcer w Rogoźnie. Zatrudniony przy młóceniu zboża u rolnika Stanisława Michalskiego został porwany przez wał transmisyjny i rzucony o maszynę, przyczem odniósł złamanie kręgosłupa i złamanie czaszki. Ciężko poranionego, który osierocił pięcioro drobnych dzieci i żonę, przewieziono do szpitala w Wągrowcu, gdzie zmarł podczas operacji. (kl.)

Ujęcie niebezpiecznych opryszków

Przed kilku dniami napadli na plebanję w Kościelcu — Zajęto kilka rewolwerów

W ostatnim czasie mnożą się na Kujawach liczne wypadki napadania na zagrody, plebanje itp. Onegdaj uzbrojeni bandyci napadli na plebanję w Kościelcu, gdzie rezyduje ks. prob. Zygmunt Wierzbicki. Usiłowania zauważył jednakże stróż, w następstwie czego wywiązała się dłuższa strzelanina. Po bezowocnych wysiłkach bandyci wycofali się. Jednego jednak z nich rozpoznano. Był to mianowicie niejakiś Frankiewicz z Inowrocławia. Policja udała się do jego mieszkania, gdzie ubezwładniono uzbrojonego bandytę, chcącego się bronić. U wymienionego znaleziono trzy rewolwery automatyczne, pochodzące z kradzieży z firmy Strunk z Inowrocławia, którą okradziono przed kilkunastu dniami. Łupem złodziei padły wtenczas jedenaście rewolwerów automatycznych i duża ilość nabojów. Włamania dokonano przez wyłamanie drzwi. Poza tem policja zatrzymała jeszcze jednego członka tej niebezpiecznej bandy, a za dalszymi wszczęto pościg. (jot)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

PETRI I ROSTWOROWSKI

Jutrzejszy gość naszej estrady, znakomity pianista Egon Petri, Holender z pochodzenia, jest z Polską związany najściślej chyba ze wszystkich wirtuozów niepolskiej narodowości, a w naszym kraju bawi tak często i długo, że niewielu polskich mistrzów estrady światowej mogłoby z nim na tem polu iść w porównanie Zakopane jest ulubionem jego miejscem pobytu, to też „okupił się" tam i przesiaduje miesiącami, mając przy sobie grono uczniów najprzeróżniejszej narodowości, którzy do słynnego mistrza się zjeżdżają. Zaczęło się to jeszcze przed wojną, a w czasie jej na dobre się utrwaliło przez częste przyjazdy Petriego do Krakowa, gdzie związała go wkrótce bliska zażyłość z Karolem Hubertem Rostworowskim.

Kto w pierwszych latach wojny mógł był zaglądać do pałacyku Pusłowskich przy Plantach — ówczesnej rezydencji Rostworowskiego — nieraz zastawał we wspaniałym, dziełami sztuki ubranym salonie Petriego i Rostworowskiego, jak przy fortepianie wiedli długie, muzyką obficie przeplatane dyskusje na temat wielkich mistrzów. Rostworowski, przez cały dzień pochłonięty „Kaligulą", który wówczas się rodził znajdował w muzyce najlepsze odprężenie i płodozmian mózgu, a to tem bardziej, że sam jest muzykiem wykwalifikowanym, jak o tem może nie wszystkim wiadomo. Ukończył konserwatorjum lipskie jako pianista, a znawcy białych kruków wiedzą o zeszycie pieśni, który wydał przed wojną w Krakowie, a który współczesnością harmonij i opracowaniem wybiegał daleko przed popularne wtedy w Polsce nastroje i kierunki. Obok tych dwóch głównych postaci często gromadzili się krakowscy muzycy i amatorzy o głębszych upodobaniach — i tak mijał niejeden pyszny wieczór. Rostworowski jest entuzjastą, formalnie eksploduje od wewnętrznego ognia gdy zetknie się z wielką sztuką. W zestawieniu ze spokojem, którym pokrywa Petri bodajże niemniejszy żar artysty, był to kontrast sam w sobie ciekawy i niezapomniany.

Petri bywał w pałacyku Pusłowskich gościem częstym i chętnym. Odpowiadała mu ta wysoka atmosfera kultury i entuzjazmu. Nieraz wyciągał go Rostworowski poza Kraków do znajomych, np. pod Trzebinię, do pp. Janostwa Szembeków, którzy jeszcze nie przeczuwali że jest w Bukareszcie dom, mający stać się siedzibą poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej i na nich właśnie oczekujący. Pamiętam jeden taki najazd znienacka, uwieńczony odegraniem przez Petriego jakiejś fantastycznej ilości chorałów Bacha, do których jest mistrzem nad mistrze, tak jak do Bacha w ogóle. Nic dziwnego, że usłyszymy jutro koncert d-moll Bacha w układzie Busoniego, którego uczniem był znowu nasz świetny jutrzejszy gość. (wn)

W NAUKOWYM POZNANIU

Polskie Towarzystwo Fizyczne odbędzie posiedzenie w czwartek, 20 października o godz. 18 w sali Śniadeckich (Coll. Medicum) z następującemi referatami: prof. J. Witkowski: „Prace polskiej ekspedycji do Ameryki Północnej dla obserwacji zaćmienia słonecznego", M. Lubieniecka: „Wrażenia z kongresu elektrotechników w Paryżu" i J. Cichocka: „Nowe typy masowych spektrografów".

TEATR

Cenzura teatralna w Czechach. Z Pragi donoszą nam: Według ogłoszonego urzędowego sprawozdania, przeszło przez cenzurę w pierwszem półroczu tego roku, z wynikiem dodatnim, sztuk 271. Zakazano tylko siedmiu, w tem trzech niemieckich, natomiast zabroniono wstępu młodzieży na 161 sztuk. W liczbie dozwolonych sztuk, było 50 autorów niemieckich, reszta przekłady z obcych języków, albo oryginalne czeskie.

KRAJOZNAWSTWO

Alpinizm i turyzm u obcych. Niemiecko-austrjackie towarzystwo alpejskie liczy 240 000 członków, ma 440 oddziałów lokalnych i utrzymuje 625 schronisk. W samym Wiedniu ma ono 89 000 członków. — Druga organizacja, o celach ogólniej turystycznych, nazywająca się „Naturfreunde" liczy sobie 64 000 członków również w samym Wiedniu. Razem przeto stolica maleńkiej dzisiaj Austrji ma przeszło 150 000 zorganizowanych krajoznawców różnego rodzaju. W Szwajcarji alpiniści mówiący po niemiecku należą do wspomnianego niemiecko-austrjackiego stowarzyszenia. Innojęzyczni wchodzą w związek osobny szwajcarski, który ma 29 000 członków i 120 schronisk. Natomiast we Francji podobne stowarzyszenie ma tylko 16 000 członków i 60 schronisk, podczas gdy Włosi wychodzą lepiej, mając parę związków liczących razem 55—60 tysięcy członków, podzielonych na 120 oddziałów miejscowych i utrzymujących 300 schronisk. Niedawno ukazała się notatka że nasze stowarzyszenia: krajoznawcze i tatrzańskie i turystyczne liczą około 30 000 członków razem. Mizerna to cyfra w stosunku do tamtych, mimo że ostatnio dał się odczuć dość silny przyrost.

ZIMMERMANN, HERBU KORAB

(I to Gdańskowi dziś przypomnieć warto).

Niema pewno zwiedzającego Gdańsk turysty polskiego, który nie odszukałby znanych wszystkim „polonicków" takich, jak orły polskie na Wysokiej i Zielonej Bramie, czy na żelaznem ogrodzeniu studni Neptuna przed Artushofem (niedawno podniszczonych barbarzyńską ręką hitlerowców), jak t. zw. Kaplicę Królewską, wzniesioną przez króla Sobieskiego (którą wstydliwie przemilcza Baedecker, chociaż jest to jedyny barokowy kościół w Gdańsku) i wiele innych. Są przecież tam pamiątki polskiej przeszłości, które poszły w zapomnienie i na które nie zważa dziś już nawet turysta, dobrze obeznany z historją i sztuką Gdańska. Bo też trudno np. w takim kościele marjackim pośród rozrzuconych tam licznych zabytków, które nie są objęte programem w objaśnieniach oprowadzającego po świątyni urzędowego cicerona — baczącego jak pies owczarski, by się ze stada różnych Müllerów i Meierów nikt nie śmiał wyłamać i oglądać na własną rękę — odnaleźć właśnie te rzeczy, któreby nas Polaków żywiej interesowały, zwłaszcza, że wspaniała ta świątynia jest wewnątrz istną rupieciarnią (Warto tam wozić różnych „pacyfistów" francuskich, by ich naocznie przekonać o „wyższości" konserwacji prusko-gdańskiej!)

To też przypadkiem tylko podczas ostatnich odwiedzin w tymże kościele padł mój wzrok na średniowieczną płytę nagrobną — dziś dość skromną, bo pozbawioną figuralnej partji środkowej — t. zw. „Messingstein", w którego narożnikach zauważyłem dwa herby polskie w mosiężnych medaljonach. Natomiast zachowało się całe metalowe obramienie napisowe — oprócz czwartego medaljonu herbowego — które głosi, że jest to nagrobek burmistrza gdańskiego Macieja Zimmermanna (zm. 1513) i żony jego Doroty (zm. 1511.)

Skąd wzięły się owe herby polskie, Korab i Godziemba? Tłumaczy nam to Stenzel (Stanisław) Borbach, kronikarz gdański z pierwszej połowy XVI w.

Otóż gdy król Aleksander 1504 r. odwiedzał Gdańsk, gdzie żonę jego gościli z przepychem Zimmermannowie w swym domu przy Langemarkt, pasował on burmistrza Macieja i dziewierza jego Eberharda Ferbera w Artushofie uroczyście na rycerzy. Przy tej sposobności przyjął Zimmermanna „Herr Johann Lasocki der Gross-Cantzler" do swego herbu Korab. „Seine Hausfrau aber", powiada Bornbach, „hatte der Herr Liubranski, Bischoff von possen in sein wapen (t. j. Godziemba) genomen". A więc owe dwa polskie herby na nagrobku są to herby znanych zaszczytnie w dziejach Polski Jana Łaskiego i biskupa Jana Lubrańskiego. Niebawem ten patrycjuszowski ród gdański nazywać się począł Czimmermann-Łaski i pieczętował się już tylko Korabiem z małą odmianą — lwich głów zamiast dziobów okrętowych, — właściwego herbu.

Również wyżej wspomniany Eberhard Ferber, który burmistrzował miastu po Macieju Zimmermannie, zdobył dla siebie herbową pieczęć polską Przyjął go do swego klejnotu kanclerz Krzysztof Szydłowiecki, z czego na śmiewa się Bornbach, twierdząc, że Ferber kupił ten zaszczyt swoją hojnością. Herb Szydłowieckich Odrowąż, który nazywa „Odriwase", tłumaczy kronikarz dowcipnie „reiss ihm den Knebelbart aus". Ferber, poróżniwszy się z miastem, otrzymał starostwo tczewskie, na którem umarł 1523 r. Nie zachował się niestety nagrobek tego spolszczonego patrycjusza gdańskiego. Herb Szydłowieckich wszakże oglądać można dziś jeszcze m. in. na domu Konst. Ferbera przy Langgasse 28 z ok. połowy XVII w.

Natomiast istnieje w kościele św. Jana w Gdańsku płyta nagrobna syna jego Jana (zm. 1530) z postacią duchownego pośrodku, lecz tak zdeptaną, że ani napisu odczytać, ani dwóch herbów dostrzec już nie można. Ten Jan Ferber, który od 1516 r. był kanonikiem fromburskim i proboszczem tegoż kościoła św. Jana, żył przeważnie na dworze Zygmunta St., który zamianował go swym sekretarzem osobistym.

Sądzę, że warto było wydobyć z zapomnienia i te charakterystyczne „polonica" gdańskie i tych „Gedanenses polonicati".

Ks. dr. Szczęsny Dettloff.

ODNALEZIONY NEKROLOG

Urocze miasteczko Koronowo, w pow. bydgoskim było niegdyś siedzibą opactwa cysterskiego, założonego pierwotnie 1250 r. w pobliskiej Byszewie. Po śmierci w r. 1794 ostatniego opata, Jana Antoniego Łodzi Chrząstowskiego, król pruski Fryderyk Wilhelm zabronił wyboru nowego opata i naznaczył na rządcę klasztoru oficjała v. Scheinerta „dla jego wierności podczas inwazji polskiej i dowodów jego patrjotyzmu". Wreszcie w r. 1819 opactwo zostało przez rząd pruski zniesione.

Główny zrąb dawnego archiwum klasztornego pozostawał po kasacie opactwa w gmachu ówczesnej rejencji bydgoskiej, niestety bez należytej opieki i ochrony, aż z rokiem 1859 przekazano pozostałość do nowozałożonego Archiwum Państwowego w Poznaniu — kilkaset dyplomów pergaminowych (od r. 1234), liczne akta papierowe oraz piękny kopjarz dokumentów z końca XVII. stulecia. Reszta rozproszyła się po innych archiwach i bibljotekach, przyczem niejedno przepadło bez śladu. Z prawdziwem zadowoleniem podajemy więc do wiadomości odnalezienie i opublikowanie koronowskiego „Liber mortuorum", który po zniesieniu opactwa również był zaginął. Cenny rękopis znalazł się aż w Rywałdzie na Pomorzu (pow. grudziądzki), w bibljotece pokapucyńskiej, wśród książek, pozostałych po dawniejszych proboszczach miejscowych.

Pokaźny foljant o przeszło 360, w tem 285 zapisanych stronach, zawiera w układzie chronologicznym według lat głównie daty śmierci opatów i zakonników koronowskich, lecz i wielu innych osobistości, także świeckich. Na czele podano krótki szereg zapisków, dotyczących lat 1253 do 1715/16, następnie obszerną i niezwykle bogatą partję z lat 1717 do 1810, wkońcu trzy krótsze dodatki, „Liber confratrum mortuorum" 1767—1799, ciekawy „Liber professionum" 1717—1814 z ważnemi danemi o zakonnikach koronowskich tego okresu, wreszcie „Cathalogus sepultorum in eccl. convent. Coronoviensi" 1767—1781. Księgę założył nieznany bliżej zakonnik koronowski prawdopodobnie w r. 1717, późniejsi kontynuowali ją do r. 1815 (w przedmowie podano mylnie r. 1810). Nekrolog odnosi się niemal w całości do XVIII. stulecia; dla dziejów tego okresu stanowi on prawdziwie cenny przyczynek. Lecz wręcz przeciwnie ma się sprawa, o ile chodzi o zapiski, dotyczące wieków wcześniejszych. W przeciwstawieniu do znanych innych nekrologów klasztornych, jak lądzkiego czy lubińskiego, ujętych w układzie kalendarzowym, a tak bogatych w materjał średniowieczny, zapiski koronowskie „Liber mortuorum", odnoszące się do wieków średnich są bardzo nieliczne, nadto prawie bez znaczenia. Dość wspomnieć, że nawet daty roczne śmierci wszystkich opatów koronowskich aż do połowy XVI. wieku są zupełnie błędne i odpowiadają raczej w przybliżeniu datom wyboru tych opatów. W rzeczy samej, jak stwierdziliśmy, chodzi tu każdy raz o datę najstarszego dyplomu koronowskiego, wspominającego danego opata. Natomiast daty dzienne zgonów podano, sądząc z innych źródeł, naogół poprawnie.

Nekrolog koronowski ukazał się staraniem wielce zasłużonego historyka pomorskiego ks. prałata Alfonsa Mańkowskiego jako XXV. tom „Fontes" Tow. Naukowego w Toruniu („Liber mortuorum monasterii Coronoviensis O. Cist., ed. Alfonsus Mańkowski, Torunii, typis S. Buszczyński, 1931, str. 185"). Wydanie księgi jest pod każdym względem sumienne i wzorowe. Korzystanie z dzieła ułatwią historykowi oprócz indeksów przedewszystkiem przeliczne bogate przypiski wydawcy, oparte niejednokrotnie wprost na źródłach archiwalnych, dotychczas nieopublikowanych.

Ks. dr. Józef Nowacki.

Poznań.

ZE ŚWIATA SZTUKI

GOŚĆ KRAKOWSKI WYGŁOSI ODCZYTY O PLASTYCE

Na zaproszenie Bratniej Pomocy uczniów naszej Szkoły Zdobniczej oraz Koła Polonistów na naszym Uniwersytecie, przybył do Poznania z odczytami p. Tadeusz Cybulski, malarz i rzeźbiarz z Krakowa.

Odczyty odbędą się w najbliższą sobotę i niedzielę w Coll. Minus, za każdym razem o godzinie 20. Tytuł pierwszego brzmi „Poprzez formę i kolor". Są to wrażenia malarskie z podróży do Paryża, na Rivierę i do Wenecji. Drugi odczyt nosi nazwę „Mistyka malarskiego spojrzenia" i jest osnuty na przedwojennych wspomnieniach kresowych. Dochód z obu prelekcyj przeznaczył nasz gość na Bratnią Pomoc uczniów Szkoły Zdobniczej, oraz na Koło Polonistów.

Jak z tytułu wynika, słuchacze będą mieli sposobność bezpośredniego obcowania z artystą-plastykiem, który mówi o zjawiskach, rzeczach i ludziach pod kątem widzenia malarstwa i rzeźby: pod kątem widzenia pracownianym, jeżeli tak można się wyrazić. Jest to sposobność rzadka. Artyści-plastycy nieczęsto i niezbyt chętnie mówią o właściwych tajemnicach swojej sztuki. W całej literaturze dawniejszej jest bodaj że jedna książka, traktująca malarstwo nie ze stanowiska historyczno-biograficznego, ale od strony „rzemiosła", od strony malarskiego na świat spojrzenia i techniki, jaka ma to spojrzenie w kształt dzieła sztuki przelać i w niem utrwalić. Jest to słynne dzieło Fromentina „Dawni mistrze". Dopiero w ostatnim czasie spostrzeżono się, że właściwie cała historja sztuki musi być na nowo napisana od strony f o r m y, tej formy, która w dziele plastycznem jest zarazem t r e ś c i ą, a do której laik prawie nigdy ustosunkować się nie umie, jeżeli z artystami długo nie obcował i od nich patrzeć się nie nauczył. Ta „nauka o sztuce" jest zaledwie u swoich początków, zresztą taksamo jak jej rodzona siostra: „nauka o literaturze".

Nasz gość krakowski należy do czołowych artystów tego do dziś dnia bogatego w sztukę miasta. Od lat już dzieła jego spotykają się na wystawach krakowskich i zagranicznych z uwagą, należną ich pogłębieniu i talentowi. Krytyka fachowa ocenia je wysoko, zaznaczając jako szczególnie cenny ich atrybut, że dają świadectwo nieustannym poszukiwaniom artysty za coraz to nową i coraz to ciekawszą drogą do osobistego wyrazu. Problemy formy mają w p. Cybulskim entuzjastę i niestrudzonego badacza. Kształt i barwa zajmuje go nieustannie i coraz od nowej strony. Dawał on wyraz tym zainteresowaniom nietylko w swej twórczości. Stworzony przez p. Cybulskiego i do dzisiaj wychodzący w Krakowie „Głos Plastyków" jest źródłem informacyj o życiu zawodowem malarzy i rzeźbiarzy, a przynosi także cenne wskazówki z dziedziny plastycznego na świat spojrzenia i stosunku twórcy do tworzywa. Pisaliśmy nieraz o nieporozumieniach zasadniczych, jakie stają między dziełem sztuki plastycznej, a widzem-laikiem. Rozmowa z artystą-twórcą może wiele wyjaśnić. Miejmy nadzieję, że znajdzie się wielu miłośników sztuki, którzy zechcą skorzystać z nadarzającej się teraz sposobności.

W. N.

Pisma nadesłane

„Linja". Nr. 4. Treść: J. Kurek: „Elementy: linja prosta". — J. Brzękowski: „Nowa budowa poetycka". — J. Przyboś: „Pełnia". — M. Elin: „Wspomnienie". — M. Czuchnowski: „Spalona przez gruźlicę". — J. Kurek: „O świcie". „O zmierzchu". — J. Zagórski: „C. K. M." — J. Brzękowski: „Pejzaż kobiecy". — T. Bujnicki: „Wiersz satyryczny". — Cz. Miłosz: „Pora". — J. Szczepański: „Przewody". „Żniwa". — J. Kurek: „Jutro my". — Kronika. Pisma. — Książki. — Adr. Red. Kraków. Jagiellońska 20

„Zaranie Śląskie". Zeszyt 3. Treść: W. Lutosławski: „Moja praca na Śląsku". — Ks. A. Burek: „Bracia czescy niegdyś a ewangelicy polscy w czasach nowszych we Frydku". — F. Popiołek: „Ewangelickie szkolnictwo ludowe na Śląsku na początku XIX wieku". — L. Brożek: „Notatki o Skoczowie". — J. Sławiczek: „O współpracę nauczyciela śląskiego z redakcją „Słownika Geograficznego". — Materjały. — Przegląd muzealny. — Notatki. — Recenzje. — Adr. Red.: Cieszyn, ul. Stalmacha 14.

KAPELUSZE jesienne i zimowe DAMSKIE i MĘSKIE NOWOŚCI poleca w wielkim wyborze Reparacje tanio i akuratnie TOMASEK Pocztowa 9 dg 1 301

Dzień Misyjny

Ażeby uprzystępnić wiernym Kościoła św. zrozumienie i doniosłość Dnia Misyjnego, Jego Ekscelencja Ks. Arcybiskup Salotti, sekretarz generalny Papieskiego Dzieła Rozkrzewienia Wiary, prześle przez watykańskie radjo osobne orędzie, o czem świadczy następujący telegram:

W sobotę przeddzień „Dnia Misyjnego J. E. ks. arcybiskup Salotti prześle z Watykanu orędzie radjowe dotyczące Dnia Misyjnego rano o godzinie 11 wedle czasu Europy środkowej na fali 19.84 a wieczorem o godzinie 20 (8) na fali 50.26 w języku francuskim, hiszpańskim, angielskim i niemieckim. Uprasza się o pośredniczenie ze stacjami radjowemi Polski, ażeby urządzić retransmisję.

Którzy znają wyszczególnione języki lub jeden z nich zapewne korzystać będą z nadanego orędzia, które także w tłumaczeniu polskiem podane będzie.

Ks. Kaz. Bajerowicz
prezes krajowy P. D. R. W. w Polsce.

Z życia towarzystw

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej „Orzeł" przy parafji na Jeżycach odbyło swe plenarne zebranie. Druh sekretarz odczytał sprawozdanie z ostatniego zebrania plenarnego. Po wspólnym śpiewie „Stańmy bracia wraz" wygłosił p. Mechlejd referat „O lotnictwie". Referent po zobrazowaniu historji lotnictwa i jego rozwoju, szczególnie w czasie ostatniej wojny, wskazał, do czego służy ono w czasie pokoju. Druhowie przez powstanie z miejsc oddali hołd tym, którzy wskazali młodym Orłom drogę do zwycięstwa. Do podniesienia nastroju przyczyniło się piękne solo na skrzypcach druha Czesława Pospieszyńskiego. Po wnioskach i wolnych głosach pieśnią „Sztandar nasz wznieśmy wysoko" zakończono w podniosłym nastroju zebranie hasłem „Gotów". (z)

Tow. Przemysłowców Poznań - Główna. Dnia 13 bm. odbyło się w lokalu p. Smólskiego w Głównej plenarne zebranie Tow., przy dość licznym udziale członków. Zagaił obrady i przewodniczył im prezes p. Antoni Małecki. — Po odczytaniu protokółu z ostatniego zebrania, wygłosił sekretarz swoje wrażenia z pobytu nad polskiem morzem. Ciekawie opracowanego referatu wysłuchali zebrani z dużem zainteresowaniem.

Zkolei wygłosił p. prezes sprawozdanie z 35-lecia Tow. Przemysł. „Jedność", a sekretarz z 30-lecia Tow. Przemysł. w Starołęce.

Po omówieniu szeregu spraw organizacyjnych, apelował zarząd o jak najliczniejszy udział członków w referatach oświatowych które z początkiem przyszłego miesiąca odbywać się będą w Głównej staraniem miejscowego Komitetu T. C. L. Pozatem podał zarząd do wiadomości, że projektuje urządzenie w roku bież. gwiazdki dla biednej dziatwy. Bliższe szczegóły w tej sprawie podane będą na następnem zebraniu Tow. Na tem solwował prezes zebranie. (jar)

TEATRY

Teatr Wielki

„Butterfly" Pucciniego z H. Lipowską

Dzisiejszy występ Heleny Lipowskiej w pełnej romantycznego uroku „Butterfly" Pucciniego zapowiada się jako prawdziwa uroczystość artystyczna. W roli tej H. Lipowska odniosła w ub. sezonie największe swe triumfy w medjolańskiej „La Scala", uznana jednogłośnie przez prasę i publiczność jako najświetniejsza odtwórczyni nieszczęśliwej Japonki. Czołowe role: pp. W. Łuczyński, Al. Karpacki, M. Kawicz i H. Urbanowicz. Pełną orkiestrą dyryguje dyr. Z. Wojciechowski.

Teatr Narodowy

(Ratajczaka 21)

Od czwartku do soboty gości Teatr Narodowy na prowincji, a w niedzielę grana będzie dwa razy po raz ostatni przyjęta z entuzjazmem przez publiczność znakomita sztuka historyczna pt. „Obrona Częstochowy". Sztuka schodzi w niedzielę w pełni powodzenia z repertuaru, ustępując miejsca przygotowywanej przez dyrekcję sztuce Adama Mickiewicza p. t. „Dziady" z p. Janem Niwińskim w roli Gustawa Konrada. W głównych rolach wystąpią: pp. Halszka Libekówna, Bronisława Broniczowa, Leon Frankowski, Zbigniew Szczerbowski, Franciszek Palański Henryk Zelski, Roman Cichocki, Zygmunt Winter i inni. Bilety na ostatnie przedstawienia „Obrony Częstochowy", które odbędą się w niedzielę, 23 bm. o godz. 15 i 17,30, nabyć można w cenie od 50 gr. do 1 zł w firmie A Szrejbrowski, ul. Gwarna 20.

Czwartkowy Koncert Symfoniczny

IX. koncert Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania, odbędzie się w czwartek dnia 20 października o godz. 20 w Teatrze Wielkim.

Pod dyrekcją świetnego kapelmistrza prof. Bronisława Wolfstala, wykonane zostaną po raz pierwszy w Poznaniu Liszta „Symfonja Faust" w której autor przedstawia trzy znane postacie t. j. Fausta, Małgorzatę i Mefista, oraz Maliszewskiego „Bajka". Ostatni utwór jest najnowszą kompozycją Maliszewskiego, którego dwie symfonje odegrane przez naszą orkiestrę, odniosły wielki sukces.

Słynny pianista holenderski Egon Petri, odegra z towarzyszeniem orkiestry Bacha koncert d- moll w opracowaniu Busoniego oraz Schuberta Fantazje na temat pieśni „Wedrowiec".

Przedsprzedaż biletów w firmie A. Szrejbrowski, ul. Gwarna 20, tel. 56 - 38.

SPORT

Lekka atletyka

Mecz Włochy i Węgry wygrali, jak już donosiliśmy, pierwsi. W poszczególnych konkurencjach zwyciężyli: 100 m — Toetti (Wł) 10.8, 400 m — Barsi (Wg) 2:01, 1500 m — Beccali (Wł) 4:03.2, 5000 m — Cerati (Wł) 15:35.4, 110 m pl. — Valle (Wł) 15.1, 400 m pł. — Facelli (Wł) 56.4, sztafeta olimpijska — Włochy 3:21, w wyż — Bodossy (Wg) 1.90, w dal — Balogh 7.18, tyczka — Zsuffka (Wg) 3.81, kula — Daranyi (Wg) 14.84, dysk — Donogan (Wg) 47.11, oszczep — Agosti (Wł) 57.88.

Piłka nożna

Spotkania międzypaństwowe. Rumunja i Austrja 1:0 (1:0) w Linzu. Holandja i Belgja 3:2 (2:1) w Brukseli. Zachodnie Niemcy i Wschodnia Holandja 4:1 w Apeldoorn. Anglja i Irlandja 1:0 w Beackpool.

Pięściarstwo

Międzyklubowe zawody z udziałem pięściarzy „Warty", „HCP", „Druż. Błękitnej" i „Sokoła" odbędą się w niedzielę o godz. 18 w sali ośrodka.

Kierownictwo sekcji pięściarskiej K. S. „Goplanja" objął por. p. Krug po ustąpieniu p. Kubika.

„Gedanja" i „Goplanja". W niedzielę o godz. 12 odbędą się w sali kina „Słońce" w Inowrocławiu zawody między „Gedanją" — Gdańsk a miejscową „Goplanją". Drużyna gdańska przybywa w następującym składzie (od wagi muszej do półciężkiej): Wyszecki, Jaskółkowski, Bianga, Hirsz, Antowski, Miller i Hanske. Będzie to pierwszy tegoroczny występ Gedanji poza Gdańskiem. Sędziuje w ringu p. Kolasiński. (jot)

Wśród zawodowców

Walter Neusel, pięściarz niemiecki który w swoim czasie walczył przeciw Polsce w Katowicach, pokonał na pkt. doskonałego mulata Larry Gains. Walczono w Paryżu.

RADJO

Czwartek, dnia 20 października 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **11.40** (Warszawa); godzina **12.35** koncert szkolny z Filharm. Warsz.; godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **16.40** odczyt ze Lwowa; godz. **17.00** (W); godzina **17.55** płyty gramofonowe; godz. **18.05** „Kultura polska" — wygł. dr. Z. Kosidowski; godz. **18.20** francuski met. lingwafoniczną; godz. **18.35** feljeton rolniczy p. t. „Pokłosie Pierwszych Ogólnopolskich Targów na jęczmień browarny w Poznaniu" — wygł. p. inż. J. Radomyski; godz. **19.10** roln. skrzynka radjowa; godz. **19.28** sygnał czasu; godz. **19.30** (W); godz. **20.00** koncert solistów; wyk.: Marja Trąmpczyńska (alt), Mieczysław Perkowicz (tenor); godz. **21.00** (W); godz. **21.05** interludjum muzyczne; godz. **21.30** słuchowisko z Krakowa; godz. **22.15** „Z nad krawędzi"; godz. **22.30** sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** płyty gramofonowe; godz. **12.35** koncert szkolny z Filharmonji Warsz. w wyk. ork., A. Dobosz (tenor), J. Ozimiński (skrzypce); godz. **15.50** płyty gramofonowe; godz. **16.00** „Co można zrobić z kasz?"; godz. **16.15** francuski (kurs średni); godz. **16.30** płyty gramofonowe; godz. **16.40** „Naprawa ustroju Polski w XVI w." — wygł. prof. St. Zakrzewski (tr. ze Lwowa); godz. **17.00** płyty gramofonowe; godz. **17.40** odczyt aktualny; godzina **18.00** muzyka taneczna; godz. **19.20** komunikat rolniczy przysposobienia rolniczego; godz. **19.30** kwadrans literacki p. t. „W poszukiwaniu skarbów" J. Waśniewskiego; godz. **20.00** muzyka lekka w wyk. ork. pod dyr. Stan. Nowrota; godz. **21.30** tr. słuchowiska z Krakowa pt. Światło w grobie" Réné Berton; godz. **22.15** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.05 „Ostatnie dni Huttena" Kunzla, koncert międzynarodowy z Berna, 22.00 koncert nocny; **Budapeszt** (550 m) 20.05 koncert z Berna, 21.50 koncert salonowy, później muzyka cygańska; **Praga** (489 m) 20.05 Berno, 22.20 muzyka lekka; **Beromuenster** (459 m) 20.05 Berno; **Rzym** (441 m) 20.45 modna muzyka.

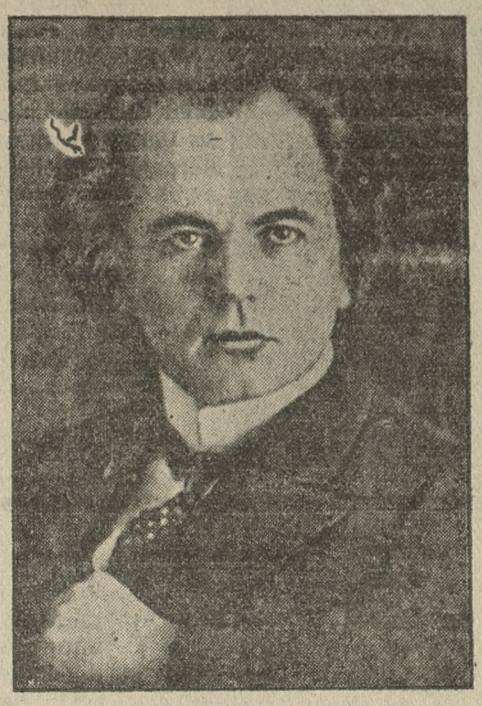

Jan Kubelik

Światowej sławy skrzypek, „Paganini XX wieku" wystąpi jedyny raz w Poznaniu w piątek, 21 października b. r. w Auli Uniwersytetu. Koncert „mistrza skrzypków" wywołał olbrzymie zainteresowanie! Na koncert wybierają się w komplecie muzykalne sfery naszego miasta.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Sekcja Misyjna Sodalicji Pań Urzędniczek.** Zebranie plenarne 20 bm. o godz. 19,30 przy Piekarach 2.

— **Okręgowe Koło Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, 20 bm. o godz 18 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Wstęp tylko za okazaniem ważnej legitymacji.

— **Polski Zwiazek Lokatorów i Sublokatorów R. P. w Poznaniu, St. Rynek 95-96** (oddział śródmieście) zwołuje na czwartek, 20 bm. godz 19 na salę p. Beyerowej przy placu Bernardyńskim 3. zebranie.

— **Uwaga „Starzy Trzynastacy".** Nadzwyczajne zebranie „Kręgu Czarnych Trzynastaków" odbedzie się w sobotę, 22 bm. o godz. 19 w harcówce. Ze względu na ważność zebrania przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Koło Absolwentów Dokształcającej Szkoły Kupieckiej w Poznaniu.** Konstytucyjne zebranie odbędzie się we wtorek, 25 bm. o godz. 20 w auli M. S. H. przy ul. Śniadeckich 54-58. Warunek przyjęcia: świadectwo ukończenia Dokształcającej Szkoły Kupieckiej. O liczne przybycie koleżanek i kolegów uprasza Komitet.

— **Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 25 bm. o godz. 20 w lokalu przy placu Nowomiejskim 5 („Boulevard"). Na porządku obrad wybór całego zarządu.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 18 października zgłoszono:

Hugon Specht, mistrz piekarski, 62 l. Katarzyna Schaeferowa, z domu Radajeska, wdowa, 79 l. Kornela Jadwiga Sędzierska, 59 l. Paweł Buchmann, pomocnik gastronomiczny, 53 l. Ignacy Jarochowski, kupiec, 38 l. Benjamin Tennenbaum, kupiec, 65 l. Zenon Waligórski, 1 mies. 10 dni Irena Czałkowska, 5 l. Anna Leszczyńska, z domu Wylla, wdowa, 67 l. Apolonja Nowakowska, z domu Majewska, wdowa, 68 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. Scheffer 5 zł. — Fr. Janowski 10 zł. — W. S. z prośbą o zdrowie 10 zł. — K. Śliwińska z podziękowaniem za otrzymaną posadę z prośbą o dalsze łaski 2 zł. — H. S. z podziękowaniem za łaskawe polepszenie w chorobie 5 zł — A. J. z podziękowaniem św. Ekspedytowi za wysłuchanie prośby 5 zł. — M. J. z podziękowaniem Sercu Jezusowemu. Najświętszej Marji Pannie i św. Teresce za wysłuchanie prośby 5 zł. — Janina F. z prośbą o zdrowie dla matki i w pewnej intencji 5 zł. — L. R. z prośbą o błogosławieństwo 2 zł. — K. J. z prośbą o opiekę 1 zł. — Hanka M., Rzadkwin, 2 zł. — L. Starkowska z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 592,84 zł.

Na „Wartę" (opieka nad dziećmi szkolnemi): Ludwik i Tadeusz Okoniewscy, ul. Matejki 3, ku uczczeniu świetlanej pamięci ciotki śp. A. Tułodzieckiej, zamiast wieńca 25 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: J. Szeffer 5 zł. — Starszy radca St. Z., 60 zł. — L. P. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 118 zł.

Na rodzinę uczciwego bezrobotnego: N. N. z Poznania 2,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 24,50 zł.

Na chleb św. Antoniego: Czesława H. 5 złotych.

KRONIKA TOWARZYSKA

Związek Polaków Kresów Wschodnich urządza pod protektoratem Księżny Zdzisławowej Czartoryskiej, 23 października w sali „Adrji" herbatkę z tańcami i bridżem, o godz. 5 po południu. Doskonała muzyka, miła i wesoła zabawa zapewniona. Bilety wstępu łącznie z podwieczorkiem 2 zł. 50 gr., akademickie 2.— zg 16 334

Doniosłe zmiany w Loterji Państwowej

W planie gry 26-tej Polskiej Państwowej Loterji Klasowej, której ciągnienie I-ej klasy rozpoczyna się 17 listopada, zaszły bardzo doniosłe zmiany, a tak korzystne dla gracza, że nasza loterja państwowa daje doprawdy najwięcej szans wygrania i żadna inna loterja nie może pod tym względem się z nią równać. Nic zatem dziwnego, że plan gry 26-tej loterji wzbudza powszechne, najszersze zainteresowanie.

Więc przedewszystkiem bardzo podwyższono wysokość głównych wygranych. — Główna wygrana w pierwszej klasie wynosi obecnie 100 tys., w II-ej kl. 150 tys., w III-ej — 200 tys., w IV-tej — 250 tys., a w V-tej — pełny, okrągły miljon złotych. Pomimo to pozostawiono w V-tej kl. wygrane 300.000 zł, 150.000 zł, 100 000 zł, a ilość całego szeregu innych wielkich wygranych we wszystkich klasach, jak 75 tys., 50 tys., 25 tys., 15 tys. i t. p. kilkakrotnie, a nawet kilkunastokrotnie powiększono. Powiększono także ilość dni ciągnień w czterech pierwszych klasach do 5 dni, pozostawiając w V-tej klasie 27 dni. Pozatem we wszystkich klasach rozgrywają się premje na ogólną sumę 660 000 złotych.

Największą jednak sensacją jest reforma, której podległo wygranie t. zw. stawki. Dotychczas gdy się wygrało stawkę, można było za nią nabyć tylko los do wyższej klasy, ale realnie nic nie zostawało w kieszeni. Teraz jest inaczej. — Stawka daje grającemu cenę losu do klasy następnej, a w kieszeni pozostaje mu wartość losu w klasie, w której wygrał.

Na przykładzie przedstawia się to w ten sposób: ktoś miał ćwiartkę losu i wygrał stawkę w III-ej kl. Ćwiartka kosztowała go 30 zł, wygrał 40.—, więc miał na czysto 10 zł, ale ćwiartka do IV-tej kl. kosztowała go 40.— zł. i nic mu nie pozostało. Teraz ćwiartka do IV-tej klasy będzie go kosztowała tylko 10.— zł. i na czysto pozostanie mu 30— zł. w kieszeni.

Można zatem śmiało powiedzieć, że właściwie stawek w pierwszych czterech klasach już niema, a są tylko wygrane. Z tego powodu jednak nie zmniejszono ilości stawek w czterech pierwszych klasach, ale je jeszcze wydatnie powiększono. Było ich 13.200, a jest 22.171.

W związku z tem zaprowadzono, że numery wszystkich wygranych losów wracają do koła i grają w następnych klasach. I tu znowu dwie bardzo ciekawe inowacje. Niema w kole zwitka, na którym byłaby wypisana główna wygrana. Główna wygrana w każdej klasie przypada na numer losu, na którym w ostatnim dniu ciągnienia danej klasy padnie najniższa wygrana (stawka), to znaczy: 100 zł. w klasie I-ej, 150 zł. w kl. II-ej, 200 zł. w kl. III-ej, 250 zł. w kl. IV i V-tej. Utrzymuje to zainteresowanie grającego przez wszystkie dnie ciągnienia, bo do ostatniego dnia daje mu możność wygrania głównej wygranej.

A druga inowacja dotyczy premji. — Oprócz pierwszej klasy, w której 40 premji po 1.000 zł. przydzielonych będzie do 40 najniższych wygranych, wylosowanych w kolejności od 2 do 41 w ostatnim dniu ciągnienia.

We wszystkich innych klasach premje rozdziela się między losy, wygrywające w tej klasie, a które wygrały już w jednej lub więcej z klas poprzednich.

Gdy do tego się doda, że wszystko w loterji odbywa się jawnie, pod najściślejszą kontrolą publiczną, to śmiało można powiedzieć, że loterja to królowa gier. Niewątpliwie nowy plan pobudzi do wypróbowania go przez tych, którzy nigdy nie grali i zachęci do ponownego szukania szczęścia tych, którzy przy dawniejszym systemie ostygli nieco w wierze w swoje szczęście.

Trzeba szczęściu otworzyć furtkę, — a furtkę tę otwiera tylko los na Polską Państwową Loterję Klasową. dg 1 453

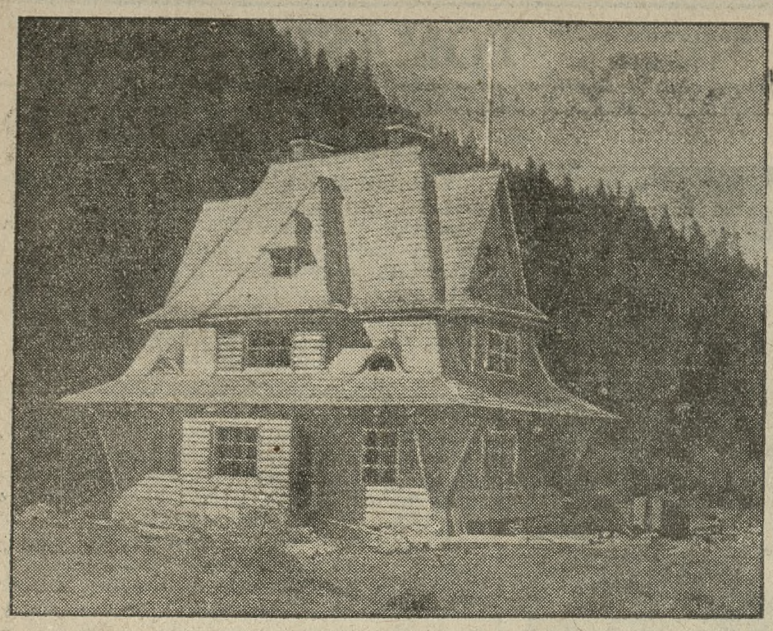

Nowe schronisko turystyczne oddziału lwowskiego Polsk. Tow. Tatrzańskiego, wybudowane w tym roku w górnej części Doliny Świcy (w Karpatach Wschodnich), poświęcone 16 bm. Schronisko w stylu huculskim zbudowano według projektu inż. Soleckiego. Ma 10 pokojów o 17 łóżkach i lokal restauracyjny.

Architekci pod zwrotnikiem

Kto zwiedzał kraje tropikalne, ten zapoznać się musiał z olbrzymiemi kopcami o najrozmaitszych fantastycznych kształtach. Są to „mieszkania", zbudowane przez małych budowniczych — termity. Ściany niektórych takich „budowli" są tak silne, że zniszczyć je można tylko za pomocą stalowych narzędzi lub rozsadzić środkami wybuchowemi. Wielkość ich przewyższa nieraz objętość mieszkań tubylców. Nie wszystkie jednak gatunki budują podług tego samego schematu. Są termity, które odznaczają się mieszkaniem podziemnem, lub też jak nasze osy gniazdem skonstruowanem na drzewach.

Rodzaj komór wewnętrznych jest różny dla poszczególnych mieszkańców, od „pary królewskiej" począwszy do larw. Zdarzają się też wspólne twierdze dla kilku szczepów, oddzielone od siebie jednak grubym murem. Każdy gatunek buduje w swoim stylu — jeden wznosi budowle małe, drugi olbrzymie, jeden buduje w kształcie cylindra, pyramidy lub kuli, inny w kształcie grzyba lub słupa. Materjał budowlany jest również różny: drzewo, ziemia lub ich mieszanka. Zewnętrzna powłoka „gniazda" jest gruba i nieprzemakalna, stanowi ona również ochronę przeciw nieprzyjaciołom, których termity mają tysiące.

Wnętrze budowli natomiast dzielą wszystkie termity według tego samego planu. Komorę środkową zajmuje para królewska. Królowa składa tu jajka, król odwiedza ją co miesiąc. Ona jak i on są więźniami bez prawa „wyjścia". Komorę królewską otaczają liczne, mniejsze komory, w których wychowuje się młode pokolenie z jaj. W trzeciej powłoce znajdują się komory większe, w których żyje reszta pospólstwa jak robotnicy, żołnierze i nimfy i od czasu do czasu „osobnicy skrzydlaci". Poza tem całe gniazdo pokrywają jeszcze dwie warstwy jedna z mniejszemi komorami i gankami, druga gruba i zwięzła. Razem zatem mamy pięć warstw.

Gniazda termitów afrykańskich (Termes bellicosus) dochodzą do wysokości 3 metrów, o podstawie 7—10 metrów. Niektóre z tych gniazd posiadają w górze komin, służący do wentylacji. Wspomnieć jeszcze należy o t. zw. gniazdach kompasowych. Są to gniazda o dwóch szerokich i dwóch wąskich ścianach, skierowane pierwszemi do wschodu i zachodu, drugiemi zaś na północ i południe. Dlaczego? W okolicach tych wieje przeważnie południowo - wschodni wiatr, który w tym wypadku napotyka na mały opór ścian — w drugim zaś wypadku słońce mniej ogrzewa ściany wąskie, a upał, który termitom dolega, staje się znośniejszy.

W oddziale przyrodniczym Muzeum Wielkopolskiego mamy kilka okazów gniazd termitów, które przywiózł ostatnio z Afryki p Gordziałkowski, a które każdy ze zwiedzających może oglądać.

Dr. W. RAK.

Zgon najmniejszego człowieka

Najmniejszy człowiek świata zmarł przed kilku dniami w stanie Indiana w Ameryce. Dożył późnego wieku 88 lat. Wysoki tylko na 55 centymetrów, odkryty został w 1882 roku przez słynnego przedsiębiorcę cyrkowego Barnuma. W ciągu swego życia dwa razy się żenił i dwa razy brał rozwód. Pozostawił znaczną fortunę, ocenianą na 100.000 dolarów.

Transeuropejska autostrada

Członek angielskiej Izby Gmin, znany architekt Alfred Bossom opracował projekt budowy wielkiej autostrady międzynarodowej, któraby biegła poprzez Europę od Hamburga do Konstantynopola i Cherbourg'a, oraz połączyła porty morza Bałtyckiego z Trjestem. Sir Bossom objechał już w tym celu państwa bałtyckie, Czechosłowację i Austrję, obecnie zaś bawi w Belgradzie w celu omówienia i przestudjowania na miejscu swego gigantycznego projektu. Transeuropejska szosa automobilowa byłaby drogą o wielkiem znaczeniu gospodarczem i turystycznem.

Wykopalisko historyczne

Odnaleziono w wykopaliskach w Ostji tablicę marmurową, stanowiącą część t. zw. Annali, odnotowujących szczególniejsze wydarzenia i umieszczonych na forum.

Tablica ta zawiera lakoniczny w 56 wierszach zawarty opis wydarzeń od 108 do 109 i od 112 do 113 roku naszej ery za czasów panowania Trajana. Wspomina się tam o ukończeniu Term Trajana na wzgórzu Oppio, Forum i Bazyliki Ulpji; o umieszczeniu kolumny Trajana i rekonstrukcji posągu Venus Rodzicielki, wzniesionego przez Juliusza Cezara; o przeprowadzeniu akweduktu, zasilanego wodą z jeziora Bracciano; o śmierci siostry cesarza Marceliny i o wielkiem święcie winogron w 110 roku.

U kolebki najstarszej kultury ludzkości

Uwagę archeologów całego świata zwróciła na siebie w ostatnim czasie maleńka, bo zaledwie 100 klm. kw. obejmująca wysepka, zwana Wyspą Wielkanocną położona na Oceanie Spokojnym o ca 300 klm. na zachód od zachodniego wybrzeża Ameryki Południowej. Wyspa ta jest niewątpliwie szczątkiem prastarej, może najstarszej kultury świata. Szerokie aleje tej wyspy obramowane są szeregami gigantycznych, kilka metrów wysokich postaci ludzkich, ciosanych z kamieni, o twarzach groźnych i tajemniczych. Wszystkie te aleje pomników wiodą do zgasłego krateru wulkanu Rano - Raraku, w którym leżą setki podobnych olbrzymów, rzeźbionych z kamienia wulkanu. Obok nich porzucone leżą dłuta, świdry, topory z twardej lawy wulkanicznej. Krater ów był pracownią tych rzeźbiarzy olbrzymów, którzy rzeźbili te pomniki przed niewiadomo ilu tysiącami lat. Co było przyczyną, że artyści pracę swą porzucili w panicznym strachu, i gdzie szukali ocalenia? Jaka katastrofa światowa groziła tej kolebce prakultury ludzkiej? Archeolog angielski M W Brown utrzymuje że Wyspa Wielkanocna była mauzoleum wszystkich wysp Oceanu Spokojnego.

Znaków pisemnych nie znano na Wyspie Wielkanocnej. Mieszkańcy archipelagu polinezyjskiego posługiwali się do porozumiewania się między sobą pismem supłowem Głoskami ich były supły czyli węzły wiązane w rozmaitych od siebie odstępach na sznurach, podobnie jak u Inkasów Południowej Ameryki. W roku 1864 misjonarz francuski O. Eyrand znalazł na wyspie kilka częściowo spruchniałych tabliczek z drzewa, owiniętych włosami ludzkiemi, które podarował biskupowi wyspy Tahiti Jaussenowi. Uczony biskup niebawem spostrzegł, że na tabliczkach wyryte były znaki dziwacznego pisma obrazowego. Wyspiarze utrzymują, że przodkowie ich przynieśli przed 500 laty 67 tych tabliczek na wyspę. Wszelkie zabiegi archeologów około odcyfrowania tajemniczego pisma tych tabliczek, rozproszonych w liczbie kilkunastu po rozmaitych muzeach, dotychczas były daremne. Przypuszczano jedynie, że zapiski te pozostają w związku z czczeniem przodków zmarłych.

Obecnie nieco światła wniósł w tę tajemniczą sprawę uczony wiedeński de Hevesy, który wykazał, że pismo obrazowe z Wyspy jest spokrewnione z pismem hieroglifowem, jakiem posługiwali się mieszkańcy doliny rzeki Indus, a więc oddaleni od Wyspy Wielkanocnej o 25 000 klm. Hevesy wykazał równocześnie, że pismo obrazowe jest starsze od hieroglifów induskich, a więc starsze niż 5 000 lat. Gdzie w znakach Wyspy Wielkanocnej rozpoznać można jeszcze dokładnie rysunek zwierzęcia lub człowieka, zadowala się pismo hinduskie schematycznemi linjami, które jednakże odpowiadają swym pierwowzorom. Nie ulega wątpliwości, że tablica Wyspy Wielkanocnej poprzedzają pismo induskie o setki a prawdopodobnie nawet o tysiące lat.

Tabliczki obrazowe Wyspy Wielkanocnej, przypuszczalnie rodowody i historje rodzinne pierwotnych mieszkańców wyspy, są zatem szczątkiem kultury, nieporównanie starszej od wszelkich dotąd nam znanych kultur, które, jak się przypuszcza, zabłąkały się dzięki szeregowi nieznanych przyczyn na tę odludną wysepkę Oceanu Spokojnego prawdopodobnie z Mezopotamji w środkowej Azji, praojczyzny wszelkiego pisma.

W i P.

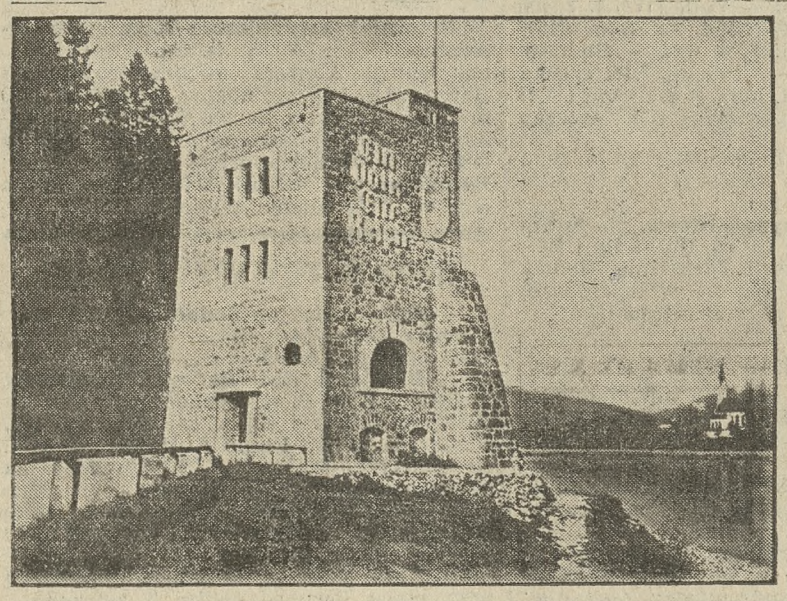

Wieża „Anschlussu". W Linzu nad Dunajem odbyło się 16 bm. poświęcenie t. zw. „wieży Anschlussu", przebudowanej ze starej strażnicy sumptem niemieckiego „Burschenschaftu". Na wieży umieszczono charakterystyczny napis „Ein Volk, ein Reich" (jeden naród, jedno państwo).

Rekord pamięci

Godny uwagi rekord w zakresie pamięci osiągnął pomywacz schroniska dla starców pod wezwaniem Santa Galla, niejaki Mercurio Cosma, który, pomimo tego, że zdołał zaledwo ukończyć pierwszą klasę szkoły powszechnej, czyta dość poprawnie i cieszy się wspaniałą pamięcią.

Po rocznem odczytywaniu „Boskiej Komedji" Alighieri'ego, nauczył się na pamięć całego poematu i recytuje bez zająknienia wszystkie trzy części. Poza tem recytuje na pamięć poemat biblijny „Jerozolima zwycięska" ks. Łukasza Cubeddu, złożony z 779 oktaw w djalekcie sardyńskim. Mercurio Cosma, zmywając talerze w schronisku, za co pobiera 250 lirów miesięcznie bez wiktu, a jedynie z prawem do mieszkania, znajduje czas na czytanie klasycznych poematów.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Dolarówkę wygrał zbiegły fałszerz

Niejaki Boruch Wolfried, oskarżony przed czteremi laty o puszczenie w obieg fałszywych banknotów, złożył w sądzie wysoką kaucję w papierach wartościowych, między któremi była także jedna dolarówka. Wolfried po złożeniu kaucji zrobił oczywiście użytek z otrzymanej w ten sposób wolności: uciekł z całą rodziną do Brazylji.

Trzeba trafu, że na złożoną w kaucji dolarówkę padła główna wygrana w sumie 40 000 dolarów. Wolfried bał się przyjechać po odbiór pieniędzy. Wysłał więc swoją córkę Fajgę, z potrzebnemi pełnomocnictwami.

Władze jednak, biorąc pod uwagę straty poniesione przez skarb państwa skutkiem fałszerskiej działalności Wolfrieda, wystąpiły do sądu o zasekwestrowanie wygranej i konfiskatę jej na rzecz skarbu. Niedawno odbył się proces i Wolfried sprawę przegrał.

Nawy kościół na Podhalu

(KAP.) Przystąpiono do budowy nowego kościoła w Nowym Targu, mimo tylu trudności gospodarczych w obecnym przełomowym okresie kryzysu. Dnia 9 bm kilka tysięcy parafjan nowotarskich i okolicznych wzięło udział w uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod nową świątynię Pańską. Poświęcenia dokonał ks. biskup dr. Stanisław Rospond, który przy tej sposobności przemówił gorąco do zebranych rzesz.

Najbliższy międzynarodowy kongres przeciwgruźliczy w Warszawie

Na ostatnim międzynarodowym zjeździe przeciwgruźliczym, który odbył się w Hadze i w Amsterdamie przy udziale delegatów 33 państw, postanowiono, że następny kongres odbędzie się wr. 1934 w Warszawie.

Język polski uznany został za język oficjalny międzynarodowych kongresów przeciwgruźliczych, obok kilku dotychczasowych języków urzędowych.

Dzieci z miasta

— Karolku, jakże tam było na wsi? Co ci się najbardziej podobało?

— Najpiękniej było w garażu dla krów.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W żadnym kraju nie spotyka się tylu odmian psiej rasy, co w Anglji. Pod Londynem znajduje się szereg ferm hodowlanych, specjalizujących się w pewnych rasach. Oto szereg dziewczyn z swoimi pupilami czeka na jednej z ferm na inspekcję.

nr 5 788

Dnia 17 października 1932 r. zasnęła w Bogu, ś. p.

Aniela hr. Potulicka

W Zmarłej straciliśmy naszą nadzwyczaj wielkoduszną opiekunkę i troskliwą dobrodziejkę o niezwykłych zaletach umysłu i serca, to też pamięć o Niej zachowamy w jak najdłuższe lata.

Koło Przyjaciół Harcerstwa **Komenda**
5-tych Drużyn Harcerskich im. Ks. J. Poniatowskiego w Poznaniu.

zg 16 374

Dnia 19 października 1932 r. zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., po krótkiej, lecz ciężkiej chorobie, mój najukochańszy mąż, ojciec, brat i szwagier, ś. p.

Andrzej Kasprzak

emeryt. urzędnik miejski

przeżywszy lat 63. Msza św. żałobna odbędzie się w sobotę, 22 b. m., o godz. 10 przed poł., w kościele OO. Zmartwychwstańców, poczem wyprowadzenie zwłok na cmentarz parafjalny.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, syn i rodzina.

dg 1 454

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał" Towarowa 25 Tel. 3180

Dnia 18. X. 1932 r. zmarł członek-jubilat naszego Bractwa, ś. p.

Hugon Specht

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 21 października b. r., o godz. 3-ciej z kostnicy cmentarza ewangelickiego na Szelągu.

Szan. Członków prosimy o liczny udział w pogrzebie, zaś Członków Straży Honorowej wzywamy obowiązkowo do stawienia się w mundurze bez broni. — Cześć Jego pamięci! Pg 6190-42.53

Zarząd Bractwa Korkowego w Poznaniu, zał. 1253 r.

W dniu 18. 10. 1932 r. rozstał się z tym światem długoletni i wzorowy członek naszego Cechu, ś. p.

Hugon Specht

mistrz piekarski.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 21. 10. 1932 r., o godz. 3 po poł., z kaplicy cmentarza ewangelickiego w Szelągu, o czem donosimy członkom naszego Cechu i prosimy o gremjalne wzięcie udziału w pogrzebie.

Zarząd Cechu Mistrzów Piekarskich w Poznaniu.

zg 16 376

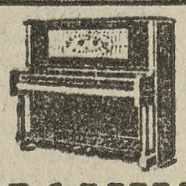

PIANINA

niezrównanej jakości
poleca
FABRYKA PIANIN
B. SOMMERFELD
skład fabryczny
Poznań, ul. 27 Grudnia 15.
Tel. 19-18.
Pg 5 055 41.14

Z przesyłki wagonowej sprzedamy

dyktę klejoną

grubości 3 mm. czysty materjał, względnie zamienimy pewną ilość na **blochy** lub **deski sosnowe i bukowe.**

Brzeskiauto S. A.
Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.
Pg 6 188 42.47

MEBLE

skromne i wykwintne

znane z solidnego wykonania, pierwszorzędnej jakości i niskich cen poleca

Antoni Baranowski

Poznań

Po zlikwidowaniu składnicy

wyłącznie Podgorna 13.

Pg 5 142-41.118

NASZYM CELEM
PAN dobrze ubrany!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie „SŁUŻBY odbiorcom" oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klijenteli do siebie.

Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obyć się nie może.

Czynimy to dalej dla tego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen **garderoby męskiej.** — Wówczas bowiem przekona się każdy, że tak dobry towar należy polecać, by dotarł do najszerszych warstw czytelników naszych ogłoszeń. Bowiem jak powtarzamy, zadaniem naszem jest, by każdy **Pan był dobrze ubrany.** — **Dzierżymy prym** co do wyboru i niskich cen, gdyż mamy największy wybór nietylko w Poznaniu lecz w całej Polsce. — Jako specjalne magazyny garderoby męskiej osięgamy w sprzedaży detalicznej **MILJONOWY OBRÓT,** co jest naprawdę ogromnym sukcesem w obecnych ciężkich czasach.

Zarabiamy **BARDZO MAŁO,** lecz sprzedajemy za to **BARDZO DUŻO,** a więc w interesie każdego leży, ażeby kupować tam, gdzie wielki zbyt przy minimalnych zyskach.

POLECAMY na zimę: Kilkaset **PŁASZCZY** w najnowszych fasonach, po cenach dla każdego przystępnych. — **FUTRA** spacerowe i do podróży, od skromnych do najwykwintniejszych — wybór wprost przygniatający ilością a ceny **NAJNIŻSZE!** — **KOŻUCHY** surowe do stróżowania, wyprawa rosyjska! **KOŻUCHY** poszyte **SZOFERSKIE** długie, ciepłe i nie drogie! **KURTKI** futrzane, **KURTKI** skórzane. **BURKI** zwykłe, **SZYNELE** do podróży, **KOCE** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami. **SPODNIE, BRYCZESY, GOLFY** wybór olbrzymi!

UBRANIA spacerowe, sportowe i wizytowe.

MATERJAŁY z metra, najmodniejsze desenia, w olbrzymich masach, po cenach fabrycznych.

DZIAŁ MIAROWY pod kierownictwem bardzo utalentowanych przykrawaczy, może zadowolić najwybredniejsze wymagania znawców i miłośników mody.

Specjalność modernizacje i poszycia futer.

Dostarczamy nasze towary także za bony Tow. „KREDYT"

EDMUND RYCHTER

1szy mag ul. Fr. Ratajczaka 2, najwykwintniejsze ubiory męskie, **tel. 26-07, 54-15**
2gi „ ul. Wrocławska 14, pierwszorzędna garderoba męska, **tel. 21-71**
3ci „ ul. Wrocławska 15, (po schódkach), odzież popularna i zawodowa, **tel. 54-25**
Czwarty nowootworzony magazyn 5 okien wystawnych, 3 wejścia. **Ostrów Wlkp. Rynek 18, telefon 35.**

dg 1357/6

KUCHENKA SPIRYTUSOWA „EMES"

Cechowana przez Instytut Gospodarstwa Domowego

CENA 12 NA ZŁ

PRAKTYCZNA BEZPIECZNA OSZCZĘDNA

Pali się bez szumu, nie wydziela swędu, nie kopci

WYRÓB KRAJOWY

W Poznaniu do nabycia we wszystkich sklepach z wyrobami żelaznemi i naczyniami kuchennemi.

ng 5 606

Kaucja 5-8.000 zł

Poszukuję stałej posady

rodzaj zatrudnienia obojętny, zawód handlowiec - zbożówka. Szybka orjentacja i pewność siebie. Oferty pod zg 16 370 do Kurjera Poznańskiego.

Restauracja „Cechowa"

właśc. W. JABŁOŃSKI
Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 23

Jutro, w czwartek po'ecam specjalności

Kiszki domowego wyrobu
prosiak z rusztu
Kozioł Kobylepolski 1/2 ltr. jasnego 50 gr.

Pg 6 189 42.49

Wysadki leśne do kultur jesiennych

jak: olchę czarną i białą (szarą), brzozę piaskową i błotną, klon, jawór, buk, grab, jesion zwykły, jesion biały (niewrażliwy na najsilniejsze mrozy), dąb szypółkowy, dąb czerwonolistny, akację, jarzębinę, wiąz polny, świerk 3 i 4 letni, wszystko w zdrowym przeszkółkowanym towarze,

DRZEWKA ALEJOWE

jak: lipa wielkolistna, dąb czerwonolistny, klon, jawór, jesion zwykły, jesion biały i topól włoską piram. z naszych 50-morgowych szkółek, dostarczamy po cenach dostosowanych do **obecnych warunków gospodarczych.** Przyjmujemy już teraz zamówienia na **dostawy wiosenne,** również na bardzo silną sosnę pospolitą 1-roczną, z nasion zebranych w własnem gospodarstwie.

zg 16 375

Zarząd leśny
MAJĘTNOŚCI GOŚCIESZYN NAD OBRĄ
Tel. Wolsztyn 16 **pow. Wolsztyn.** Tel. Wolsztyn 16

Choroby wątroby, kamienie żółciowe, choroby przemiany materji leczą zioła

CHOLEKINAZA H. NIEMOJEWSKIEGO

Objawy kamieni żółciowych.

Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobolewanie w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Odbijanie gazami. Gorycz niesmak w ustach. Wzdęcie i burczenie w kiszkach. Bóle i zawroty głowy.

Podczas ataków: w dołku i wątrobie, silny ból który się rozchodzi ku stronie tylnej w pasie, krzyżu i sięga do łopatki. Wzdęcia brzucha rozsadzanie żeber, parcie na kiszkę stolcową. Niekiedy wymioty żółcią, zimne poty, żółtaczka.

Bliższe szczegóły kuracji w broszurze DR. MED. T. NIEMOJEWSKIEGO.

Do nabycia w laboratorjum fizj.-chemicznem „Cholekinaza", Warszawa, ul. Nowy-Świat 5, telefon 9-74-96 oraz w aptekach i składach aptecznych. Cena pudełka zł 2.60.

Na prowincję wysyłka pocztą.
Broszury bezpłatnie.

Dr. med. T. Niemojewski przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ul. Litewskiej nr. 3 na ul. Koszykową nr. 1 (narożnik Al. Ujazdowskiej).

zp 11 115

OTYLI ŻYJĄ KRÓCEJ...

Ich serca, obłożone watą tłuszczu, pracują z wysiłkiem, wyczerpują się i odmawiają posłuszeństwa wcześniej.

Otyłość spowodowana jest złą przemianą materji oraz zaburzeniem czynności gruczołów dokrewnych.

Tylko zioła Magistra Wolskiego „Degrosa" zawierają jod organiczny w postaci rośliny morskiej Yahanga, który wprowadzony do organizmu pobudza gruczoł tarczowy do należytej pracy, powodując szybkie spalanie nadmiernego tłuszczu. Są one skutecznym środkiem przeciwko otyłości i nie wymagają specjalnej djety.

Zioła ze znak. ochr. „DEGROSA" cena pud. zł. 4.—

Do nabycia w aptekach, drogerjach (skład. apt.) lub w wytwórni: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Objaśniające broszury wysyłamy bezpłatnie.

ng 5 898

Hurt **NA GROBY** Detal
DO ILUMINACJI
Lampki kolorowe z oświetleniem tuzin 2,70
Talerze iluminacyjne . . . . . sztuka 2,10, 2,50 i 3 50 zł
Swiece w wielkim wyborze po znanych tanich cenach poleca
Skład główny
CENTRALNA DROGERJA - J. CZEPCZYŃSKI
Poznań, Stary Rynek 8. Tel. 3324, 3315, 3238, 3115
Oddział **J. CZEPCZYŃSKI**, Franciszka Ratajczaka 38. Tel. 2749
właściciel J. Czepczyński, Centralna Drogerja, Stary Rynek.
Pg 5 060-41.71

Na raty
miesięcznie
EXPRESS **20 zł**
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Pg 5 065/6 42.31/32

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

OSŁABIENIE BLEDNICE
leczy
HEMOGEN
oryginalny tylko
z firmą **KLAWE**
ng 5 496

Futra: źrebaki brązowe i w dużym wyborze czarne od zł. 350, karakułowe 1200, piżmowce 350, sealowe i bibretowe 250, piszczaniki 390 i cały szereg różnych trwałych futer po 200 zł. — Także duży wybór: blamów pod damskie i męskie futra od 40 zł, wyder czarnych i brązowych wirgińskich od 200 zł. lisy 40 i skóry różne tanio polecamy. — Dla urzędników etatow. 6 mies. kredyt. za gotówkę znacznie taniej. F-a B-cia MILSCY, Poznań, Al. Marcink. 15.
zg 16 336

Magistrat tut. zamierza powierzyć wykonanie **planu pomiarowego miasta** podług stanu obecnie istniejącego zaprzysiężonemu i uprawnionemu mierniczemu Plan ten ma służyć jako podkładka do opracowania planu zabudowy. Obszar gminy miasta Leszna wynosi 1 456,71 ha. Przy sporządzeniu planu pomiarowego korzystać można z częściowo istniejących planów i pomiarów katastralnych.

Zgłoszenia przyjmuje do 10. 11 1932 r. włącznie i udziela potrzebnych informacyj **Magistrat miasta Leszna Wlkp.**
dg 1 452

Poszukujemy
obszernych, suchych piwnic
do przezimowania ziemniaków. Oferty prosimy skierować do **Komitetu Tanich Kuchen** lub telefonicznie nr. 22-97, ul. Fr Ratajczaka 32, m 6. zg 16 373

Intendentura Uniwersytetu Poznańskiego, Wały Wazów nr. 26, sprzeda najwięcej dającemu:
1. **samochód osobowy „Ford“,**
2. **samochód półciężarowy „Chevrolet“.**

Wozy obejrzeć można w godzinach urzędowych, pokój 17 a Oferty pisemne składać należy do 1 XI 1932 roku. Uniwersytet zastrzega sobie dowolny wybór oferty. ng 5 607

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Losy
1 klasy, najszczęśliwsze, poleca kolektura Kedziory, Poznań, Sieroca 5/6, narożnik Nowej. zdg 32 065

Lornetka
do polowania 5 × system Galilei okazyjnie. Kwiatowa 6, m. 8. zdg 37 582

Antykwaryczne
najkorzystniej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28. Pg 4 748 40 54

Okazyjnie
sprzedam serwis obiadowy łóżka żelazne dziecięce umywalnie Staszewski Wyspiańskiego 15.

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej. Łąkowa 4 a stolarnia. zdg 34 435

Gwiazdkowe
przeróbki biżuterji, naprawy zegarków dla dotrzymania słowa przyjmuje już teraz. Chwiłkowski, św Marcin 40. zdg 38 198

Odkurzacz
elektryczny tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 38 216

Zakład fryzjerski
5 obsług zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 38 217

Dywany Żywieckie

ręcznie wiązane, prawdziwe tylko z marką ochronną „Dywan Żywiecki“ na plombie — Wyłączna sprzedaż Bracia Góreccy Poznań, Stary Rynek 44, I piętro, wejście z ulicy Woźnej. Pg 4 774-39.214

Gdynia
skład bławatów i konfekcji przy najruchliwszej ulicy z towarem i urządzeniem z powodu stosunków rodzinnych korzystnie na sprzedaż. Do objęcia potrzeba 9 tys. zł gotówki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 308

Zamienię
kamienicę w Poznaniu na folwark do 400 mórg. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 37 287

Stary Rynek
dom handlowy przynoszący 15 200 sprzeda właściciel. Poznań — skrzynka pocztowa 54. zdg 37 399

Meble
solidnie wykonane — po cenach przystępnych Andrzejewski — Wrocławska 4 przy Starym Rynku dawniej M Focha 38. Pg 4721-39.12

Sypialnia orzechowa
dobrym stanie okazyjnie. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6185 42.44

Garnitur klubowy
gobelinowy ładny fason bardzo tanio Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6184-42.45

Futro „Dacha“
specjalnie do samochodu spód lisy, wierzch renifery kołnierz szopy okazyjnie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. Pg6183-42.46

Gabinet męski sypialnia, kuchnia
różne inne oddzielne meble sprzedaje bardzo tanio Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rg 3747

Dom
Bydgoszczy ze składem, wolne dający się na każde przedsiębiorstwo zamienie na Poznań sprzedam wydzierżawię Poznań. — Słowackiego 42 Piekarska. zdg 38 331

Futra
posiadam wielkim wyborze karakułowe całych skór 1 400 oraz futra piżmowce tchórze sealowe popielice nutrja źrebce różnego rodzaju począwszy od 2 00 także skóry każdego gatunku wydry bobry blamy lisy srebrne. — Sprzedaje po cenach najtańszych Łajewski Fredry 1 Pg 4 470-38.77

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli Szpryngacz Swarzędz naprzeciw poczty — tam najtaniej. Pg 5 057 41.48

Powóz
z dwóch stron do otwierania — (lando) z kryształowemi szybami 750 zł. Skrzynka pocztowa 174. Pg 5137 41.117

Samochody
Delage, Delahaye Bugatti Renault Nowe i używane. Dostawa części zamiennych. Generalne zastępstwo D/H Żochowski. Warszawa pl Napoleona 5. ng 5842

Elewator
do słomy prasa do słomy tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 280

270 mórg
rentowe, blisko Poznania, nowe zabudowania, dom 9 pokoi wygodami, wpłaty 50—60.000.— sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 282

Pianino
piękny ton krzyżowe jak nowe sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 285

Futro
męskie czarne, eleganckie i futerko sportowe, średnia figura sprzedam tanio. Grunwaldzka 65, mieszkanie 2. zdg 38 286

Jadalnie
okazyjnie tanio. Zakład stolarski, Grobla 6. zdg 38 287

Korzystna okazja
Fabryka cukierków dobrze prosperująca w większem mieście na Pomorzu (45.000 mieszkańców) zaraz z powodu choroby w rodzinie na sprzedaż. Cena 5 000. Zgłoszenia pod zdg 38 292 do Kurjera Pozn.

Parcela
1 000 kwmtr. przy ul. Grodziskiej pod willę korzystnie sprzedam. Metelski, Szewska 11, m. 9. zdg 38 329

Błam
oposowy, karakuł, pokrycie czarne wszystko nowe sprzedam. — Łąkowa 9. Staśkiewicz. zdg 38 327

Pończochy

Bemberg 2.45 zł. Florowe od 70 groszy. Raczyk, Poznań, Stary Rynek 94 Pg 6 181-41.154

Garnitur klubowy
bardzo elegancki nowoczesny fason okazyjnie. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rg 3746

Rower
mało używany. Olejniczak Półwiejska 33. rg 3744

Na Irenę, Urszulę
bomboniery czekoladki stale świeże poleca najkorzystniej Zofja Szulcowa Półwiejska 30. zdg 38 338

Dom
rodzaj willi 8 ubikacji morga ogrodu przy Poznaniu 11 000 — wpłaty ugody. Petz Poznań ul. Grobla 22 zdg 38 103

Pulowery
pończochy, swetry, skarpety oraz wszelka galanterja po cenach fabrycznych tylko Centralny Dom Pończoch Wodna 26. zdg 38 359

Gramofon
tanio Słowackiego 48 mieszkanie 6. zdg 38 333

Pianino
czarne okazyjnie. Mylna 9 mieszkanie 4. zdg 38 038

Sprzedam
pokojowy piec westfalski. Ratajczak, Dąbrowskiego 45. zdg 38 051

Ryby
w dom dostarcza po cenach konkurencyjnych Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 053

Anodówki „Emka“ najkorzystniej

150 wolt wykazująca 175 wolt zł 17.90: 120 wolt wykazująca 140 wolt 13.90: — 100 wolt wykazująca 120 wolt zł 11 25: 90 wolt wykazująca 110 wolt zł 10 00: 60 wolt wykazująca 75 wolt zł 7.40. Baterje wysyła się na całą Polskę za zaliczeniem zł 2.— Za przedłożeniem karty gwarancyjnej z baterji anodowej Emka“ ładujemy jednorazowo akumulator gratis — EMKA“ Zakłady Radjo elektrotechniczne Radjoaparaty żyrandole gramofony płyty aparaty fotograficzne właśc. Marjan Włodarczak Poznań Wrocławska 30 telefon 3683 Pg 5 012 40.140

Jadalkę
debową sprzedam. Informacje Kraszewskiego 9 b mieszkanie 5. zdg 38 032

Rower
dziecięcy, koń sportkę tanio. — Adres Kurjer Pozn. zdg 38 017

3 motocykle
Motosacoche 2 przyczepki, sprzedaje tanio Koszczyński Ogrodowa 15. zdg 37 913

2 łóżka
dobrze utrzymane na sprzedaż. — Grobla 1 b. mieszkanie 6. zdg 38 132

Skład
kolonjalny, magiel, mieszkanie egzystencja pewna, centrum — sprzeda Marszałka Focha 39 — mieszkanie 17. zdg 38 224

Futra
sealowe nowe i karakułowe mało noszone okazyjnie sprzedam. — Jankowski, Poznań, ul. Rzeczypospolitej 3, m. 12 zdg 38 254

Skład
kolonjalny obszerne mieszkanie, dobre położenie. Tomkowiak, Niegolewskich 9. zdg 38 246

Restaurację
ruchliwej ulicy Poznania, pełnym biegu sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 245

Maszynę
damską sprzedam. Zielona 5, mieszkanie 1. zdg 38 097

Dom
sprzedam Osiedle Ratajczaka 26 Gorzelańczyk. zdg 38 077

Piekarnia
w centrum miasta Poznania dobrze zaprowadzona, urządzenie mechaniczne, z powodu przyjęcia nowego przedsiębiorstwa zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 139

„Antyki“
meble używane, wielki wybór, ceny najniższe. Flasiński, Woźna 9. Pg 5 067-57.285

Lampę kwarcową
prąd stały sprzedam. Podgórna 10, m. 18. zdg 38 318

Nowowynalezione anodówki
zdumiewająca żywotność, bezwzględnie czysty odbiór, 120 voltówki (wykazują znacznie więcej) 11.90, na prowincję pocztą 13.90. Dewon Poznań, Składowa 8/7. zdg 38 060

Motocykl
z przyczepką w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam cena 1 300 zł wpłaty 800 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 062

Skład
towarów krótkich i bielizny korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 38 063

Skład
kolonjalno delikatesowy dobrze prosperujący korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 066

Meble kuchenne
po każdej cenie sprzedaje Koniecki Piaskowa 3 Wytwórnia mebli kuchennych zdw 25 887

Osada
dla rzemieślnika lub kapitalisty. 7 mórg włącznie roli i łąki, dobra ziemia masywny budynek mieszkalny stajnia stodoła w powiecie gnieźnieńskim 5 klm. od stacji i miasta szkoła polska w miejscu. Cena gotówką 7 400. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38006/7

Meble
wyprzedaje po bardzo niskich cenach z powodu całkowitej likwidacji Magazyn mebli Woźna 12 rg 3 749/50

Miód
tegoroczny gwarantowany prawdziwy pszczelny: ceny kryzysowe 5 kg 8.50 10 kg. 15 — 20 kg. 30.—, 60 kg 78 — złotych z blaszanką i opłatą pocztową, kolejową: „Polmiód“. Dom Eksportowy Podwołoczyska. Małopolska. ng 5 897

Dom
nowy dwa mieszkania trzypokojowe przedłużenie Dąbrowskiego parcela 1 000 m² tanio. „Osadopol“. Rzeczypospolitej 9. zdg 38 146

Angielkę
kaflową okazyjnie sprzedam. Solacka 9 Wojnicz. zdg 38 160

Pianino
sprzedam. Skrytą 9 II lewo. zdg 38 130

Willa
komfort, 5 ewtl. 2 duże mieszk. i dla stróża. Amort. 17.500 reszta podług ugody. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 38 117

Lampki
na groby tuzin 2.40. Drogerja Teatralna, Fredry 2. zdg 38 169

Mydło
tańsze 60 i 70 gr. Drogerja Teatralna Fredry 2. zdg 38 170

Biuro
dwuosobowy utrzymaniem — bez Aleje Marcinkowskiego 3 b. m. 17 zdg 38 171

Nadzwyczajna okazja
Sprzedamy jedyną w powiecie mleczarnię i młyn parowy z całkowitem urządzeniem idealne położenie przy dworcu i głównej szosie. Zapewniona egzystencja Zgłoszenia poważnych reflektantów pod adresem: Adolf Stańko, Sieraków Wlkp. zdg 38 172

Dywan
salonowy 3×4 ręczny sprzedam. Skarbowa 4 parter lewo. zdg 38 177

Pianino
krzyżowe sprzedam Skarbowa 4, mieszkanie 8. zdg 38 178

Pianino
i skrzypce sprzedam. Wierzbięcice 6, m. 6. zdg 38 235

Jadalki
wykonuję na zamówienie 750 zł modne i bardzo solidne prac gotowe na sprzedaż. Stolarnia, Bukowska 9. zdg 38 262

5 KUPNA

Kupię używane
nożyce do papieru (Pappscheere) nożyce tarczowe, maszyne do cięcia (gilotynę) maszynę drukarską tyglówkę formatu 25×35 — Oferty do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 41.99. Pg 5 121 41.99

Dom
czynszowy przy wpłacie 30 000 bezpośrednio od właściciela kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 37 763 albo tel. 40-63.

Meble używane
całe komplety oraz pojedyńcze sztuki kupuje i przyjmuje w komis Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. Pg 4 990 40.124

Skrypt W. S. H.
I rok do Technologji i Towaroznawstwa Chemicznego kupię. — Zgłoszenia na Cieszkowskiego 1, mieszk. 4 od godz. 14—15. zdg 37 993

Masła wiejskiego
każdą ilość kupię Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdr 37 698

Willkę
lub dworek lub coś w tym rodzaju w Poznaniu lub okolicy tegoż lub na prowincji, z dobra komunikacją, conajmniej 5 pokoi najchętniej z werandą lub tarasem lub balkonem ogrodem i chlewikami kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 931

Fortepian
(skrzydło) pierwszorzędne koncertowe gotówką kupię. Poznań — skrzynka pocztowa 54. zdg 37 400

Rower
męski kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 38 065

Ford limuzynę
lub reklamówkę kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 083

Motocykl
kupię. Spieszne oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdg 38 250

Antyczne
dzieła sztuki, meble, tkaniny, drobiazgi kupuje Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 019

Dywan
2½ × 3½ kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 147

Pieska
pokojowego czujnego kupię. — Oferty Kurjer Pozn zdg 38 144

Futro
damskie okazyjnie za gotówkę kupię. Oferty z cena Kurjer Poznański zdg 38 143

Poszukuję
się składu kolonjalnego z mieszkaniem 3—4 pokoi Adres Kurjer Poznański zdg 38 165

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 131

Samochody
na rozbiórkę kupuje i przyjmuje w komis: Przemysłowa narożnik Jakóba Wujka, telefon 66-61. Garaże od 10 zł. Warsztaty — Umywalnia zdg 38 176

Karoserję samochodową
kupię okazyjnie używaną lecz dobrze utrzymaną typu cabriolet, 2 osobową sportową lub 4 osobową odpowiednią na podwozie Chevrolet lub Ford Zgłoszenia do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 42.48. Pg 6186-42.48

Zamienię
dom, skład wartości 40.000, w ruchliwem mieście powiatowem, na gospodarstwo 40—60 mórg. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 243

Kupię
okazyjnie kasę „National“. Müller Woźna 17. zdg 38 322

Kupię
używany trak i lokomobilę 20—30 koni. Oferty do Kurjera Poznańskiego dg 1449

Składu
na kolonjalkę ewentl. z towarem z 2—3 pokojowem zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Poznański dź 1451

Maszynę
piszącą kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 341

Skład
kolonjalny mieszkaniem, bez zaraz kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 339

Lornetkę
kupię. Ofetry z ceną Kurjer Poznański zdg 38 356

Leica
dobrze utrzymana tanio poszukiwana. Oferty Kurjer Pozn, zdg 38 299

6 KAMIENICE

Kamienicę
kupię wpłaty ca. 40—50 tys. — Ofetry Kurjer Poznański zdg 38 094

Kamienicę
1 piętrową z wolnym składem, najlepsze położenie handlowe sprzedam. Stanisław Schmidt, Kościan ul. Poznańska 11. ng 5 896

Administarcji domów
na skromnych warunkach poszukuje administratorka obeznana z wszelkiemi sprawami. Zna również język niemiecki Służy referencjami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 38 227

Willa
dwumieszkaniowa 5 pokoi, dwie kuchnie morga ogrodu 12 000, wpłaty 7 000 złotych. Bloch, Poznań, Długa 5 zdg 38 196

Kamienicę
początek Jeżyc, wolne pięciopokojowe mieszkanie dochód 9 450, cena 70 000 zł sprzeda Centrala Handlowa, św Marcin 14. zdg 38 206

Kamienicę
komfortową IV piętrową sprzedam cena 140 000 wpłaty 80 000 reszta hipoteki dochód 16 000. — Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62-66 zdg 38 342

Kamienicę
czynszową nowoczesną luksusową śródmieściu kupię, wpłata do 500 tys. Pośrednicy wykluczeni. — Oferty Kurjer Poznański zdrg 38 350

Kamienicę
centrum, dochód 9.300, 4 pokoje wolne za 70 000, wpłaty 40 000 sprzeda Popielski, Poznań, Piekary 18, I. zdg 38 200

7 PIENIĄDZ

Restaurację
sprzedam lub przyjmę wspólnika. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 319

Pożyczkę
inwestycyjną sztuki seryjne á 100 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 034

10 000
poszukuje I hipotekę, wartość 40.000 —. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 247

500
poszukuje na zakup towaru za gwarancja wysokim procentem Zwrot w 3 miesiacach Oferty Orędownik Wielkop. zd 38 239/40

Kto?
pożyczy 80. na 4 miesiace. Zgłoszenia Kurjer Poznańsk zdg 38 166

300
pożyczki na krótki czas. wysoki procent Oferty Kurjer Poznański zdg 38 127

Poszukuję
zaraz 1 500—2 000 zł na I. miejsce hipoteki domu w mieście Wysoki procent na rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5900

Wspólnika
kupca z branży kolonjalnej poszukuje poważne przedsiębiorstwo z kapitałem 25 000 zł Udział w pracy konieczny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 035

8 DO WYNAJĘCIA

Jednopokojowe
mieszkanie do wydzierżawienia. Adres wskaże Kurjer Pozanński zdg 38 056

Pokój
kuchnia do wynajęcia 70 miesięczna dzierżawa 1 XI. Świetlan 25 przy Palacza. zdg 38 057

2
pokoje duże. kuchnia korytarz przy Fabrycznej 3. do wynajęcia wprost od właściciela. dzierżawa rok zgóry. zdg 38 079

7 pokojowe
mieszkanie eleganckie z komfortem od 1 listopada od gospodarza. Działyńskich 3 zdg 38 081

Mieszkanie
4 pokojowe z meblami w śródmieściu sprzeda gospodarz gotówki potrzeba 5 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 133

Mieszkanie
4 pokojowe łazienka śródmieście od gospodarza Adres Kurjer Poznański zdg 38 106

Duży
próżny pokój wydzierżawi gospodarz. Maleckiego 26 zdg 38 249

Dwupokojowe
kuchnia frontowe słoneczne elektryczne od zaraz gospodarz. Gen. Chłapowskiego 26. zdg 38 115

Dwupokojowe
kuchnia łazienka Park Wilsona za 5 miesięcznym czynszem po 90 oglądać 2—6. Wskaże Kurjer Poznański zdg 38 174

Próżny
pokój z używaniem kuchni i sklepu wynajmie tanio od listopada. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 38 238

Mieszkanie
pokój z kuchnią Jeżyce „Informator". Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 38 222

5 pokoi
z przynależytościami w centrum na III. p. od gospodarza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 230

Dwupokojowe
mieszkanie. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 232

Pięciopokojowe
śródmieście. 200 miesięcznie. „Informator", Aleje Marcinkowskiego 5 zdg 38 221

Pokój
z kuchnią wprost od właściciela do wynajęcia zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 38 195

Frontowe
2 pokojowe elektr. gaz z meblami w centrum odstąpię. Popielski. Piekary 18 m. 6. zdg 38 201

Willa
komfortowa 7 pokoi z ogrodem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia w godzinach 14—16 dr Krabecki Tama Garbarska 7/9 Telefon 36-66. zdg 38 207

Próżny
używaniem kuchni wynajme. — Grobla 7 m. 4. rg 3735

Swarzędz
mieszkanie 3 pokojowe komfort. czynsz ustawowy. Ziegler Wrzesińska 5. zdg 36 9[illegible]

2 pokoje
kuchnią w nowej pięknie położonej willi samotnym lub bezdzietnym do wynajęcia. Wiadomość: Kurjer Poznański zdg 32 448

9 SZUKA MIESZK.

3 — 4
pokoi poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 38 049

4 — 5
pokojowego centrum Oferty Kurjer Poznański zdg 38 052

Szukam
mieszkania dwa pokoje kuchnia, centrum. Komorne zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 058

4 pokojowego
mieszkania poszukuje wygodami 1 względnie 15 11. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 38 026

2 — 3
pokojowego z łazienka wprost od gospodarza czynsz miesięczny gwarantowany. Pośrednicy wykluczeni Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 073

Poszukuję
mieszkania stróżostwem kaucja 1000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 38 142

Etatowy
urzędnik na poważnem i stałem stanowisku poszukuje wprost od gospodarza w śródmieściu lub w pobliżu 3—4 obszernych słonecznych pokoi z wygodami na I. lub II. piętrze. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 078

Mieszkania
1—2 pokojowego. płace zgóry dzierżawę Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 095

3 pokojowego
mieszkania Łazarzu Jeżycach. śródmieściu dobrym domu poszukuje wyższy urzędnik państw. instyt. bankowej od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 096

Urzędnik
państwowy na stałej posadzie poszukuje pokoju kuchni łazienka śródmieście, gwarancja regularny czynsz. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 084

2 — 3
pokoi z kuchnią poszukuje urzędnik na poważnem stanowisku — czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdg 38 088

4 pokojowe
mieszkanie z wygodami w centrum wprost od gospodarza. potrzebne Dzierżawa naprzód pewny płatnik Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 274/5

2 — 4
pokoi za miesięczną dzierżawa od gospodarza poszukuje Kubik kapelmistrz komisji muzycznej. zdg 38 030

2—3
pokojowego mieszkania, śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 157

Pokoju
kuchni szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 38 123

3
pokojowe mieszkanie kuchnia. łazienka. Łazarz albo Jeżyce. wprost od gospodarza zaraz poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 316

Inżynier
bezdzietny. solidny płatnik poszukuje 2—3 pokojowego, słonecznego mieszkania. łazienką bez pośredników — nie peryferje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 317

Poszukuję
mieszkania pokoju kuchni wprost od gospodarza Płace rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 199

„Informator" poszukuje mieszkań
Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 38 220

Małżeństwo
dzieckiem poszukuje pokoju kuchni, płace roczny czynsz Oferty Kurjer Poznański rg 3753

4
lub 5 pokojowego mieszkania poszukuje od zaraz wprost od gospodarza możliwie centrum — czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 349

Poszukuję
natychmiast 3 — 4 pokojowego mieszkania centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 281

Mieszkanie
2 lub 3 pokojowe od gospodarza, wynajmie urzędnik za miesięcznem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 283

11 POKOJE UMEBL.

Elegancki
duży frontowy słoneczny w spokojnym domu. Matejki 59 mieszkanie 5. zdg 38 029

Tani
Spokojna 27. m. 3. zdg 38 020

Pokój
dla panów. Poznańska 44 Nowakowa. zdg 38 015

Pokój
ogrzany panu na stanowisku. — Słowackiego 39. m. 9. zdg 38 257

Elegancko
umeblowany ciepły jasny. Matejki 1 II., narożnik Grunwaldzkiej. zdg 38 009

25
ciepły. 27 Grudnia 19 Strzelecka zdg 38 076

Umeblowany
Piekary 13 b parter lewo. zdg 38 080

Pokój
Wały Zygmunta Augusta 2. mieszkanie 4 front. zdg 38 091

Pokój
umeblowany centralne ogrzewanie. elektryka. parter od zaraz. Kossaka 1, m 2 narożnik Wyspiańskiego. Łazarz. zdg 38 268

Studentom
oddam dwa łączne słoneczne, centrum. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 265

Biuro
2 ładne. pokoje centrum polecam. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 264

„Informator" poleca pokoje
Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 38 219

Umeblowany
kuchnia małżeństwu bezdzetnemu lub dwom paniom. Dąbrowskiego 98. m. 9. zdg 38 343

Klatki
schodowej inteligentowi. Wielkie Garbary 29 — 8. zdg 38 013

Elegancki
pokój utrzymaniem kulturalnym studentom. Skarbowa 11, m. 4. zdg 38 255

Pokój
Romana Szymańskiego 9. m. 6. zdg 38 248

Dwuosobowy
elegancki I. Zielonacka Mostowa 14 zdg 38 187

Jedno-
dwuosobowy. Grunwaldzka 20b mieszkanie 9 zdg 38 111

Pokój
komfort. telefon. Bukowska 1 m. 18. zdg 38 168

Pokój
z utrzymaniem na 1 lub 2 osoby. Składowa 4 m. 4 zdg 38 116

Frontowy
tanio. Wielkie Garbary 40 — 8. zdg 38 181

Półwiejska
2 m. 6 (utrzymaniem) pianino także przyjezdnym zdg 38 203

Łąkowa
4 a II. prawo panom. zdg 38 273

Pokój
z klatki schodowej. Św. Marcin 13 m. 19. zdg 38 136

Pokój
dwu. jednosobowy. niekrępujący. słoneczny tanio. Kanałowa 7 mieszkanie 8 zdg 38 289

Centrum
dwa pokoje na biuro lub mieszkanie. Adres Kurjer Pozn. zdg 38 295

Małżeństwu
Wielkie Garbary 18. m. 13. zdg 38 296

Matejki
38. mieszkanie 11. zdg 38 357

12 SZUKA POKOJU

Niekrępującego
wygodnego pokoju w śródmieściu poszukuje. Oferty do „Par" pod 57.276. Pg 5166-57.276

3 — 4
pokoi umeblowanych, służącej kuchni od 1 lub 15. 11. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 38 025

Pokoju
próżnego poszukuje bezdzietne małżeństwo od 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 064

Pokoju
spokojnego. niekrepującego w centrum poszukuje urzędnik na stałe. Cena Kurjer Poznański zdg 38 137

Pokoju
skromnego. czystego z pościelą do 30 zł poszukuje starszy solidny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 241

Pokoju
2 studentów. ogrzewanie. światło. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 38 189

Słonecznego
cichego niekrepującego. śródmieściu. utrzymaniem poszukuje doktór. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 114

„Informator" poszukuje pokoi
Aleje Marcinkowskiego 5 zdg 38 223

13 LOKALE

Składu
średniego poszukuje Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 38 236

Składu
poszukuję, okolica Św. Marcin. Wielkie Garbary Półwiejska. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 226

Lokal biurowy
2 mniejsze ubikacje I. piętro, centrum. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 229

Lokale biurowe
ca 180 kwmtr. na I piętrze. w centrum najdogodniejsze położenie. Łaskawe zgłoszenie Kurjer Poznański zdg 38 231

Na drogerję
mniejszą wynajmę lokal dobrym punkcie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 360

14 DZIERŻAWY

Warsztat
wydzierżawię zaraz. Górna Wilda 43. I. piętro. zdg 38 039

Stajnia
na dwa konie do wynajęcia. — Wiadomość Grodziska 2. zdg 38 215

Kino
Poznaniu 220 miejsc. urządzone. wydzierżawi gospodarz. Półwiejska 2 zdg 38 138

Dla ogrodnika
4 mrogi ogrodu z mieszkaniem w Lesznie do wydzierżawienia. — Zgłoszenia Blüge Leszno Młyńska 24. ng 5901

Piekarnia
do wydzierżawienia. Odpowiedź znaczek. Gozimirski Inowrocław, Mikołaja 30 zdg 38 309

Garaż
od zaraz do wynajęcia. Tylne Chwaliszewo 27. Pg 6182 42.41

Skład
próżny Focha 114, dzierżawa miesięczna. właściciel. zdg 38 314

Obszerny
opłotowany przy Focha do wynajęcia. Wiadomość ul. Grodziska 2. zdg 38 213

Dzierżawa!
180 mórg 4 bonitacji. całkowity żywy martwy inwentarz garnitur do młócenia dom 8 pokoi objęcie 9 000. Petz, Poznań Grobla 22. zdg 38 102

16. OSOBISTE

Ostrzegam
Za weksle wystawione przez Leona Jaśkowiaka z moim akceptem nie odpowiadam. Wojciech Dymek. Ostroróg. ng 5 902 3

Irko S.
Wawrzyńca, — Szczere życzenia. G. H. zdg 38 234

Gorącemu Patryjocie
Niniejszem dziękuje p. Przygodzkiemu — W. Garbary 48 za wyrządzoną mi przysługę i proszę o dalsze Wacław Komornicki, kierownik „Tytońhurtu". zdg 38 291

22 ROZMAITE

Syrop odżywczy św. Rafała
jedyny środek działający cudownie przy chorobach płuc. kaszlu astmie bledniczy ogólnem osłabieniu angielskiej chorobie daje krew silne mięsnie zdrowe płuca skutek niezawodny butelka 8.—. ½ butelk 4 25 Żądać w aptekach gdzie niema wprost z wytwórni Saint Raphael Poznań Bukowska 9. dg 1 352 3

Skórki
na obsady i kapelusze damskie. najtaniej u P Szczawińska S-ka Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu Pg 4161/2-35 96/7

Skrypt W. S. H.
I rok do Technologji i Towaroznawstwa Chemicznego kupię. — Zgłoszenia na Cieszkowskiego 1. mieszk. 4 od godz 14—15. zdg 37 994

„Czystopis"
obecnie Gwarna 18 I. p. zdg 32 171

Płótna, Inlety

adamaszki pościelowe batysty białe i kolorowe Nansuki. Linony Toile de Soie surówka oksfordy płótna czysto lniane białe półbiałe kolorowe surowe pościelowe w kraty Koeper spodkowy zefiry panamy Popeliny jedwabne Marguisetty jedwabne na koszule wierzchnie barchany koszulowe flanele bieliźniane flanele piżamowe farbowane alpaki i satyny beck na fartuchy suknie zakonne poleca w wszystkich szerokościach i jakościach w wyborze wielkim po cenach najniższych Dom Płócien i Fabryka Bielizny J Schubert ul Wrocławska 3 Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienie z metra. Pw 4 179 36 12

3,90 złote
fartuch biały z rękawami. płaszcz damski biały od 4.90. płaszcz czarny damski od 6.90. Fartuch kolorowy z rękawami od 6.90. Płaszcz męski lekarski biały od 6.90 kolorowy od 7.90. jaczka rzeźnicka lub cukiernicza z dymki od 4.90. Płaszcze i fartuchy damskie i męskie białe i kolorowe w wszystkich wielkościach stale w wielkim wyborze po cenach niebywale niskich poleca Fabryka Bielizny J. Schubert Poznań ul. Wrocławska 3. Pg 4465/37.77

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne. bilanse lekcyj buchalterji i sprawy podatkowe Oferty Derfert. Zielona 6. zdg 38 008

Kapelusze damskie
na zamówienie oraz wszelkie przeróbki najkorzystniej Poznań. św. Marcin 69 m. 8. podw. parter. zdg 38 124

Krawcowa
biegła poleca w dom. szyje bielizne suknie płaszcze damskie i dziecięce. Fabryczna 35 b m. 30. zdg 38 186

Swetry
jumpry, pullowery. garsonki — mundurki włóczkowe wykonuje miarowo przerabia — „Tricot". Pocztowa 23 I Pg 4 471-38.96

Krawaty
stare odnawia czyści 35 groszy. Kapelusze męskie przefasonowujemy 2.50. Centrala. Focha 38. zdg 38 164

Słynna chiromantka
grafolog fizjognomistka z długoletnią doświadczoną praktyka przyjmuje od 10—1 i 3—8 wieczorem. Fr. Ratajczaka 15 m. 10 I wejście z Pasażu Apollo prawo II ptr. zdg 38 090

Strojenia
wszelkie reparacje fortepianów pianin harmonjum wykonuje fachowo sumiennie tanio długoletni stroiciel firmy Drygas. Filecki, Pocztowa 23 mieszkanie 5. Pg 4 466 38.39

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań Gwarna 17 II. piętro. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny zniżone. T. Rowecka. zdg 38 271

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Gorsety na miare Gorsety gotowe — Pasy do ciąży — Paseczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju Reparacje gorsetów. Ratajczaka nr. 27 parter. zdg 38 225

Tysiące chorych
na katar żołądka wzdęcia kurcze. bóle niestrawność zgaga nudność wymioty brak apetytu ogólne osłabienie etc. Odzyskali zdrowie używając ziółka sławnego na cały świat Doktora Dietla profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres Liszki Apteka. Pg 3154/5-62.63/4

75
manicure. Zamkowa 7 I. rg 3748

Płaszcze
jesienno zimowe piękne modele po cenach najniższych poleca P Szczawińska S-ka Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu". Pg 4158-35.95

Futra
gotowe i na miare spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca najtaniej Józef Dawid Poznań ul Nowa 11. — Firma chrześcijańska. Przyjmuje asygnaty Tow Kredyt" Pg 4 172 36.86

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 34 897

23 OŻENK'

Panna
lat 28 3 000 i wyprawę pragnie poznać uczciwego pana na stałem stanowisku celu matrymonjalnym Oferty Kurjer Poznański zdg 38 134

Panna
uczciwa. pochodząca z dobrej rodziny posiadająca większe gospodarstwo ślicznie położone przy lesie. miejsce. które nadawałoby się na letnisko oraz na ogrodnictwo 20 minut od miasta. z braku znajomości pragnie poznać pana w celu matrymonjalnym. Majątek pożądany Rzecz traktuje się poważnie Zawód obojętny. Wdowiec nie wykluczony. Proszę o łaskawe nadesłanie ofert z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdg 38 305

Dwie
młode niezależne panienki z powodu zupełnego braku znajomości pragną poznać poważnych panów w celu matrymonjalnym. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 276

Inteligentna
panna muzykalna gospodarna — posiadająca mieszkanie kilka tysięcy posagu wyjdzie zamąż za pana do lat 38 n stałem stanowisku również prowincji najchętniej urzędnika kolejowego. nauczyciela Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 355

24 NAUKA

Szkoła Tańca Mikołajczak — Kledecka
Pocztowa 29 kurs 10 zł Pg 5 052 41.7

Kursy
stenografji pisania maszyną rozpoczynam 7 listopada Kantaka 1. II. zdg 36 811

English Lessons
Orzeszkowej 1 parter tel. 73.23. zdg 37 643

Tańce
tani kurs. siedm złotych. Św. Marcin 34. Wituszkowscy. Pg 5178 57 281

Szkoła Tańca Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy Zielona 3 Pg 4 469 38.80

Kursu
kroju — szycia udziela Nowak. Wrocławska 33 dg 1 406

Student
udzieli lekcyj zakres gimnazjalny specjalność matematyka polskie. ewentl. za utrzymanie. Adres Kurjer Poznański zdg 38 050

Inżynier
udzieli lekcyj matematyki i fizyki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 018

Potrzebny
korepetytor sumienny dla chłopca III. kl. z dobra matematyka niemieckie podanie ceny Oferty Kurjer Poznański zdg 38 093

Średzińskiego Szkoła Tańców
Strzelecka 3. zdg 38 258

Nauczycielka
udziela lekcyj matematyki Oferty Kurjer Poznański zdg 38 154

Pierwszorzędnej siły
poszukuje maturzysta spec. matematyka za pokój z utrzymaniem w śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdg 38 113

Angielskiego Francuskiego
udzielam (także za pokój). Dołgow. Młyńska 12 I. Zgłoszenia 6—8. zdg 38 263

Niemieckiego
udzielam gruntownie Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 315

25 MUZYKA

Potrzebna pianistka
z pierwszorzędnem repertuarem od 1 XI. 32. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 38 046

Lekcyj
fortepianu poza dom udziela. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 101

Jazzbandzista
rutynowany i śpiew wolny. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 190

Wielki
repertuar 300.— Oferty Kurjer Poznański zdg 38 313

Duet
trio kwartet koncertowo dancingowy wolny 1. 11. Hotel Centralny Rawicz. zdg 38 200

Duet
potrzebny „Oaza" Dąbrowskiego 53/55. zdg 38 302

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Kwiaciarka
dobra siła może zgłosić od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 743

Dziewczyna
samodzielna chętna i pracowita i bufetowa poszukują posady. — Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 446

Służąca
czysta chętna. dobremi świadectwami kochająca dzieci poszukuje miejsca zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 649

Dziewczyna
kochająca dzieci poszukuje posady z gotowaniem do wszelkich prac. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 125

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdg 37 689

Ogrodnik
żonaty bezdzietny poszukuje zaraz posady lub dzierżawy. Złoży 1 000 zł kaucji Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 904

Gorzelany
kawaler lat 24 z kilkoletnią praktyką. kursem technicznym poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 903

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady zaraz do samotnej osoby. Okolica obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 856

Nauczycielka
dobrze polecona. przyjmie obowiązki do dzieci w wieku szkolnym. Przygotowuje do szkoły średniej także z językiem niemieckim. Oferty upraszam Kurjer Pozn zdg 37 983

Pomocnik
piekarski piecowy zna piernikarstwo poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 37 900

Mamka
zdrowa pokarm wyjątkowo dobry poszukuje posady od 1. 11. Zgłoszenia: Kraszewskiego 11. I. lewo zdg 37 964

Poszukuję
posady z gotowaniem i zaprawianiem zarz lub 1. 11. — Chlubne świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 036

Kucharz
kawaler poszukuje posady od zaraz lub później miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 037

Młoda
dziewczyna czysta pracowita. bardzo uczciwa kochająca dzieci. szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 045

Osoba inteligentna
dzielna w handlu i gospoadrstwie w średnim wieku szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 047

Poszukuję
posady do kuchni lub do wszystkiego z 3-letnią córeczką może być na wyjazd Oferty Kurjer Poznański zdg 38 054

Inteligentna
panienka szuka posady do dzieci za małem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdg 38 059

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 031

Książkowa
starsza biegła w wszelkich sprawach biurowych. podatkowych. procesowych itp. korespondentka i maszynistka zna dobrze język niemiecki. przyjmie prace na skromnych warunkach ewentl. godzinową lub wieczorem Referencje. Łask. zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 229

Poszukuję
jakiejkolwiek posady miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 028

Pokojowa
szuka posady z praniem lub do wszystkiego Oferty Kurjer Poznański zdg 38 014

Dziewczyna
do dzieci i lekkich prac domowych szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 012

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 011

Dziewczyna
poszukuje posady od 1. 11. najchętniej na probostwie wiejskiem Oferty Kurjer Poznański zdg 38 061

Kucharka
samodzielna dobre gotowanie dobre świadectwa, może się zająć samodzielnem prowadzeniem gospodarstwa przyjmie posadę najchętniej u jednej osoby albo mniejszej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 068

Samodzielna
gospodyni kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 104

Dziewczyna
z szyciem do pomocy w składzie lub do wszystkiego szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 38 070

Nauczycielka
prywatna średni wiek świetne świadectwa zajmie się przed południem dziećmi 4—13 lat. Spacery lekcje nadzór, odrabianiu zadań francuski Oferty Kurjer Poznański zdg 38 071

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś — „Madame Butterfly"
Piątek, 21. 10. — Bajadera.
Sobota, 22. 10. — „Lohengrien".
Niedziela, 23. 10 — Godz. 3: „Głupi Maciuś".

Teatr Wielki: Czwartek, — 20. 10. — Dziewiąty Koncert Symfoniczny. — Dyrygent Bronisław Wolfstal. Solista Egon Petri.

Teatr Polski: Dziś — „Fortepian", premjera.
Czwartek, 20. 10. — „Fortepian".
Piątek, 21. 10. — „Fortepian".
Sobota, 22. 10. — „Fortepian".
Niedziela, 23. 10. — Godz. 3: „Dzika pszczoła".
Niedziela, 23. 10. — Godz. 8: „Wiele hałasu o nic".

Teatr Nowy. Dziś — teatr nieczynny z powodu próby generalnej „Plac Paryski 13"
Czwartek, 20. 10. — „Plac Paryski 13", premjera
Piątek, 21. 10. — „Plas Paryski 13."
Sobota, 22. 10. — „Plac Paryski 13."

Komedja Muzyczna: Dziś — „Wiktorja i jej huzar".
Czwartek, 20. 10. — „Wiktorja i jej huzar".
Piątek, 21. 10. — „Wiktorja i jej huzar".
Sobota, 22. 10. — „Wiktorja i jej huzar".

Teatr Narodowy: „Obrona Częstochowy" — czwartek. 20. 10.: Szamotuły; piątek, 21. 10.: Czarnków.

DZISIAJ w KINIE

Słońce: „Głos Pustyni".
Metropolis: „Pat i Patachon jako strzelcy".
Apollo: Teodozja Sewastopol
Aurora: „Największy cyrk świata" oraz „Upadek Paryża".
Corso: „Tajny kurjer".
Colosseum: „Flip i Flap za kratami".
Muza: „Bezimienni Bohaterowie".
Orzeł: „Tajemniczy zabójca" i „Dziewczyna z cyrku".
Odeon: „Jedna noc ewentualnie".
Roxy: „Czerwonoskóry dżentelmen".
Renaissance: „Nieuchwytna szajka".
Sfinks: „Eskadra Orłów".
Tęcza: „Białe Cienie".
Wilsona: „Varieté".

Uczciwa
dziewczyna. sztywnem prasowaniem, dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 105

Poszukuję
posady z gotowaniem chętnie na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 075

Ogrodnik
żonaty 20 lat praktyki pracował w kraju i zagranicą. obeznany wszechstronnie w ogrodnictwie i szkółkach może okazać się dobremi świadectwami poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 38 082

Sierota
lat 19 posiadająca dobre świadectwa obeznana w pracy domowej i gotowaniu szuka posady od 1. 11. 32 Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 140

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 38 135

Sierota
poszukuje posady jako służąca z dobremi świadectwami od 1. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 098

Krawcowa
szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 090

Gosposia - kucharka
młodszą z dłuższą praktyką w lepszych domach poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 38 086

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego lub do pomocy kucharki zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 38 087

Służąca
wierną uczciwą kochająca dzieci szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 244

Szukam
posady wychowawczyni zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 641

Student
posiadający dobre rekomendacje poszukuje jakiegokolwiek zajęcia nie gardzi żadną pracą Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdg 3 720/1

Szofer
robotnik kawaler z dobremi poleceniami poszukuje posady na żądanie kaucja Oferty Kurjer Poznańsk zdg 38 251

Egzaminowana
masażystka pielęgniarka sanatoryjna. 15 praktyki leczn.czy 2.— odtłuszczający 2.50 (stawia bańki) szuka posady może wyjechać. Strzelecka 25 m. 10. zdg 38 110

Szofer
robotnik kawaler dobre polecenia poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 37 084

Dzielny
pomocnik piekarski szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 15)

Dziewczyna
z lepszej rodziny poszukuje posady do wszystkiego lub za pokojowa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 152

Służąca
uczciwa samodzielnem gotowanie poszukuje posady do wszystkiego lub za pokojowa do dworu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 141

Starsza
kucharka poszukuje posady domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 163

Krawcowa
szyje elegancko. szybko. tanio. Zna dobrze kuśnierstwo. Tumeśw. Marcin 43. zdg 38 159

Osoba
w średnim wieku religijna znająca się na gospodarstwie szyciu muzykalna szuka odpowiedniego zajęcia w Poznaniu lub prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 725

Krawcowa
poszukuje pracy po domach. — Oferty Kurjer Pozn zdg 38 122

Szofer - monter
złoży 500.— zł kaucji poszukuje posady. Pierwszorzędne świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 120

Dziewczyna
wiejska. dobremi świadectwami. zaufana. samodzielna. poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem do osób dorosłych Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 112

Dziewczyna
młodsza uczciwa poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 173

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 175

Panienka
z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci od 1. 11 miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 180

Panienka
młoda inteligentna uczciwa kochająca dzieci poszukuje posady od zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 38 182

Czeladnik
piekarski młodszy poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 183

Czeladnik
piecowy piekarsko - cukierniczy i piernikarski poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 38 184

Osoba
starsza długoletnie świadectwa. poszukuje posady jako pokojowa ewentualnie do wszystkiego w Poznaniu zaraz lub od 1. 11 — Chwaliszewo 2 mieszkanie 10. zdg 38 337

Szofer
trzeźwy uczciwy sumienny szuka posady najchętniej na wóz prywatny. Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdg 38 326

Osoba
z prowincji zajmie się samodzielnie gotowaniem i całem gospodarstwem domowem Wymagania skromne Oferty Kurjer Poznański zdg 38 361

Krawcowa
wykonuje płaszcze suknie kostjumy dziecięcą garderobę przyjmuje w dom poza Wtorkowska. Ratajczaka 9 front zdg 37 [illegible]

Cukiernik
poszukuje posady z obsługą gości miejscowość obojętna Sobkowiak ul. Żydowska 29 m 15. zdg 37 801

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. **Wyciąg z ksiąg płacy** . . . . 2 gr.
2. **Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych:**
   a) mały format na 6 nazwisk. . . 1 „
   b) duży „ „ 20 „ . . 2 „
3. **Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych:**
   a) mały format na 6 nazwisk. . . 1 „
   b) duży „ „ 20 „ . . 2 „
4. **Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia** . . 2 „

za egzemplarz loco drukarnia Przy zamówieniach zamiejscowych należy doliczyć na porto:

przy 50 egzemplarzach 25 groszy
„ 100 „ „ 50 „
„ 200 „ „ 60 „
ponad 200 „ „ 70 „

Drukarnia Polska S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

zg 15 650

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer Pozn zdg 38 191

Krawcowa
poszukuje pracy w dom. poza dom. Pocztowa 3 m. 9. zdg 38 194

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady zaraz lub od 1. 11 Oferty Kurjer Poznański zdg 38 214

Bona - wychowawczyni
młoda. skromna dobrą praktyką i szyciem poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Pieściska Środa Kościuszki 10 zdg 38 303

Stenotypistka
polsko - niemiecka znająca stenografję w obu językach poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 306

Polecam
służącą z gotowaniem do wszystkiego zaraz lub od 1. 11 Marsz. Focha 36 m 9 zdg 38 237

Inteligentna
panienka przyjmie posadę jako bona względnie jako pielęgniarka do starszej osoby najchętniej na prowincji Oferty Kurjer Pozn zdg 37 881

Czeladnik krawiecki
szuka pracy miarowej do reki za skromnem wynagrodzeniem lub za utrzymanie Oferty Kurjer Poznański zdg 37 678/9

Dziewczyna
do dzieci lub do wszystkiego bez gotowania lubiąca dzieci szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 37 793

Kucharka
samodzielna poszukuje posady. zna wykwintną kuchnię i pieczenie ciast Oferty Kurjer Pozn zdg 37 717

Mogę polecić
dobrze zaufaną osobę do wszystkiego z gotowaniem mogąca się okazać kilkuletniem świadectwem. — Gabryela Kapczyńska. Grunwaldzka 11 mieszk 6. zdg 37 995

Szukam MIESZKANIA

3—5 pokoi. Gwarancja bankowa za punktualną zapłatę. Ewentualnie zgóry. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zg 16 372**

Dziewczyna
z gotowaniem szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 185

Ogrodnik
żonaty w sile wieku gruntownie obeznany w wszystkich działach ogrodnictwa mający poza sobą praktykę ogrodów i szkółek Berlina Drezna. Erfurtu i innych obecnie na stanowisku kierownicza pragnie zmienić posadę i w tem celu szuka innej od 1. 1. 33. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 307

Młody redaktor
poszukuje posady od 1. 11. rb. — referencje perwszorzędne doskonały mówca i organizator ewentl. przyjąłby stanowisko korespondenta z Kujaw do większych pism albo bibljotekarza. a także sekretarza organizacji społecznej lub osobistego. Zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 38 310

Sierota
w średnim wieku poszukuje posady gotowaniem zaraz lub od 15. 10. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 38 272

Dziewczyna
pracowała w restauracjach poszukuje posady najchętniej do restauracji. Oferty Kurjer Pozn zdg 38 345

Kucharka
pracowała tylko w restaaracjach z dobremi świadectwami poszukuje posady do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 346

Maszynistkę
spiesznie kilka dni. Chełmońskiego 1 mieszkanie 6 zdr 38 044

Polecam
dziewczynę czystą uczciwą skromnem gotowaniem praniem Oferty Kurjer Poznański zdg 38 004

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady 10 lat praktyki pierwszorzędne referencje. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5890

Młynarz
znający się na motorach ssacogazowych szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 37 890

Młodszy
dzielny pomocnik krawiecki poszukuje pracy miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdg 37 933.

Panna
inteligentna skromna i uczciwa poszukuje posady do dzieci i pomocy pani domu od 15. 10. lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 889

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdg 37 917

Posługaczka
pracowita poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 922

Gosposia
oszczędna. gospodarna. czysta zajmie się gospodarstwem domowem sumiennie szuka posady Wynagrodzenie małe. Oferty Kurjer Pozn zdg 37 878

Praczka
dobrze polecona poszukuje posady do zakładu lub prywatnie. Oferty Kurjer Pozn zdg 37 883

Panienka
do bufetu obsługi gości zaraz poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 864

Dziewczyna
poszukuje posługi Oferty Kurjer Pozn zdg 37 870

Osoba
uczciwa z dobrem gotowaniem i dobremi świadectwami poszukuje stałej posady najchętniej do samodzielnego prowadzenia domu. Miejscowość obojętna — Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 872

Służąca - kucharka
poszukuje posady od 1 lub zaraz z dobrem gotowaniem. uczciwa pracowita z dobremi świadectwami. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 37 884

Służąca
uczciwa zna gotowanie i szycie obejmie posadę zaraz lub od 1-go. Rybaki 7 m 26. zdg 37 899

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od 1 listopada Oferty Kurjer Poznański zdg 37 979

Skórnik - podróżujący
dobrze zaprowadzony w składach skór i przyborów szewskich na Poznańskie i Pomorze poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 841

28 WOLNE MIEJSCA

Pomocnik
fryzjerski damsko męski dzielny ondulator potrzebny St Markiewicz Środa Dąbrowskiego 3. zdg 37 800

Ekspedjentka
rutynowana tylko z najlepszemi poleceniami oraz uczennica mogą się zgłosić Wiwa Ratajczaka 40 zdg 37 143

Dwóch
czeladników bednarskich stała praca poszukuje natychmiast. — Albert Schwartz. Śmigiel. ng 5 867

Zegarmistrzowski
pomocnik dobrze polecony polecony potrzebny. Henryk Rychter Poznań Al. Marcinkowskiego 15 zdg 38 055

Nadmłynarz
do 20 tonnowego młyna potrzebny Odpisy świadectw podanie wieku oraz wysokość pensji przesłać do Kurjera Poznańskiego zdg 38 033

Ucznia
z ukończoną Miejską Szkołą Handlową do składu żelaza przyjmie T Krzyżanowski T z o. p Poznań ul Szewska 16 zdg 38 027

Szofer
na stałą samodzielną posadę potrzebny z gotówką 1 500 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 38 067

Służąca
potrzebna. Półwiejska 19 parter, lewo. zdg 38 002

Ekspedjentka rzeźnicka
na soboty potrzebna Adres Kurjer Poznański zdg 38 100

Dzielna fryzjerka
fryzjer mogą się zgłosić Oferty Kurjer Poznański zdg 38 129

Służąca
potrzebna z dobrem świadectwami. Pocztowa 23. mieszk. 7. zdg 38 2[illegible]4

Dziewczyna
dobrze polecona uczciwa z gotowaniem zaraz. Fredry 12 II wejście m. 10 zdg 38 158

Pw 3554 31 5

Krawcy
i krawcowe potrzebni. Zamoyski Nowa 7 zdg 38 301

Poszukuję
zdolne krawcowe zaraz Syldorf Różana 4 zdg 38 344

Służąca
potrzebna zaraz. Kreta 24 mieszkanie 7 zdg 38 340

Inteligentna
osoba z gotówką tysiąc otrzyma stałą posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 336

Apteka
w Poznaniu poszukuje młodszego wpracowanego magistra władającego językiem niem Zgłoszenia z podaniem dokl. referencji i warunków Kurjer Pozn. zdg 38 297

Studenci lub młodzi emeryci
chcący się zająć akwizycją ogłoszeń oraz kolportażem znajdą zajęcie w Pat. Aleje Marcinkowskiego 23 Zgłoszenia od 9—11. ng 5 608

Solidni
agenci każdej branży także początkujący zarabiają u nas przy pilnej pracy do 600 złotych miesięcznie. Polrek Lwów Łozińskiego ng 5 812

Kierownik (czka)
do filji papierniczej z gotówką, najmniej 2 000 zł potrzebny. — Oferty Kurjer Pozn zdg 38 260

Przedstawicielom
drogeryjnym lub pokrewnej branży którzy wyjeżdżają na Poznańskie Pomorze i Śląsk oddam artykuł gwiazdkowy za prowizję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 188

Pomocnica
trykotarska potrzebna Jan Dobry Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 38 148

Rytownik
potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 38 197

Szewski
czeladnik potrzebny do samodzielnego prowadzenia warsztatu z kaucją 300—500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 38 212

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Poznańska 31. zdg 38 218

Potrzebne
uczennice na rok do szycia — Adres Kurjer Pozn zdg 38 156

Uczeń
fryzjerski z roczną lub 2 letnią praktyką może się zgłosić — Klasztorna 22 zdg 38 208/9

Solidna
praczka potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 151 m 8. zdg 38 239

Uczciwa
panienka z praktyką biurową potrzebna do lekkich prac w zakładzie fotograficznym Fotoexpress Przeczna 7 zdg 38 253

Pomocnik
handlowy tylko rutynowana siła oraz 2 uczni możliwie z ukończoną szkołą handlową mogą się zgłosić Tanie Źródło Edward Michaelis Poznań ul Wrocławska 22. Garderoba męska skład sukna zdg 38 242

Służąca
umiejąca gotować potrzebna 1 listopada Dutkiewicz Chwaliszewo 70 zdg 38 021

Uczeń
z gimnazjalnem wykształceniem ewentl matura do biura technicznego potrzebny Życiorys odpisy świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 38 016

Technik dentystyczny
może się zgłosić od 1 11 32 r. który pracuje w złocie i kauczuku. Wolne utrzymanie. Oferty piśmienne oraz świadectwa wymagane Zgłoszenia pod J W. Młodyszewski (dentysta) Kościerzyna Rynek 3 (Pomorze). zdg 37 894

Humor zagraniczny

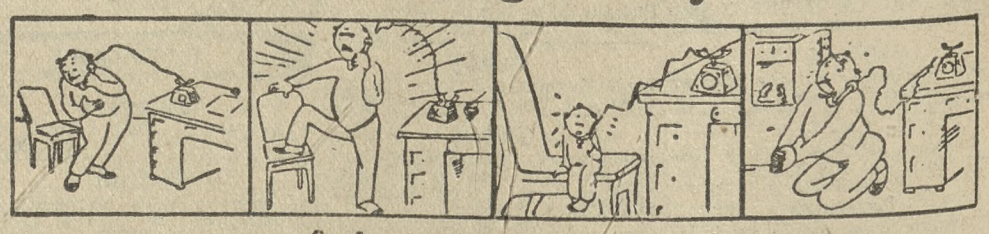

Szef przemawia do telefonu:
z bogatym klijentem, — z usprawiedliwiającym się podwładnym, — z własną żoną, — z komornikiem.

(Hamburg. Ill.) S. F.

Przedpłata na miesiąc listopad 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.